

**ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2020**

Αθήνα, Ιούνιος 2021

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2020

Επιτρέπεται η δωρεάν αναπαραγωγή του κειμένου αυτής της έκδοσης σε οποιαδήποτε μορφή ή μέσο, με την προϋπόθεση ότι αναπαράγεται με τρόπο ακριβή και μη παραπλανητικό.

Είναι απαραίτητη η αναφορά στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και στον τίτλο της έκδοσης. Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται υλικό τρίτων, πρέπει να ζητηθεί η άδεια από τον αντίστοιχο κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.

Για ερωτήματα σχετικά με την έκδοση παρακαλώ επικοινωνήστε στο info@nsk.gr

Η παρούσα έκθεση είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη σελίδα www.nsk.gr

Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Ακαδημίας 68 και Χαρ. Τρικούπη, 10678 Αθήνα

web: www.nsk.gr, *email:* info@nsk.gr

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
για το έτος 2020

Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
(Ν.Σ.Κ.)

Συντομογραφίες

Συντομογραφία	Περιγραφή
ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΑΕΔ	Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
β.δ.	Βασιλικό Διάταγμα
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Γ.Ν.Σ.	Γραφείο Νομικού Συμβούλου
ΓΔΕΕ	Γενικό Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕΕ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.	Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης
ΔΟΥ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΔΕ	Ένορκη διοικητική εξέταση
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΣΥΝ.	Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΝΓΔΕ	Ειδικό Νομικό Γραφείο Δημοσίων Εσόδων
ΕΟΠΥΥ	Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
e-ΕΦΚΑ	Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
Κ.Υ.	Κεντρική Υπηρεσία
κ.υ.α.	Κοινή υπουργική απόφαση
ΜΕΑ	Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία
ν.	Νόμος
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ν.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Συνομογραφία	Περιγραφή
ΟΠΕΚΑ	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
π.δ.	Προεδρικό διάταγμα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών
υ.α.	Υπουργική απόφαση
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

Πίνακας 1: Πίνακας συνομογραφιών

Περιεχόμενα

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ν.Σ.Κ.	13
<i>Συνοπτική παρουσίαση της έκθεσης.....</i>	<i>29</i>
<i>Δομή της έκθεσης</i>	<i>30</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	33
<i>Συνταγματικό πλαίσιο λειτουργίας του Ν.Σ.Κ.</i>	<i>35</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	45
<i>Νομοθετικό πλαίσιο και λειτουργία του Ν.Σ.Κ.....</i>	<i>45</i>
Α. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Ν.Σ.Κ.....	45
Β. Στελέχωση	45
Γ. Οργάνωση και δομή	47
Δ. Διάγραμμα δομής Ν.Σ.Κ.....	49
Ε. Αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ.	51
ΣΤ. Πρόεδρος - Συλλογικά όργανα.....	53
Ζ. Οργανωτική δομή του Ν.Σ.Κ.....	55
Η. Κεντρική Υπηρεσία.....	56
Θ. Σχηματισμοί δικαστικών και εξωδίκων υποθέσεων	57
Ι. Γραφεία Νομικού Συμβούλου.....	57
ΙΑ. Δικαστικά Γραφεία.....	59
ΙΒ. Καθήκοντα μελών Ν.Σ.Κ.....	60
ΙΓ. Υποχρεώσεις των δημοσίων υπηρεσιών έναντι των μελών του Ν.Σ.Κ.	60
ΙΔ. Το Ν.Σ.Κ. ως μεγάλο σώμα της Διοίκησης	61
ΙΕ. Σύνθεση Ν.Σ.Κ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	67

<i>A. Στατιστική αποτίμηση της δραστηριότητας του Ν.Σ.Κ. για το έτος 2020.....</i>	<i>67</i>
<i>Αποφάσεις με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο</i>	<i>73</i>
<i>B. Αναφορά στις υποθέσεις της ακυρωτικής διαδικασίας.....</i>	<i>75</i>
<i>Γ. Ειδικότερες παρατηρήσεις για κατηγορίες δικαστικών υποθέσεων του Δημοσίου.....</i>	<i>79</i>
<i>Δ. Συγκεντρωτικά διαγράμματα στατιστικής αποτίμησης της δραστηριότητας του Ν.Σ.Κ.....</i>	<i>83</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	93
<i>Λειτουργικά ζητήματα του Ν.Σ.Κ. και σύγχρονες προκλήσεις ..</i>	<i>93</i>
<i>Νομοθετικές Ρυθμίσεις με Πρωτοβουλία του ΝΣΚ</i>	<i>97</i>
<i>Κανονιστικές Ρυθμίσεις που αφορούν στη Λειτουργία του ΝΣΚ.....</i>	<i>99</i>
<i>Παρεμβάσεις στη Λειτουργία του ΝΣΚ.....</i>	<i>101</i>
<i>Ψηφιακός Μετασχηματισμός του ΝΣΚ.....</i>	<i>102</i>
<i>Ενεργή Συμμετοχή όλων των Μελών του ΝΣΚ για θέματα Λειτουργίας</i>	<i>104</i>
<i>Ψηφιακός Εκσυγχρονισμός του ΝΣΚ.....</i>	<i>105</i>
<i>Ανανέωση Στελεχειακού Δυναμικού του ΝΣΚ</i>	<i>107</i>
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	111
<i>Αξιοποίηση των θεσμικών δυνατοτήτων.....</i>	<i>111</i>
<i>A. Συμμετοχή μελών του Ν.Σ.Κ. σε συμβούλια ή επιτροπές σε αντικατάσταση δικαστικών λειτουργών ή βάσει άλλων διατάξεων.....</i>	<i>111</i>
<i>B. Επεξεργασία σχεδίων νόμων και κανονιστικών διοικητικών πράξεων από το Ν.Σ.Κ.....</i>	<i>113</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6..... 115

I. Εισαγωγή..... 117

II. Διεθνείς αρμοδιότητες Ν.Σ.Κ. 117

A. Γενικά 117

B. Πρόεδρος Ν.Σ.Κ. 119

Γ. Σχηματισμός υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων
Αλλοδαπής, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του
Ανθρώπου και Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης..... 121

Δ. Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο
Υπουργείο Εξωτερικών..... 125

Ε. Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου στο Υπουργείο
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. 127

ΣΤ. Διεθνής Επίλυση Διαφορών 146

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7..... 149

*Έργο - Δραστηριότητες Διεύθυνσης Διοικητικού και
Λειτουργικής Υποστήριξης το 2020 149*

*Έργο - Δραστηριότητες Διεύθυνσης Οικονομικών
Υποθέσεων το 2020 152*

Παράλληλες δραστηριότητες 156

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις 156

B. Επιστημονικές Εκδηλώσεις 156

Γ. Εισηγήσεις-Ομιλίες και Συμμετοχές Λειτουργών του
ΝΣΚ σε Ημερίδες και Σεμινάρια 157

Δ. Παρουσιάσεις, συνεντεύξεις και άρθρα σε περιοδικά
του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,
Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά. 159

Ε. Δράσεις του Σχηματισμού Επιστημονικών Δραστηριοτήτων και Δημοσίων Σχέσεων – Γραφείου Μελετών	163
Δ. Λειτουργία Βιβλιοθήκης στην Κ.Υ. του Ν.Σ.Κ.....	164
Ε. Λειτουργία τράπεζας αίματος για τους λειτουργούς και το διοικητικό προσωπικό του Ν.Σ.Κ.....	166
ΣΤ. Συνδικαλιστικές δραστηριότητες	166
Παράρτημα	169
<i>Π1. Αναφορές του Ν.Σ.Κ. στα Μ.Μ.Ε.</i>	<i>169</i>
<i>Π2. Συναντήσεις του Προέδρου του Ν.Σ.Κ.</i>	<i>173</i>
<i>Π3. Ομιλίες του Προέδρου του Ν.Σ.Κ.</i>	<i>174</i>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ν.Σ.Κ.

Ιωάννης-Κωνσταντίνος
Χαλκιάς

1. Η Ετήσια Έκθεση του ΝΣΚ για το δικαστικό έτος 2020-2021, αποτυπώνει τη λειτουργία και απόδοση του ΝΣΚ, σε μια απροσδόκητη χρονιά που συντάραξε συθέμελα την παγκόσμια κοινότητα, δοκίμασε τις αντοχές Κρατών-κολλοσσών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του δημοκρατικού πολιτεύματος, τις ατομικές και κοινωνικές ελευθερίες και επαναπροσδιόρισε τις προτεραιότητες όλων μας, ως άτομα και ως μέλη του κοινωνικού συνόλου. Δρομολόγησε όμως και επιτάχυνε και δραστικές αλλαγές, θετικές και αρνητικές, στη λειτουργία του Δημοσίου αλλά και του ιδιωτικού τομέα.

2. Στο πλαίσιο αυτό, η Ετήσια Έκθεση για το δικαστικό έτος 2020-2021 παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι αντικατοπτρίζει και την ικανότητα προσαρμογής και αποτελεσματικής ανταπόκρισης ενός δικαιοϋκού θεσμού όπως είναι και το ΝΣΚ στις νέες συνθήκες. Δείχνει επίσης την ικανότητα του κύριου και διοικητικού προσωπικού του ΝΣΚ, να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του, με αυταπάρνηση και ιδιαίτερη υπευθυνότητα, κάτω από συνθήκες επικίνδυνες υγειονομικά, ιδιαίτερα απαιτητικές και πρωτόγνωρες. Επίσης, η περίοδος της πανδημίας και ο τρόπος διαχείρισής της από το προσωπικό του ΝΣΚ, αποτελεί από παράδειγμα της επωφελούς χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων και της ψηφιακής τεχνολογίας, αφού, αποδείχθηκε ότι, όταν χρησιμοποιείται σωστά και από ανθρώπους με το προσήκον επιστημονικό υπόβαθρο, όχι μόνο αποτελούν πολύτιμο εργαλείο για να ξεπεραστούν πρόσκαιρες

δυσκολίες, αλλά και για να αναβαθμιστεί, να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί η παροχή των υπηρεσιών προς το Κράτος και τον πολίτη.

3. Η γενική εικόνα του ΝΣΚ, κατά το μέρος που αφορά στη δομή του, στη στελέχωσή του, αλλά και στην απόδοσή του για το δικαστικό έτος 2020-2021 είναι η εξής:

4. Γραφεία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ειδικά Γραφεία και Δικαστικά Γραφεία λειτουργούν σε όλα τα Υπουργεία, σε ΝΠΔΔ, σε Πανεπιστήμια και Ανεξάρτητες Αρχές. Επίσης, Δικαστικά Γραφεία του Ν.Σ.Κ. λειτουργούν και σε 29 επαρχιακές πόλεις. Νέα Γραφεία συστάθηκαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και στον ΟΔΑΠ, ενώ, το 2020 δημιουργήθηκαν με νομοθετικές διατάξεις 14 νέες οργανικές θέσεις. Έτσι, στα τέλη του 2020, το κύριο προσωπικό του Ν.Σ.Κ. αριθμούσε **457** μέλη – σε σύνολο **473** οργανικών θέσεων.

5. Από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2020, τα μέλη του Ν.Σ.Κ. πραγματοποίησαν περίπου **32.250** παραστάσεις στα Πολιτικά, Ποινικά, Διοικητικά και Διαιτητικά Δικαστήρια της χώρας μας, καθώς και παραστάσεις στα Δικαστήρια της Ε.Ε., στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και σε διεθνείς Διαιτησίες. Το ποσοστό των υποθέσεων με θετική έκβαση για το Δημόσιο ή τα Νομικά Πρόσωπα που το Ν.Σ.Κ. εκπροσωπεί, ήταν **66%** περίπου, ενώ στις ακυρωτικές υποθέσεις ενώπιον των Διοικητικών Εφετειών, το ποσοστό υπερέβη το **80%**. Περαιτέρω, έκλεισαν εξωδικαστικά και χωρίς κανένα κόστος για τον πολίτη, χιλιάδες υποθέσεις. Συντάχθηκαν **4.778** περίπου εισηγήσεις σε δικαστικές ή εξώδικες υποθέσεις, εκδόθηκαν **6.314** περίπου Πράξεις Τριμελών Επιτροπών και **1.850** Επισημειωματικές Πράξεις και έγινε επεξεργασία **2.033** συμβάσεων. Μέλη του Ν.Σ.Κ. συμμετείχαν ως πρόεδροι ή μέλη σε **493** συλλογικά όργανα της Διοίκησης, όπου σε **2.368** συνεδριάσεις

αυτών, εξετάστηκαν **16.478** περίπου υποθέσεις. Εκδόθηκαν **190** Γνωμοδοτήσεις (Ατομικές, Τμημάτων, Ολομέλειας) Ν.Σ.Κ., **411** γνωμοδοτικά απαντητικά έγγραφα σε ερωτήματα της Διοίκησης και απαντήθηκαν εκατοντάδες προφορικά ερωτήματα. Οι νεοεισερχόμενες δικαστικές υποθέσεις για το 2020 ανήλθαν στις **55.041**, ενώ τα έγγραφα που διακινήθηκαν ως εισερχόμενα και εξερχόμενα από την Κεντρική Υπηρεσία και τις περιφερειακές μονάδες του Ν.Σ.Κ., ανήλθαν στις **535.572**.

6. Τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία, τα οποία αναλύονται στο κεφ.3 της παρούσας Έκθεσης, αποτελούν την ασφαλέστερη απόδειξη για τις σπουδαίες υπηρεσίες (με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος) που το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους παρείχε προς το Δημόσιο και τους φορείς των οποίων διεξάγει τη νομική υπηρεσία τους, ακόμα και κάτω από τις ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες, λόγω της εξάπλωσης της πανδημίας.

7. Όμως, με την συμπλήρωση τριών ετών από την ανάληψη των καθηκόντων μου, ως Πρόεδρος του ΝΣΚ, και ενόψει της επικείμενης συνταξιοδότησής μου στις 30-06-2021, θεωρώ σημαντικό να παραθέσουμε, πέρα από τα στατιστικά στοιχεία της δραστηριότητάς μας, τις σημαντικότερες δράσεις και πρωτοβουλίες μας, οι οποίες ήταν ενταγμένες σε έναν προγραμματισμό τριετίας και ως σκοπό τους είχαν την θεσμική, υλικοτεχνική και στελεχιακή αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον ψηφιακό μετασχηματισμό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που το 2022 συμπληρώνει 140 χρόνια ζωής και προσφοράς προς το Δημόσιο και τον πολίτη.

8. Στον προγραμματισμό μας για τα έτη 2018-2021, ορίστηκαν ως ζητήματα αιχμής και άμεσης προτεραιότητας για το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, η ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική λειτουργία

του ΝΣΚ, η ανασυγκρότηση στη δομή και στη χωροταξία του ΝΣΚ και οι αλλαγές σε όλο το πλέγμα λειτουργίας του ΝΣΚ. Ειδικότερα:

- εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του κύρους του ΝΣΚ, μέσω της ποιοτικότερης και αποτελεσματικότερης λειτουργίας του, με στόχο την πιο ουσιαστική εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και την καλύτερη προστασία του δημοσίου χρήματος,
- αποσυμφόρηση του ΝΣΚ από μικροϋποθέσεις χαμηλού οικονομικού ενδιαφέροντος για το Δημόσιο και η απλοποίηση και επιτάχυνση της λειτουργίας του, με μεταφορά αρμοδιοτήτων από το επίπεδο του Υπουργού ή του Προέδρου του ΝΣΚ, στο επίπεδο Γραφείων ΝΣΚ και η απαλλαγή από ανώφελες γραφειοκρατικές διαδικασίες,
- συμβολή του στην ταχύτερη απονομή της Δικαιοσύνης, με τη μη άσκηση αβάσιμων ενδίκων μέσων και την αποδοχή ακόμα και αποφάσεων Ειρηνοδικείων, αν αυτές είναι σωστές και στην άμεση εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και τη διαρκή υπόμνηση στην ηγεσία του κάθε Υπουργείου, ότι η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων είναι προς όφελος κυρίως του Δημοσίου, γιατί έτσι εμπεδώνεται στη συνείδηση του κάθε πολίτη η εμπιστοσύνη του στην ασφάλεια και στο κράτος δικαίου,
- ουσιαστική άσκηση της αρμοδιότητας της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών, ταχύτερη και προσφορότερη παροχή γνωμοδοτικού έργου προς τη Διοίκηση, με θέσπιση διαδικασιών και κανόνων, ώστε το τρίμηνο να είναι το απώτατο χρονικό σημείο έκδοσης των γνωμοδοτήσεων, η επιτάχυνση λειτουργίας του συνόλου των συλλογικών

οργάνων του και η θέσπιση ενός δίκαιου, αντικειμενικού και διαφανούς συστήματος επιθεώρησης των λειτουργιών του ΝΣΚ που θα επιβραβεύει με πιο γρήγορη εξέλιξη τους άριστους,

- προώθηση σχεδίων νομοθετικών ρυθμίσεων για σοβαρά ζητήματα που άπτονται του δημοσίου συμφέροντος και κατάρτιση σχεδίου νέου Οργανισμού του ΝΣΚ όπου, σε ένα νομοθέτημα θα αποτυπώνονται, όχι μόνο οι παραπάνω αλλαγές, αλλά και η δομή, ο τρόπος λειτουργίας και η υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων του ΝΣΚ.

Και επίτευξη αυτών των στόχων να γίνει με ενημέρωση και συμμετοχή όλων των λειτουργών του ΝΣΚ για να δημιουργηθεί ένα ΝΣΚ πιο εξωστρεφές, μη φοβικό, με εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, με ευρωπαϊκό αέρα και πρωτοβουλίες σε όλα τα επίπεδα.

9. Παρά το γεγονός ότι από τα τρία έτη της θητείας μας, το ενάμισι διανύθηκε σε συνθήκες πανδημίας, οι παραπάνω στόχοι άρχισαν να υλοποιούνται ήδη από το δικαστικό έτος 2018-2019, οι περισσότεροι δε από αυτούς ολοκληρώθηκαν ή βρίσκονται σε ιδιαίτερα ώριμο στάδιο υλοποίησης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά την 3ετία 2018-2021:

- έγιναν σημαντικές νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις και παρεμβάσεις στη λειτουργία του ΝΣΚ και προωθήθηκαν δράσεις και πρωτοβουλίες για τον εκσυγχρονισμό και τον ψηφιακό μετασχηματισμό του ΝΣΚ,
- προωθήθηκαν σημαντικές νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες έγιναν νόμος του Κράτους και αφορούσαν: το ύψος του επιτοκίου των οφειλών του Δημοσίου, την παράσταση του Δημοσίου στις ποινικές υποθέσεις και στις υποθέσεις

ρυθμίσεων οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών, την εκτέλεση αποφάσεων ΕΔΔΑ, τις απαλλοτριώσεις κλπ,

- επεξεργαστήκαμε, καταθέσαμε και παρουσιάσαμε στην «Ειδική Μόνιμη Επιτροπή της Βουλής για την παρακολούθηση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ», σχέδιο διατάξεων για τη ρύθμιση χρονιζουσών εκκρεμοτήτων και για την εναρμόνιση και προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στην ΕΣΔΑ και στη νομολογία του ΕΔΔΑ. Το σχέδιο αυτό ήδη με ομόφωνη γνώμη των κομμάτων, κατατέθηκε στις 05-08-2020, ως πρόταση νόμου, στη Βουλή.
- εκδόθηκαν εγκύκλιοι και καθιερώθηκαν υποδείγματα δικογράφων, Πρακτικών και Πράξεων Τριμελούς Επιτροπής ΝΣΚ και έγιναν αλλαγές στο σύστημα προσωπικών χρεώσεων, ενώ δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας για τον χειρισμό ιδιαίτερα σοβαρών υποθέσεων,
- θεσπίστηκε νέο σύστημα επιθεώρησης, δίκαιο, αξιοκρατικό, αντικειμενικό και διαφανές, που ανά τριετία θα επαναξιολογείται προκειμένου να διορθωθούν τυχόν αστοχίες του,
- δημιουργήθηκε Γραφείο Εκτέλεσης των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ, με αποκλειστική αρμοδιότητα τη γενική εποπτεία, ευθύνη και συντονισμό της συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Δικαστηρίου, από την κοινοποίηση της απόφασης, μέχρι και την οριστική αρχειοθέτησή της,
- διατέθηκαν ψηφιακές υπογραφές σε όλους τους λειτουργούς του ΝΣΚ και σε πολλούς διοικητικούς υπαλλήλους του,

- υπογράφηκε απόφαση και επίκειται διαγωνισμός για τον εκσυγχρονισμό του ΟΠΣ και την αναβάθμιση των ψηφιακών του υπηρεσιών,
- καθιερώθηκε η ταχύτατη λειτουργία των συλλογικών οργάνων ΝΣΚ και η άμεση διενέργεια προαγωγών,
- καλύφθηκε, με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού και την πρόσληψη 70 νέων συναδέλφων, ένα μεγάλο μέρος των οργανικών θέσεων του ΝΣΚ
- πραγματοποιήθηκαν επιστημονικές εκδηλώσεις, ομιλίες, συνεντεύξεις, με τη συμμετοχή του Προέδρου και λειτουργών του ΝΣΚ κλπ.

Όλες οι παραπάνω παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες, επιτεύχθηκαν με προώθηση πλήθους νομοθετικών ρυθμίσεων, με έκδοση κανονιστικών αποφάσεων και εγκυκλίων, παρατίθενται δε αναλυτικά στο κεφ. 4 της παρούσας έκθεσης.

Σημειώνουμε ότι στο σύνολο της τριετούς θητείας μας πριν προχωρήσουμε σε πρωτοβουλίες ή θεσμικές αλλαγές σε ζητήματα κρίσιμα για την υπηρεσιακή κατάσταση και την άσκηση των καθηκόντων των λειτουργών του ΝΣΚ, επιδιώξαμε να έχουμε την άποψη και τις προτάσεις των μελών του ΝΣΚ, παρέχοντάς τους προηγουμένως την αναγκαία πληροφόρηση. Έτσι, ζητήθηκε η γνώμη των λειτουργών του ΝΣΚ: -για την κατάρτιση του νέου θεσμικού πλαισίου του συστήματος επιθεώρησης, -για την έκδοση της απόφασης του Προέδρου του ΝΣΚ, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του Οργανισμού μας για την επέκταση και σε νέες υποθέσεις της δυνατότητας σύνταξης Πράξεων ή Επισημειώσεων, - για τροποποιήσεις στους βασικούς Κώδικες, για την κατάρτιση του σχεδίου του Νέου Οργανισμού. Στο σύνολο των περιπτώσεων, οι

λειτουργοί του ΝΣΚ ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας και υπέβαλαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες προτάσεις, οι οποίες υιοθετήθηκαν σε μεγάλο βαθμό.

10. Βασικό χαρακτηριστικό του δικαστικού έτους που πέρασε, ήταν, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η πρωτοφανής πανδημία που έπληξε και τη χώρα μας. Η λειτουργία του ΝΣΚ, όπως είναι φυσικό, επηρεάστηκε σημαντικά αφού, το ΝΣΚ αποτελεί μια δημόσια υπηρεσία και ισχύουν οι περιορισμοί και οι απαγορεύσεις που αφορούν στον δημόσιο τομέα, πλην όμως παρουσιάζει σημαντικές ιδιαιτερότητες στη δράση του, αφού οι εργασίες του συνδέονται άμεσα με τη λειτουργία των ημεδαπών, αλλοδαπών, διεθνών και διαιτητικών δικαστηρίων, αλλά και των εκατοντάδων συλλογικών οργάνων και επιτροπών στα οποία προεδρεύουν ή συμμετέχουν ως μέλη οι λειτουργοί του ΝΣΚ. Εξαιτίας του σύνθετου αυτού περιβάλλοντος, προωθήσαμε αμέσως μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, ρύθμιση, που εντάχθηκε στην ΠΝΠ, με ημερομηνία 20-03-2020 (Α' 68), στην οποία προβλέφθηκε εξουσιοδότηση για έκδοση ΚΥΑ, προκειμένου να αντιμετωπιστούν όλα τα θέματα λειτουργίας του ΝΣΚ στο διάστημα της πανδημίας. Έτσι, από 16-03-2020 μέχρι σήμερα, με βάση την παραπάνω ΠΝΠ, εκδόθηκαν δύο Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις και πλήθος αποφάσεων του Προέδρου ΝΣΚ, με τις οποίες προσαρμόστηκε η λειτουργία του ΝΣΚ και συνεχίστηκε κανονικά, η λειτουργία των συλλογικών οργάνων του με ηλεκτρονικές (ή και με φυσική παρουσία, όπου αυτό ήταν εφικτό) συνεδριάσεις Τμημάτων, Ολομέλειας, Υπηρεσιακών και Πειθαρχικών Συμβουλίων, έτσι ώστε να εκμηδενιστεί ο κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων του Δημοσίου.

11. Όμως, το επιστέγασμα όλων των παραπάνω πρωτοβουλιών και δράσεων είναι η κατάρτιση και η υποβολή στις αρχές του Φεβρουαρίου 2021 προς τον Υπουργό Οικονομικών του σχεδίου του Νέου Οργανισμού του ΝΣΚ, ο οποίος πλέον βρίσκεται, μετά και την ολοκλήρωση της δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης στις 19-06-2021, στο τελικό στάδιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας, αναμένεται δε να γίνει νόμος του Κράτους μέσα στο καλοκαίρι του 2021. Στο νομοσχέδιο αυτό, αποτυπώνονται, σε ένα ενιαίο, θεσμικό κείμενο, ο ριζικός εκσυγχρονισμός, η αναμόρφωση των αρμοδιοτήτων, της διάρθρωσης και της συγκρότησής του ΝΣΚ, ο χωροταξικός ανασχεδιασμός και οι τροποποιήσεις στη λειτουργία του.

12. Ειδικότερα, με τον νέο Οργανισμό επέρχονται περισσότερες από 80 βασικές αλλαγές, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

A. Ψηφιακός μετασχηματισμός και πλήρης ηλεκτρονική λειτουργία του ΝΣΚ.

- Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων για εξώδικες αιτήσεις ιδιωτών, προκειμένου να αποφεύγεται ταλαιπωρία τους να καταθέτουν με φυσική παρουσία τις αιτήσεις αυτές και γενικά ηλεκτρονική διακίνηση εντολών για χειρισμό υποθέσεων, εγγράφων και φακέλων, τόσο εντός του ΝΣΚ, όσο και προς λοιπούς φορείς του Δημοσίου.
- Συνεδρίαση συλλογικών οργάνων του ΝΣΚ με τηλεδιασκέψεις και λοιπά ηλεκτρονικά μέσα. Ψηφιακές υπογραφές σε Γνωμοδοτήσεις, Πρακτικά, Πράξεις, Επισημειωματικές Πράξεις, Αποφάσεις και σε όλα τα διαβιβαστικά έγγραφα που συντάσσονται από τους λειτουργούς του ΝΣΚ.

- Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, προσφυγών, εφέσεων και ηλεκτρονική κοινοποίηση κλήσεων, εκθέσεων επιθεώρησης, αποφάσεων κλπ., σε περιπτώσεις που αφορούν στην υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών του ΝΣΚ.

B. Εκσυγχρονισμός στη δομή και στη λειτουργία του ΝΣΚ, χωροταξικός ανασχεδιασμός και απλοποίηση και επίστευση διαδικασιών.

- Δημιουργία οκτώ (8) θεματικών Σχηματισμών, με αντικείμενο τον ενιαίο και συνολικό χειρισμό ομοειδών υποθέσεων για εξειδίκευση των λειτουργών του ΝΣΚ και ομοιόμορφο τρόπο χειρισμού των υποθέσεων και σταδιακή συγχώνευση, από τις 15-09-2022 των 29 Δικαστικών Γραφείων που βρίσκονται εκτός της Περιφερειακής Ενότητας Αττικής, σε 11 και λειτουργία τους, εφεξής, ως Γραφείων ΝΣΚ στις έδρες Περιφερειών.
- Απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας αποδοχής και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων και ενίσχυση της αρμοδιότητας εξωδικαστικής επίλυσης των διαφόρων μεταξύ του Δημοσίου και των λοιπών φορέων που το ΝΣΚ διεξάγει τη νομική τους υπηρεσία, με ιδιώτες.
- Αλλαγές στην άσκηση του γνωμοδοτικού έργου, προκειμένου αυτό να γίνει πιο ευέλικτο και γρήγορο, σε στενή συνεργασία με την ερωτώσα υπηρεσία, με πρόβλεψη για έκδοση γνωμοδοτήσεων το αργότερο εντός τριμήνου ή άμεση έκδοση Γνωμοδότησης σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

Γ. Υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών του ΝΣΚ.

- Αυστηροποίηση των κριτηρίων προαγωγής των λειτουργών του ΝΣΚ και αλλαγές στη συγκρότηση των Πειθαρχικών και Υπηρεσιακών Συμβουλίων. Πρόβλεψη περικοπής μισθού ως διοικητικό μέτρο, σε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας, μη παροχής υπηρεσίας, καθυστερημένης απάντησης σε ερωτήματα της Διοίκησης ή μη συμμετοχής στα συλλογικά όργανα του ΝΣΚ.
- Θέσπιση δίκαιου, αντικειμενικού και διαφανούς συστήματος μεταθέσεων, με κριτήρια που έχουν διαμορφωθεί από την πάγια ad hoc νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, με σκοπό τις λιγότερες μεταθέσεις και μετακινήσεις των λειτουργών του ΝΣΚ και τη δημιουργία ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος.
- Δημιουργία αυτοτελούς Γραφείου Επιθεώρησης που αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του ΝΣΚ και τρεις Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, με τους αναπληρωτές τους που επιλέγονται από την Πλήρη Ολομέλεια, με τριετή θητεία.
- Θέσπιση δίκαιου και αντικειμενικού τρόπου επιθεώρησης των Δικαστικών Πληρεξούσιων και Παρέδρων ΝΣΚ με επανακαθορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης και αξιολόγηση υπηρεσιακών μονάδων, μετά από υποχρεωτική λήψη της γνώμης των λειτουργών του ΝΣΚ που υπηρετούν σε αυτές.
- Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αυστηροποίηση του πειθαρχικού δικαίου των λειτουργών του ΝΣΚ, σε εναρμόνιση και προς την ad hoc νομολογία του ΣτΕ. Επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των πειθαρχικών οργάνων, με πλήρη

διασφάλιση της μυστικότητας της διαδικασίας και με σεβασμό στα δικαιώματα των πειθαρχικά διωκόμενων. Πρόβλεψη αυστηρότερων πειθαρχικών ποινών, γεγονός που συμβαδίζει με την ειδική υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών του ΝΣΚ, ως ανώτατων κρατικών λειτουργών.

Δ. Νέο πλαίσιο για τον Διαγωνισμό για την εισαγωγή στο ΝΣΚ

- Διεξαγωγή διαγωνισμού σε τακτική βάση, ανά διετία, προκειμένου το ΝΣΚ να λειτουργεί απρόσκοπτα, χωρίς κενές οργανικές θέσεις των λειτουργών του. Δεν συντάσσεται πίνακας επιτυχόντων-επιλαχόντων, αλλά πίνακας οριστικών αποτελεσμάτων, από τον οποίο διορίζονται ισάριθμοι με τις κενές θέσεις, για τις οποίες προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός.
- Μείωση του ανώτατου ορίου ηλικίας από τα 40 στα 35 έτη, όριο, το οποίο θα ισχύσει μετά από τον διαγωνισμό του 2023 και δεν απαιτείται πλέον ο υποψήφιος να είναι δικηγόρος, αλλά αρκεί να έχει ασκήσει δικηγορία. Δίνεται ιδιαίτερο βάρος στη βαθμολογία που ο υποψήφιος έλαβε στη γραπτή εξέταση, σε σχέση με την προφορική, με ποσοστό 80% -20 %, αντί 50%-50% που ισχύει σήμερα και καθιερώνονται κριτήρια (διδασκαρικό, μεταπτυχιακό, μεγαλύτερη βαθμολογία στο Δημόσιο Δίκαιο) προκειμένου, σε περίπτωση ισοβαθμίας, να αποφεύγεται η κλήρωση.

13. Στόχος των αλλαγών, είναι το ΝΣΚ να επιτελεί το έργο του, με έναν πιο ευέλικτο, σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο, προσιτό προς τη Διοίκηση και φιλικό προς τους πολίτες, απαλλαγμένο από αγκυλώσεις και αχρείαστες γραφειοκρατικές πρακτικές. Ένα ΝΣΚ που θα εκμεταλλεύεται, αφενός την υψηλή επιστημονική κατάρτιση των λειτουργών του και αφετέρου τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η

τεχνολογία. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων διευκολύνεται με τον εκτεταμένο ψηφιακό μετασχηματισμό του ΝΣΚ που ήδη βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη και συμβαδίζει με τον ψηφιακό μετασχηματισμό του υπόλοιπου δημόσιου τομέα και των δικαστηρίων. Η επικείμενη ψήφισή του νέου Οργανισμού μας θα συμβάλλει και στην επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης και στην πιο αποτελεσματική εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

14. Ολοκληρώνοντας τον πρόλογο για την Ετήσια Έκθεση του δικαστικού έτους 2020-2021, που αποτελεί ταυτόχρονα και έναν σύντομο απολογισμό της τριετούς θητείας μου, ως Προέδρου του ΝΣΚ, θέλω να ευχαριστήσω θερμά, το κύριο και το διοικητικό προσωπικό του ΝΣΚ που ανεξάρτητα, στήριξε και στηρίζει και ομόψυχα ενίσχυσε και ενισχύει τις προσπάθειές για ένα καλύτερο, αναβαθμισμένο, ψηφιακά μετασχηματισμένο e-ΝΣΚ στην υπηρεσία εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΧΑΛΚΙΑΣ

Συνοπτική Παρουσίαση και Δομή της Έκθεσης

Συνοπτική παρουσίαση της έκθεσης

Η παρούσα έκθεση, η οποία αφορά στο έτος 2020, υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών και κατατίθεται στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. (ν. 3086/2002, ΦΕΚ Α΄ 324). Απευθύνεται, επίσης και σε κάθε Δημόσια Αρχή ή λειτουργό ή πολίτη, που επιθυμεί να ενημερωθεί για το έργο του Ν.Σ.Κ. και τη γενικότερη θεσμική δραστηριότητά του, καθώς και για τα προβλήματα της Δημόσιας Διοίκησης, όπως αυτά αναδεικνύονται μέσα από τη δραστηριότητα του Ν.Σ.Κ.

Στην ετήσια έκθεση για το έτος 2020, παρουσιάζεται το έργο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κατά την ίδια χρονική αυτή περίοδο, τόσο στο πλαίσιο άσκησης του γνωμοδοτικού του έργου, όσο και στο επίπεδο της δικαστικής και εξώδικης εκπροσώπησης και γενικότερα της νομικής υποστήριξης του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των Ανεξάρτητων Αρχών και των λοιπών φορέων των οποίων διεξάγει τη νομική υπηρεσία. Παρουσιάζεται η συμμετοχή των λειτουργών του Ν.Σ.Κ. σε εκατοντάδες συμβούλια και επιτροπές της Διοίκησης, μεταξύ των οποίων και σε όλα τα πειθαρχικά συμβούλια των δημοσίων υπαλλήλων.

Στην έκθεση καταγράφεται και η διεθνής δραστηριότητα του Ν.Σ.Κ. και ιδιαίτερα η παράσταση των λειτουργών του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.), των Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε. και Γ.Δ.Ε.Ε), αλλά και ο χειρισμός διαιτητικών υποθέσεων ενώπιον διεθνών διαιτητικών κέντρων όπως το ICC, το ICSID, το LCIA κλπ.

Τέλος, παρατίθενται οι σπουδαιότερες αλλαγές που επήλθαν το έτος αυτό σε θεσμικό και λειτουργικό επίπεδο, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του Ν.Σ.Κ., την απλοποίηση της λειτουργίας του και

την επικαιροποίηση των δομών διάρθρωσης και άσκησης του έργου του.

Δομή της έκθεσης

Η έκθεση αυτή αποτελείται από επτά (7) κεφάλαια και ένα (1) παράρτημα:

- Το **1ο κεφάλαιο** αναφέρεται στο συνταγματικό πλαίσιο λειτουργίας του Ν.Σ.Κ.
- Το **2ο κεφάλαιο** αναφέρεται στην οργάνωση, στη στελέχωση και στη λειτουργία του Ν.Σ.Κ., σύμφωνα με το οικείο νομοθετικό πλαίσιο. Περιέχει, επίσης, συνοπτική αναφορά στις βασικές οργανωτικές δομές του Ν.Σ.Κ.
- Το **3ο κεφάλαιο** περιέχει τα στατιστικά δεδομένα για τη δραστηριότητα του Ν.Σ.Κ. για το έτος 2020, καθώς και αναφορά βασικών λόγων ακύρωσης κανονιστικών ή ατομικών διοικητικών πράξεων.
- Το **4ο κεφάλαιο** αναφέρεται σε χρονίζοντα ζητήματα του Ν.Σ.Κ. και στην αντιμετώπισή τους.
- Το **5ο κεφάλαιο** αφορά στην αξιοποίηση των θεσμικών δυνατοτήτων του Ν.Σ.Κ.
- Το **6ο κεφάλαιο** περιλαμβάνει τις διεθνείς αρμοδιότητες και τις δραστηριότητες, στις οποίες συμμετείχε το Ν.Σ.Κ., δηλ. τις πραγματοποιηθείσες παραστάσεις ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ευρ.ΔΔΑ), καθώς και τη συμμετοχή μελών του Ν.Σ.Κ. προς εκτέλεση υπηρεσίας στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία (ΜΕΑ) και στη Γενική

Διεύθυνση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (Τμήμα εκτέλεσης αποφάσεων του Ε.Δ.Δ.Α.) στο Στρασβούργο.

- Το **7ο κεφάλαιο** αναφέρεται στις υποστηρικτικές, του κυρίου έργου του, δραστηριότητες των υπηρεσιών του Ν.Σ.Κ. και στην ένταξή του στο περιβάλλον της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καθώς και σε παράλληλες δραστηριότητες που αναλαμβάνει με στόχο την επιμόρφωση - επιστημονική ενημέρωση των μελών του και την ανάπτυξη των σχέσεών του με άλλους επιστημονικούς φορείς και δημόσιες αρχές.
- Το **Παράρτημα** περιλαμβάνει αναφορές στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αφορούν διεθνείς υποθέσεις, καθώς επίσης τις συναντήσεις και τις ομιλίες του Προέδρου και μελών του Ν.Σ.Κ., σε συνέδρια και εκδηλώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Συνταγματικό πλαίσιο λειτουργίας του Ν.Σ.Κ.

A. Με τις διατάξεις του άρθρου 100Α του ισχύοντος Συντάγματος, όπως αυτό αναθεωρήθηκε από τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων με το Ψήφισμα, με ημερομηνία 6 Απριλίου 2001(Α' 84) και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Α' 85), το οποίο άρθρο εντάσσεται συστηματικά στο Τμήμα Ε'/Κεφάλαιο 2^ο, που αναφέρεται στη Δικαστική Εξουσία, ρυθμίσθηκε για πρώτη φορά συνταγματικά ο θεσμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Με τις διατάξεις αυτές κατοχυρώνεται συνταγματικά ένας θεσμός, ένα Σώμα, το οποίο υφίσταται και λειτουργεί αδιάλειπτα τα τελευταία 139 χρόνια (από το 1882) υπηρετώντας, με την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ο νομοθέτης του έχει κατά καιρούς αναθέσει, τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, επιλύοντας ταυτόχρονα δικαστικές ή εξώδικες υποθέσεις των πολιτών που ανακύπτουν από τη γενικότερη δραστηριότητα της Διοίκησης.

B. Επισημαίνεται ότι η ανάγκη συνταγματικής κατοχύρωσης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αναγνωρίσθηκε από όλους τους εκπροσώπους των μετεχόντων στη Βουλή κομμάτων, κατά τη διάρκεια των εργασιών της οικείας διακομματικής επιτροπής για την αναθεώρηση του Συντάγματος της περιόδου Η'/ Συνόδου Γ' της Βουλής. Είναι χαρακτηριστική και αντιπροσωπεύει ασφαλώς την καθολική πολιτική βούληση για τη συνταγματική εδραίωση του θεσμού, η δήλωση του τότε **Υπουργού Δικαιοσύνης και ακολούθως Γενικού Εισηγητή, Καθηγητή, Ευάγγελου Βενιζέλου**, που περιέχεται στα πρακτικά συνεδρίασης της Βουλής της 28^{ης}-3-1996 (σελ. 32-33), η οποία έχει ως εξής: «*Η επόμενη προσθήκη αναφέρεται σε προσθήκη*

διατάξεως για να κατοχυρώσουμε έναν θεσμό, που δεν είναι Δικαστικός, αλλά είναι οιονεί δικαστικός, ένα μεγάλο Σώμα της Διοίκησης που δεν έχει καμία συνταγματική διαφορά, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και το καθεστώς των Λειτουργιών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους». Σε αναλόγου περιεχομένου δηλώσεις είχε προβεί και η Καθηγήτρια κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη.

Γ. Ειδικότερα, στο άρθρο **100Α** του ισχύοντος Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και τα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργιών και υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτό. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκουν ιδίως η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου και η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ή ο συμβιβασμός σε διαφορές με αυτό. Στο κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 88 παράγραφοι 2 και 5 και 90 παράγραφος 5». Οι διατάξεις του Συντάγματος στις οποίες παραπέμπει το γ' εδάφιο του άρθρου 100Α, έχουν ως εξής:

- **Άρθρο 88 παρ. 2 :** «Οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργιών είναι ανάλογες με το λειτούργημά τους. Τα σχετικά με τη βαθμολογική και μισθολογική τους εξέλιξη και με την κατάστασή τους γενικά καθορίζονται με ειδικούς νόμους. Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 94, 95 και 98, διαφορές σχετικά με τις κάθε είδους αποδοχές και συντάξεις των δικαστικών λειτουργιών και εφόσον η επίλυση των σχετικών νομικών ζητημάτων μπορεί να επηρεάσει τη μισθολογική, συνταξιοδοτική ή φορολογική κατάσταση ευρύτερου κύκλου προσώπων εκδικάζονται από το ειδικό δικαστήριο του άρθρου 99. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές συγκροτείται με τη

συμμετοχή ενός επιπλέον τακτικού καθηγητή και ενός επιπλέον δικηγόρου, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συνέχιση εκκρεμών δικών».

- **Άρθρο 88 παρ. 5** : «Οι δικαστικοί λειτουργοί, έως και το βαθμό του εφέτη ή του αντεισαγγελέα εφετών και τους αντίστοιχους με αυτούς βαθμούς, αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία μόλις συμπληρώσουν το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και όλοι όσοι έχουν βαθμούς ανώτερους από αυτούς ή τους αντίστοιχους με αυτούς αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία μόλις συμπληρώσουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής θεωρείται σε κάθε περίπτωση ως ημέρα που συμπληρώνεται το όριο αυτό η 30ή Ιουνίου του έτους αποχώρησης του δικαστικού λειτουργού».
- **Άρθρο 90 παρ. 5** : «Οι προαγωγές στις θέσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιλογή μεταξύ των μελών του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ενεργείται με όμοιο διάταγμα, με επιλογή μεταξύ των μελών του Αρείου Πάγου και των αντεισαγγελέων του, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του γενικού επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργείται με όμοιο διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στις θέσεις του γενικού επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων ενεργείται με όμοιο επίσης διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας και

των προέδρων εφετών των διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει. Η θητεία του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών, ακόμη και αν ο δικαστικός λειτουργός που κατέχει τη θέση δεν καταλαμβάνεται από το όριο ηλικίας. Ο τυχόν υπολειπόμενος μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας χρόνος λογίζεται ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, όπως ο νόμος ορίζει».

- Άλλη διάταξη του Συντάγματος, που αναφέρεται στο Ν.Σ.Κ., είναι αυτή του **άρθρου 118 παρ. 5**, στην οποία ορίζεται ότι: «Οι Πρόεδροι ανώτατων δικαστηρίων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, οι γενικοί επιτροποι των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης διάταξης της παραγράφου 5 του άρθρου 90, αποχωρούν από την υπηρεσία, όπως προβλέπει η παράγραφος 5 του άρθρου 88».

Δ. Με το προαναφερόμενο άρθρο 100Α, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους κατέστη συνταγματικά προβλεπόμενος και κατοχυρωμένος θεσμός, ανατέθηκε δε στον κοινό νομοθέτη η εξειδίκευση των διατάξεων για τη συγκρότηση και λειτουργία του, καθώς και των διατάξεων που αφορούν στην υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και των διοικητικών υπαλλήλων του. Με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 100Α καθορίζεται ενδεικτικά ο πυρήνας της αρμοδιότητας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και με το τρίτο

εδάφιο περιβάλλονται με ισχυρές θεσμικές εγγυήσεις οι λειτουργοί του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με την ανάλογη εφαρμογή για το κύριο προσωπικό του Ν.Σ.Κ. κρίσιμων διατάξεων που αφορούν στη θεσμική θωράκιση των δικαστικών λειτουργιών, σε θέματα αποδοχών, ορίου ηλικίας για την αποχώρηση από την ενεργό υπηρεσία και επιλογής του Προέδρου και των Αντιπροέδρων από το Υπουργικό Συμβούλιο, ανώτατης θητείας τεσσάρων ετών για τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Συμπερασματικά, το άρθρο 100Α σχετίζεται, τόσο με τις εγγυήσεις του κράτους δικαίου, όσο και με την αποτελεσματική και ορθολογική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης (βλ. Ε. Βενιζέλου, «Το Αναθεωρητικό Κεκτημένο», σελ. 374-375).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Εικόνα 1 : Η αίθουσα Ολομέλειας και Τηλεδιασκέψεων του Ν.Σ.Κ. με πορτραίτα Προέδρων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Νομοθετικό πλαίσιο και λειτουργία του Ν.Σ.Κ.

Α. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Ν.Σ.Κ.

Το θεσμικό πλαίσιο συγκρότησης και λειτουργίας του Ν.Σ.Κ. περιλαμβάνει, εκτός από το άρθρο 100Α του Συντάγματος και τον εκδοθέντα, σε εκτέλεση αυτού ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του» (Α΄ 324), καθώς και το π.δ. 238/2003 «Εκτέλεση των διατάξεων περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους» (Α΄ 214), όπως ισχύουν σήμερα.

Β. Στελέχωση

Στις 31-12-2020 οι οργανικές θέσεις του κυρίου προσωπικού (λειτουργών) του Ν.Σ.Κ., ήταν τετρακόσιες εβδομήντα τρεις (473), ενώ οι υπηρετούντες κατά το ίδιο διάστημα, τετρακόσιοι πενήντα επτά (457), οι οποίοι κατανέμονται σε βαθμούς ως εξής: Πρόεδρος ένας (1), Αντιπρόεδροι, δέκα (10), Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, εξήντα τέσσερις (64), Πάρεδροι, εκατόν σαράντα πέντε (145), Δικαστικοί Πληρεξούσιοι και Δόκιμοι Δικαστικοί Πληρεξούσιοι, διακόσιοι τριάντα επτά (237).

Στις 31-12-2020 οι υπηρετούντες διοικητικοί υπάλληλοι του Ν.Σ.Κ. ήταν εκατόν πενήντα επτά (157) μόνιμοι και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Ειδικότερα, εκατόν τριάντα (130) μόνιμοι διοικητικοί υπάλληλοι, από τους οποίους πέντε (5) υπάλληλοι σε προσωποπαγή θέση και δεκαεπτά (17) υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι δώδεκα (12) από

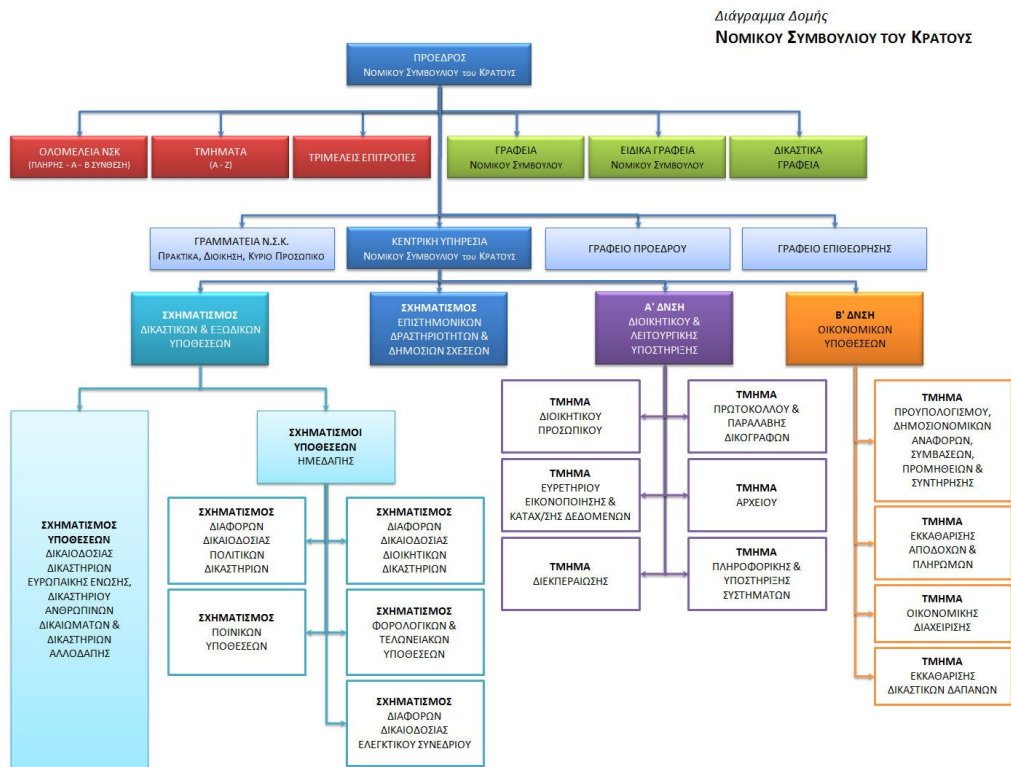
τους οποίους σε προσωποπαγή θέση. Οι παραπάνω διοικητικοί υπάλληλοι, κατά την ίδια ημερομηνία, κατανεμόταν ως εξής: α) Εκατόν έξι (106) στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., από τους οποίους δύο (2) ως προϊστάμενοι διευθύνσεων και δέκα (10) ως προϊστάμενοι τμημάτων, β) σαράντα ένας (41) σε υπηρεσιακές μονάδες του Ν.Σ.Κ., ήτοι: τριάντα (30) υπάλληλοι σε Δικαστικά Γραφεία, τρεις (3) υπάλληλοι στο Γ.Ν.Σ. Πειραιά, πέντε (5) υπάλληλοι στο Γ.Ν.Σ. Υπουργείου Εσωτερικών (Θεσσαλονίκη), ένας (1) στο Ειδικό Νομικό Γραφείο Δημοσίων Εσόδων, ένας (1) στο Γ.Ν.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών και ένας (1) στο Γ.Ν.Σ. της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Μυτιλήνη), γ) δύο (2) υπάλληλοι ως αποσπασμένοι σε άλλες υπηρεσίες. Οι κενές οργανικές θέσεις ανέρχονταν σε τριάντα τέσσερις (34) θέσεις μονίμων υπαλλήλων και μίας (1) θέσης υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Η σύνθεση του Ν.Σ.Κ. σε κύριο και διοικητικό προσωπικό απεικονίζεται σε γραφήματα που είναι συνημμένα στο παρόν Κεφάλαιο.

Γ. Οργάνωση και δομή

Η αποτελεσματική λειτουργία του Ν.Σ.Κ. στηρίζεται στο οργανωτικό του πλαίσιο, το οποίο ανταποκρίνεται στις κατευθυντήριες γραμμές, που έχει χαράξει ο νομοθέτης και παρέχει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες υποστήριξης του έργου του. Η δομή του Ν.Σ.Κ. καταγράφεται με λεπτομέρεια στον Οργανισμό του και απεικονίζεται σχηματικά στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Δ. Διάγραμμα δομής Ν.Σ.Κ.

Εικόνα 2 : Διάγραμμα Δομής Ν.Σ.Κ.

E. Αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ.

Το έργο του Ν.Σ.Κ. καθορίζεται από τις αρμοδιότητές του που προβλέπονται από το άρθρο 100Α του Συντάγματος και είναι ιδίως η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου και η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ή ο συμβιβασμός σε διαφορές με αυτό. Το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3086/2002, όπως ισχύει σήμερα μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 4110/2013 (Α΄ 17), εξειδικεύει τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες ως εξής:

Άρθρο 2

«1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους. Στην υποστήριξη αυτή περιλαμβάνονται, ιδίως:

- α)** η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου,
- β)** η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης,
- γ)** η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου,
- δ)** ο δικαστικός και εξώδικος συμβιβασμός του Δημοσίου,
- ε)** η γνωμοδότηση για την υπαγωγή διαφορών του Δημοσίου σε διαιτησία και ο ορισμός διαιτητών του,
- στ)** η νομική υποστήριξη της Διοίκησης κατά την κατάρτιση των συμβάσεων,
- ζ)** η νομική υποστήριξη της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων, ιδίως σε θέματα που αφορούν στη διαδικασία και τους όρους διενέργειας των αποκρατικοποιήσεων,

η) η νομοτεχνική υποστήριξη της Διοίκησης κατά την κατάρτιση σχεδίων νόμων και κανονιστικών πράξεων,

θ) η εισήγηση προς τους αρμόδιους υπουργούς για λήψη νομοθετικών μέτρων αναγκαίων για την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος και

ι) η εκπροσώπηση της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) και της Επιτροπής των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.»

Εξάλλου, τα μέλη του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. είναι αρμόδια να παρίστανται ως πληρεξούσιοι της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον όλων των λοιπών Διεθνών Δικαιοδοτικών Οργάνων.

ΣΤ. Πρόεδρος - Συλλογικά όργανα

Ο Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ. είναι υπηρεσιακός και πειθαρχικός προϊστάμενος του κυρίου και του διοικητικού προσωπικού και οι αρμοδιότητές του ορίζονται κυρίως στο άρθρο 8 του ν. 3086/2002.

Το Ν.Σ.Κ. ως συλλογικό όργανο λειτουργεί σε Ολομέλεια, Τμήματα και Τριμελείς Επιτροπές. Η Ολομέλεια λειτουργεί ως Πλήρης και ως Τακτική (Α΄ και Β΄ Σύνοψη). Ο αριθμός και η συγκρότηση των Τμημάτων ορίζεται για κάθε δικαστικό έτος με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. (σήμερα λειτουργούν επτά Τμήματα).

Στην Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., στα Γραφεία Νομικού Συμβούλου και στα Ειδικά Γραφεία Νομικού Συμβούλου λειτουργούν Τριμελείς Επιτροπές, οι οποίες συγκροτούνται από έναν Αντιπρόεδρο ή έναν Νομικό Σύμβουλο, τον εισηγητή της υπόθεσης και από άλλο ένα μέλος του Ν.Σ.Κ., που υπηρετεί στην υπηρεσιακή αυτή μονάδα. Τριμελής Επιτροπή συγκροτείται και στα Δικαστικά Γραφεία, στα οποία υπηρετούν τουλάχιστον τρία μέλη του Ν.Σ.Κ., από τα οποία το ένα τουλάχιστον είναι Πάρεδρος. Όλα τα μέλη των Τριμελών Επιτροπών έχουν δικαίωμα ψήφου.

Τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων σε δικαστικές και εξώδικες υποθέσεις, καθώς και όσα αναφέρονται σε περιοδικές παροχές ανεξάρτητα από ποσό εγκρίνονται από τον Υπουργό Οικονομικών. Πρακτικά γνωμοδοτήσεων σε δικαστικές και εξώδικες υποθέσεις με χρηματικό αντικείμενο, ανά αιτούντα ή διάδικο, μέχρι ποσού 60.000 ευρώ εγκρίνονται από τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., εκτός εκείνων που αφορούν σε υποθέσεις μείζονος σημασίας (άρθρο 60 παρ. 1 γ΄ του ν. 4370/2016). Με την εγκριτική απόφαση επιτρέπεται η τροποποίηση των πρακτικών μόνο προς όφελος του Δημοσίου. Το παραπάνω ποσό των 60.000 ευρώ μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του

Υπουργού Οικονομικών. Τα πρακτικά σε υποθέσεις ακυρωτικής διαδικασίας εγκρίνονται από τον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό. Τα πρακτικά πριν από την έγκρισή τους δεν δημιουργούν δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου, ούτε χορηγείται αντίγραφο αυτών. Μετά από την έγκρισή τους δεν υπόκεινται σε έλεγχο και αναρτώνται στο διαδίκτυο όσα αφορούν σε υποθέσεις χρηματικού αντικειμένου άνω των 150.000 ευρώ, καθώς και όσα αφορούν σε εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων και δεν προκύπτει ότι η οικονομική τους αξία είναι μικρότερη των 150.000 ευρώ. Η Διοίκηση συμμορφώνεται υποχρεωτικά με το περιεχόμενο των πρακτικών που έχουν εγκριθεί. Τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων σε δικαστικές και εξώδικες υποθέσεις αποτελούν, μετά την πάροδο 60 ημερών από την έγκρισή τους, εκτελεστούς τίτλους, για τη συμμόρφωση δε προς αυτά και για την εκτέλεσή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 1, 4 και 5 του ν. 3068/2002 (Α' 274), ο οποίος αφορά στη συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις.

Ήδη, (αρχικά με το άρθρο 29 παρ. 1 περ. α' του ν. 4484/2017 και έπειτα με το άρθρο 43 παρ. 1 του ν. 4607/2019 και το άρθρο 71 του ν. 4758/2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002 και πλέον για ορισμένα είδη δικαστικών υποθέσεων συντάσσεται Πράξη Τριμελούς Επιτροπής του Ν.Σ.Κ., ύστερα από προφορική εισήγηση του εισηγητή της υπόθεσης, η οποία περιέχει συνοπτική αιτιολογία, χωρίς να τηρείται η διαδικασία έγκρισης από τον Υπουργό Οικονομικών ή τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ. Τέλος, με την απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., με αριθμό 272/2020 (Β'2862), που εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 6 παρ. 1 του ίδιου νόμου, προβλέφθηκαν και νέες περιπτώσεις υποθέσεων για τις οποίες εκδίδεται Πράξη ή τίθεται Επισημείωση αντί Πρακτικού.

Η παραπάνω απλουστευμένη διαδικασία, με την οποία μεταφέρεται αρμοδιότητα από το επίπεδο του Υπουργού ή του Προέδρου του

Ν.Σ.Κ. στο Γραφείο στο οποίο γίνεται ο χειρισμός της υπόθεσης, αποτελεί μεγάλη ελάφρυνση του Ν.Σ.Κ. και του Υπουργού Οικονομικών από πολυτελείς, αλλά περιττές γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται ο ρόλος του χειριστή της υπόθεσης και του Γραφείου που αυτός υπηρετεί.

Z. Οργανωτική δομή του Ν.Σ.Κ.

Οι εργασίες του Ν.Σ.Κ. διεξάγονται από: α) την Κεντρική Υπηρεσία, β) τα Γραφεία Νομικού Συμβούλου, γ) τα Ειδικά Γραφεία Νομικού Συμβούλου, που έχουν συσταθεί με ειδικές διατάξεις, ήτοι το Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Ειδικό Νομικό Γραφείο Δημοσίων Εσόδων (ΕΝΓΔΕ), δ) τα Δικαστικά Γραφεία, ε) τους Δικηγόρους του Δημοσίου (ημεδαπής και αλλοδαπής).

Η. Κεντρική Υπηρεσία

Η Κεντρική Υπηρεσία του Ν.Σ.Κ., η οποία έχει διφυή χαρακτήρα, επιστημονικό αλλά και επιτελικό, έχει ως κύριο καθήκον την υποστήριξη του έργου του Ν.Σ.Κ. και συγκροτείται από ένα σύνολο υπηρεσιών, ήτοι:

α) Το Γραφείο Προέδρου,

β) τη Γραμματεία, που απαρτίζεται από τα Γραφεία: αα) Σύνταξης και Αρχείου Πρακτικών του Ν.Σ.Κ., ββ) Διοίκησης και γγ) Κύριου Προσωπικού,

γ) τους Σχηματισμούς Δικαστικών και Εξωδίκων Υποθέσεων,

δ) τον Σχηματισμό Επιστημονικών Δραστηριοτήτων και Δημοσίων Σχέσεων και

ε) δύο Διευθύνσεις ήτοι:

αα) τη Διεύθυνση Διοικητικού και Λειτουργικής Υποστήριξης (που απαρτίζεται από τα Τμήματα Διοικητικού Προσωπικού, Πρωτοκόλλου και Παραλαβής Δικογράφων, Ευρετηρίου, Εικονοποίησης και Καταχώρισης Δεδομένων, Αρχείου, Διεκπεραίωσης και Πληροφορικής και Υποστήριξης Συστημάτων) και

ββ) τη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων (με Τμήματα Προϋπολογισμού - Δημοσιονομικών Αναφορών - Συμβάσεων - Προμηθειών και Συντήρησης, Εκκαθάρισης Αποδοχών και Πληρωμών, Οικονομικής Διαχείρισης και Εκκαθάρισης Δικαστικών Δαπανών).

Θ. Σχηματισμοί δικαστικών και εξωδίκων υποθέσεων

Οι Σχηματισμοί δικαστικών και εξωδίκων υποθέσεων διακρίνονται :

α) Στον Σχηματισμό υποθέσεων δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Δικαστηρίων Αλλοδαπής και **β)** στους Σχηματισμούς υποθέσεων ημεδαπής. Με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. μπορεί να τοποθετείται στους Σχηματισμούς, ως Προϊστάμενος, Νομικός Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ειδικότερα, Σχηματισμοί Δικαστικών και Εξωδίκων Υποθέσεων ημεδαπής είναι οι εξής: **α)** Ο Σχηματισμός διαφορών δικαιοδοσίας Διοικητικών Δικαστηρίων, **β)** ο Σχηματισμός διαφορών δικαιοδοσίας Πολιτικών Δικαστηρίων, **γ)** ο Σχηματισμός Φορολογικών και Τελωνειακών υποθέσεων, **δ)** ο Σχηματισμός Ποινικών υποθέσεων και **ε)** ο Σχηματισμός διαφορών δικαιοδοσίας Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ι. Γραφεία Νομικού Συμβούλου

Γραφεία Νομικού Συμβούλου λειτουργούν στη Βουλή των Ελλήνων, στην Προεδρία της Κυβέρνησης, σε κάθε Υπουργείο, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, στην Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας (ΑΠΑ), στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και στον Πειραιά. Γραφεία Νομικού Συμβούλου λειτουργούν και σε Γραφεία Υφυπουργών, Γενικές Γραμματείες, Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ή ΝΠΔΔ, εφόσον τούτο προβλέπεται από ειδικές οργανικές διατάξεις. Οι ίδιες διατάξεις προσδιορίζουν αν αυτά είναι αυτοτελή ή υπάγονται στα

Γραφεία Νομικού Συμβούλου του οικείου ή του προϊσταμένου Υπουργείου. Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων λειτουργεί, παράλληλα προς το Γ.Ν.Σ., ως υπηρεσιακή μονάδα του Ν.Σ.Κ., το Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου, το οποίο έχει τις αρμοδιότητες που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 10 του ν. 2227/1994 (Α' 129), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 11 του ν. 2732/1999 (Α' 154). Επίσης, στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) λειτουργεί, ως υπηρεσιακή μονάδα του Ν.Σ.Κ., το Ειδικό Νομικό Γραφείο Δημοσίων Εσόδων (ΕΝΓΔΕ). Τέλος, στον ΕΦΚΑ λειτουργεί Γραφείο Νομικού Συμβούλου, στο οποίο ανήκει, σύμφωνα με το άρθρο 62 παρ. 3 του ν. 4387/2016, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 31 του ν. 4445/2016 (ΦΕΚ Α'236), η νομική υπεράσπιση των συμφερόντων του ΕΦΚΑ ενώπιον κάθε Δικαστηρίου ή Αρχής.

Στα Γραφεία Νομικού Συμβούλου ανήκει:

α) Η ενώπιον όλων των δικαστηρίων και αρχών παράσταση και υπεράσπιση κάθε κατηγορίας και φύσης υποθέσεων της αρμοδιότητάς τους και η εισήγηση στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ή στην οικεία Επιτροπή για τις δικαστικές και εξώδικες υποθέσεις που τους ανατίθενται.

β) Η εκτέλεση των παρεχομένων σ' αυτά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εντολών.

γ) Η εισήγηση ενώπιον των Τμημάτων ή της Ολομελείας του Ν.Σ.Κ. επί των ερωτημάτων, τα οποία απευθύνονται προς αυτά και η κατάρτιση των σχετικών γνωμοδοτήσεων.

δ) Η καθοδήγηση με ατομικές γνωμοδοτήσεις και συμβουλές όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου ή των Νομικών Προσώπων Δημοσίου

Δικαίου, στα οποία λειτουργούν και η εισήγηση για την επεξεργασία σχεδίων νόμων και διαταγμάτων ή κανονιστικών αποφάσεων.

ΙΑ. Δικαστικά Γραφεία

Δικαστικά Γραφεία του Ν.Σ.Κ. λειτουργούν: **α)** Στις πόλεις Αργίριο, Αλεξανδρούπολη, Βέροια, Βόλο, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Καλαμάτα, Κατερίνη, Κέρκυρα, Κοζάνη, Κομοτηνή, Κόρινθο, Λαμία, Λάρισα, Λιβαδειά, Μεσολόγγι, Ναύπλιο, Πάτρα, Πολύγυρο, Πύργο, Ρόδο, Σέρρες, Σπάρτη, Σύρο, Τρίκαλα, Τρίπολη, Χαλκίδα και Χανιά, και **β)** σε ΝΠΔΔ όπως το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), τον Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.), το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.) ή σε Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, όπως η Εθνική Αναλογιστική Αρχή, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις.

Στα Δικαστικά Γραφεία, τα οποία μπορεί να ιδρύονται ή να καταργούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. (άρθρο 18 παρ. 5 ν. 3086/2002, ανήκει: **α)** Η ενώπιον όλων των Δικαστηρίων και Αρχών της περιφερειακής ενότητας υπεράσπιση του Δημοσίου, **β)** Η εισήγηση για τις υποθέσεις αυτές στην Επιτροπή του Γραφείου, αν είναι δυνατή η συγκρότησή της, διαφορετικά στην Κ.Υ. του Ν.Σ.Κ. σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 και της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3086/2002.

ΙΒ. Καθήκοντα μελών Ν.Σ.Κ.

Τα καθήκοντα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες των μελών του Ν.Σ.Κ. καταγράφονται στις επιμέρους διατάξεις των προαναφερθέντων νομοθετημάτων (ν. 3086/2002 και π.δ. 238/2003). Για τη λεπτομερέστερη ρύθμιση των θεμάτων αυτών εκδόθηκε, κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 21 εδ. β' του ν. 3086/2002, η απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., με αριθμό 116/23-3-2005 (Β' 454), όπου καθορίστηκαν τα καθήκοντα των μελών-λειτουργών του Ν.Σ.Κ. Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε περαιτέρω, με τις αποφάσεις του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., με αριθμούς 140/19-4-2005 (Β' 566) και 97/20-3-2009 (Β' 570).

ΙΓ. Υποχρεώσεις των δημοσίων υπηρεσιών έναντι των μελών του Ν.Σ.Κ.

Παράλληλα με τη βασική υποχρέωση των μελών του Ν.Σ.Κ. να προβαίνουν στις αναγκαίες ενέργειες για την εξακρίβωση του πραγματικού των διαφορών που άγονται στα δικαστήρια και να συλλέγουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία, με σκοπό την υπεράσπιση των συμφερόντων του Δημοσίου, θεσπίζεται αντίστοιχη υποχρέωση κάθε δημόσιας αρχής και υπηρεσίας για άμεση παροχή προς τα Γραφεία και τα μέλη του Ν.Σ.Κ. των πληροφοριών και στοιχείων, τα οποία προσφέρονται για την υποστήριξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου ή την απόκρουση των κατ' αυτού αξιώσεων τρίτων, για έγκαιρη υπόδειξη των μαρτύρων του Δημοσίου, η κατάθεση των οποίων – εφόσον είναι δημόσιοι υπάλληλοι – είναι υποχρεωτική, καθώς και για κάθε άλλη δυνατή συνδρομή με παροχή υπηρεσιών που υποβοηθούν το έργο της υποστήριξης των υποθέσεων του Δημοσίου. Τυχόν άρνηση, ολιγωρία ή πλημμελής εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, που διώκεται ύστερα από σχετικό έγγραφο του

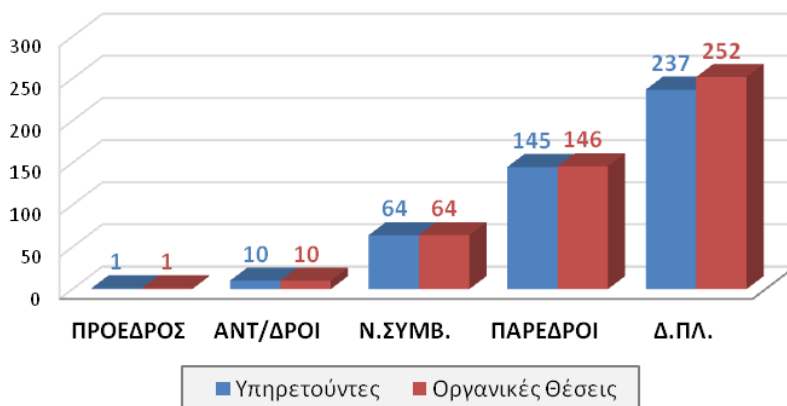
Προέδρου του Ν.Σ.Κ. και δημιουργεί στις αρμόδιες υπηρεσίες την υποχρέωση ελέγχου των υπευθύνων και, ενδεχομένως, καταλογισμού σε βάρος τους των ζημιών που υπέστη το Δημόσιο από τη συμπεριφορά τους.

ΙΔ. Το Ν.Σ.Κ. ως μεγάλο Σώμα της Διοίκησης

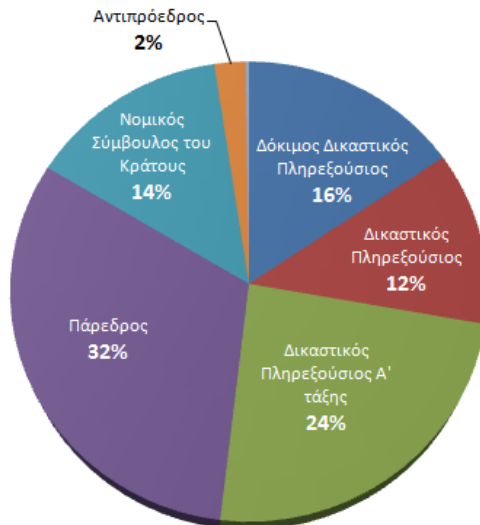
Οι παραπάνω αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ. σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η οργανωτική του δομή, η λειτουργία του σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο δικαιολογούν πλήρως τον χαρακτηρισμό του Ν.Σ.Κ. ως «μεγάλου Σώματος της Διοίκησης» (βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλου, «Εγχειρίδιο διοικητικού Δικαίου», εκδ. 11η παρ. 284) και «ως οιονεί δικαστικού θεσμού» (βλ. Ε. Βενιζέλου στα πρακτικά συνεδρίασης της Βουλής της 28^{ης} -3-1996 σελ. 32-33), το δε έργο του Ν.Σ.Κ., κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, έχει ως στόχο τη δικαίωση των χαρακτηρισμών αυτών σε καθημερινή βάση.

ΙΕ. Σύνθεση Ν.Σ.Κ.

Οργανικές Θέσεις Κύριου Προσωπικού ΝΣΚ & Υπηρετούντες

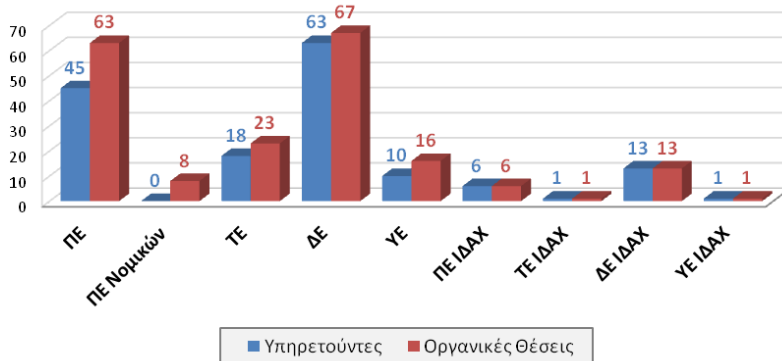

Γράφημα 1: Οργανικές Θέσεις Κύριου Προσωπικού & Υπηρετούντες το έτος 2020

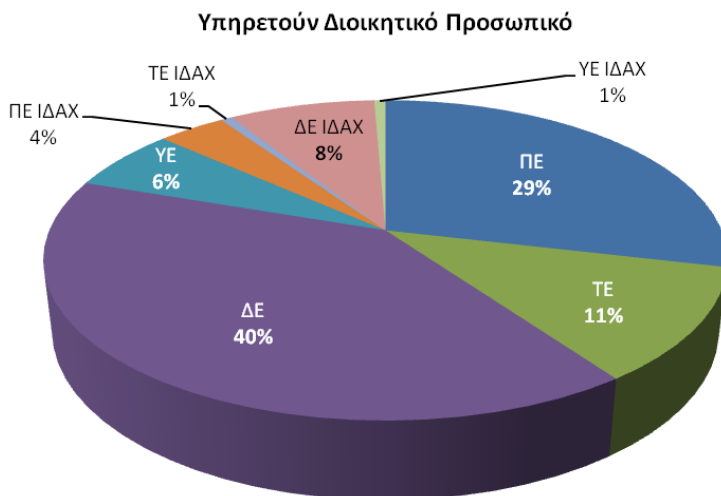

Γράφημα 2: Υπηρετούν Κύριο Προσωπικό το έτος 2020

Οργανικές Θέσεις Διοικητικού Προσωπικού ΝΣΚ & Υπηρετούντες

Γράφημα 3: Οργανικές Θέσεις Διοικητικού Προσωπικού & Υπηρετούντες το έτος 2020

Γράφημα 4: Υπηρετούν Διοικητικό Προσωπικό το έτος 2020

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Α. Στατιστική αποτίμηση της δραστηριότητας του Ν.Σ.Κ. για το έτος 2020

Ο αριθμός των εγγράφων και δικογράφων που πρωτοκολλήθηκαν ως εισερχόμενα στις υπηρεσιακές μονάδες του Ν.Σ.Κ. το έτος 2020 ανήλθε σε **381057** και ο αριθμός των εξερχομένων εγγράφων ανήλθε σε **154515** δηλαδή συνολικά διακινήθηκαν **535.572** έγγραφα. Ο αριθμός των νέων υποθέσεων, δικαστικών και εξωδίκων, ανήλθε στις 55 χιλιάδες περίπου.

Η στατιστική παράθεση των στοιχείων της δράσης του Ν.Σ.Κ. για το έτος 2020 στους διάφορους κύκλους δραστηριότητάς του (πολιτικά, διοικητικά, ποινικά δικαστήρια, διαφορές Ελεγκτικού Συνεδρίου, γνωμοδοτικό έργο, εξέταση αιτήσεων εξώδικης επίλυσης διαφορών, συμμετοχή σε συλλογικά όργανα της Διοίκησης, παράσταση και χειρισμός υποθέσεων σε διεθνή δικαστήρια), ασφαλώς δεν αποδίδει με πληρότητα την ποσότητα και την ποιότητα εργασίας που απαιτείται για την επεξεργασία και γενικότερα την αντιμετώπιση των υποθέσεων που ανατίθενται στο Ν.Σ.Κ. Παρά ταύτα, κρίνεται αναγκαία η παράθεση στατιστικών αριθμών, διότι και αυτοί αποτελούν σημαντική βάση για τη διαπίστωση της απεικονιζόμενης δραστηριότητας, ώστε με τη λήψη υπόψη και των δεδομένων της παρούσας έκθεσης να συντελέσουν στον σχηματισμό πλήρους εικόνας στους αποδέκτες και στους αναγνώστες της έκθεσης.

Ειδικότερα :

Τα συνολικά στοιχεία του Ν.Σ.Κ. για το έτος 2020 είναι τα εξής (Πίνακας 2):

<i>Κατηγορία</i>	<i>Σύνολο</i>
1. Γνωμοδοτήσεις επί Ερωτημάτων	203
1α. Γνωμοδοτήσεις Ολομέλειας	16
1β. Γνωμοδοτήσεις Τμημάτων	155
1γ. Γνωμοδοτήσεις Ατομικές	32
2. Γνωμοδοτικά απαντητικά έγγραφα σε ερωτήματα της διοίκησης	411
3. Εισηγήσεις για έκδοση Πρακτικών Γνωμοδοτήσεων ενώπιον της Ολομέλειας και των Τμημάτων	208
3α. χωρίς προεισηγητή	48
3β. με προεισηγητή	160
4. Εισηγήσεις για έκδοση Πρακτικών Γνωμοδοτήσεων ενώπιον της Τριμελούς Επιτροπής	
4α. χωρίς προεισηγητή	1403
4β. με προεισηγητή	3167
5. Πράξεις	
5α. Πράξεις Τριμελούς Επιτροπής	6314
5β. Επισημειωματικές Πράξεις	1850
6. Επεξεργασία Συμβάσεων	2033
7. Δικόγραφα	6761
7α. Συνολικός αριθμός Αναιρέσεων	871
7α1. εκ των οποίων ομοειδείς	146
7β. Συνολικός αριθμός Πρόσθετων λόγων	10
7γ. Συνολικός αριθμός Εφέσεων	3022
7γ1. εκ των οποίων ομοειδείς	489
7δ. Συνολικός αριθμός Πρόσθετων λόγων	45
7ε. Συνολικός αριθμός Αγωγών	1053
7στ. Συνολικός αριθμός Ανακοπών	1191
7ζ. Συνολικός αριθμός Λοιπών ένδικων	569
8. Παραστάσεις στο Α.Ε.Δ.	4

<i>Κατηγορία</i>	<i>Σύνολο</i>
8α. κατατέθηκε υπόμνημα	0
9. Παραστάσεις στο Ειδικό Δικαστήριο (άρθρου 88 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 99 παρ.1 του Συντάγματος)	467
9α. κατατέθηκε υπόμνημα	10
10. Παραστάσεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας	1782
10α. Συζητηθείσες αιτήσεις αναίρεσης	613
10α1. κατατέθηκε υπόμνημα	249
10β. Συζητηθείσες αιτήσεις ακύρωσης ή εφέσεις κατά αποφάσεων Διοικητικού Εφετείου ακυρωτικής διαδικασίας	1138
10β1. κατατέθηκε υπόμνημα	477
10γ. Συζητηθείσες αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις προσωρινής δικαστικής προστασίας	31
10γ1. κατατέθηκε υπόμνημα	15
11. Παραστάσεις στο Ελεγκτικό Συνέδριο	2041
11α. κατατέθηκε υπόμνημα	82
12. Παραστάσεις στο Διοικητικό Εφετείο (ακυρωτικό)	2364
12α. Συζητηθείσες αιτήσεις ακύρωσης	2291
12α1. κατατέθηκε υπόμνημα	584
12β. Συζητηθείσες αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις προσωρινής δικαστικής προστασίας	73
12β1. κατατέθηκε υπόμνημα	35
13. Παραστάσεις στο Διοικητικό Εφετείο (ουσίας)	2548
13α. Συζητηθείσες υποθέσεις	2536
13α1. κατατέθηκε υπόμνημα	1317
13β. Συζητηθείσες αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις προσωρινής δικαστικής προστασίας	12
13β1. κατατέθηκε υπόμνημα	6
14. Παραστάσεις στο Διοικητικό Πρωτοδικείο (ακυρωτικό)	35
14α. Συζητηθείσες υποθέσεις	32
14α1. κατατέθηκε υπόμνημα	13
14β. Συζητηθείσες αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις προσωρινής δικαστικής προστασίας	3

<i>Κατηγορία</i>	<i>Σύνολο</i>
14β1. κατατέθηκε υπόμνημα	3
15. Παραστάσεις στο Διοικητικό Πρωτοδικείο (ουσίας)	10643
15α. Συζητηθείσες υποθέσεις	10559
15α1. κατατέθηκε υπόμνημα	5346
15β. Συζητηθείσες αιτήσεις αναστολής και αιτήσεις προσωρινής δικαστικής προστασίας	84
15β1. κατατέθηκε υπόμνημα	10
16. Παραστάσεις στον Άρειο Πάγο	263
16α. κατατέθηκαν προτάσεις	194
17. Παραστάσεις στο Εφετείο	1325
18. Παραστάσεις στο Πρωτοδικείο	7296
18α. πολυμελές	756
18β. μονομελές (τακτική διαδικασία, ειδικές διαδικασίες, εκούσια)	6041
18γ. ασφαλιστικά μέτρα, προσωρινές διαταγές	499
19. Παραστάσεις στο Ειρηνοδικείο	2865
20. Ποινικές Υποθέσεις	
20Α. Παραστάσεις σε Ποινικές Υποθέσεις, συζητηθείσες ή αναβληθείσες	
20Αα. αριθμός ποινικών υποθέσεων	783
20Αβ. συνολικός αριθμός συνεδριάσεων	1044
20Β. Υποβολή Δικογράφων - Υπομνημάτων κλπ κατά την Ποινική Διαδικασία	130
21. Συμμετοχή σε Διαιτητικά Δικαστήρια	
21α. αριθμός Διαιτησιών	18
21β. αριθμός Παραστάσεων	32
21γ. αριθμός Δικογράφων, Υπομνημάτων κ.λπ που υποβλήθηκαν κατά τη διαιτητική διαδικασία	46
22. Συλλογικά Όργανα	
22Α. Συμμετοχή σε Συνεδριάσεις Συλλογικών Διοικητικών Οργάνων	
22Αα. αριθμός συλλογικών οργάνων	493
22Αβ. αριθμός συνεδριάσεων	2368
22Αγ. αριθμός συζητηθεισών υποθέσεων	16478

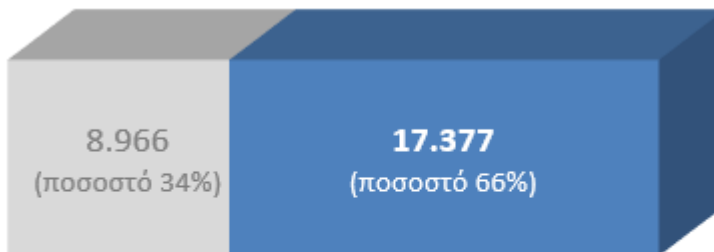
<i>Κατηγορία</i>	<i>Σύνολο</i>
22Αδ. αριθμός εισηγήσεων προς τα συλλογικά διοικητικά όργανα	1549
22Β. Συμμετοχή σε Ομάδες Εργασίας και Νομοπαρασκευαστικές Επιτροπές	291
23. Παραστάσεις εκτός Έδρας	101
24. Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης	
24α. Συνολικός αριθμός δικογράφων	16
24α1. απο τα οποία αναιρέσεις	2
24α2. απο τα οποία γραπτές παρατηρήσεις για προδικαστικά ερωτήματα	3
24β. Συνολικός αριθμός παραστάσεων	2
25. Γενικό Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης	
25α. Συνολικός αριθμός δικογράφων	6
25α1. απο τα οποία προσφυγές της Ελληνικής Δημοκρατίας	1
25β. Συνολικός αριθμός παραστάσεων	2
26. Ευρωπαϊκό Όργανο Συμβιβασμού	
26α. Αιτήσεις	2
26β. Παραστάσεις	0
27. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λοιποί Οργανισμοί, Επιτροπές και Υπηρεσίες της Ε.Ε.	
27α. Νομική επεξεργασία εγγράφων των Ελληνικών Αρχών	56
27β. Συμμετοχή σε διμερείς και πολυμερείς συσκέψεις	13
28. Παραστάσεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Ε.Δ.Α.Δ.)	0
29. Παρατηρήσεις και Υπομνήματα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Ε.Δ.Α.Δ.)	207
30. Παρατηρήσεις ενώπιον της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Α.Δ.) του Ο.Η.Ε.	5
31. Αλληλογραφία Γραφείου	535572
31α. αριθμός Εισερχομένων Εγγράφων	381057
31β. αριθμός Εξερχομένων Εγγράφων	154515

<i>Κατηγορία</i>	<i>Σύνολο</i>
32. Αριθμός νέων υποθέσεων (δικαστικών και εξώδικών)	55041
33. Αριθμός νέων ερωτημάτων	776
36. Αποφάσεις με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο	
36Α. Συνολικό αριθμός αποφάσεων που εκδόθηκαν ή επιδόθηκαν το 2020	26343
36Β. Συνολικός αριθμός αποφάσεων με θετική έκβαση για το δημόσιο το 2020	17377
36Βα. ενώπιον των Πολιτικών Δικαστηρίων Ουσίας	3866
36Ββ. ενώπιον του Αρείου Πάγου	124
36Βγ. ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων Ουσίας	10827
36Βδ. ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων Ακυρωτικές	1224
36Βε. ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας	690
36Βστ. ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου	646

Πίνακας 2: Αριθμητική Κατάσταση Υποθέσεων για το 2020

Αποφάσεις με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο

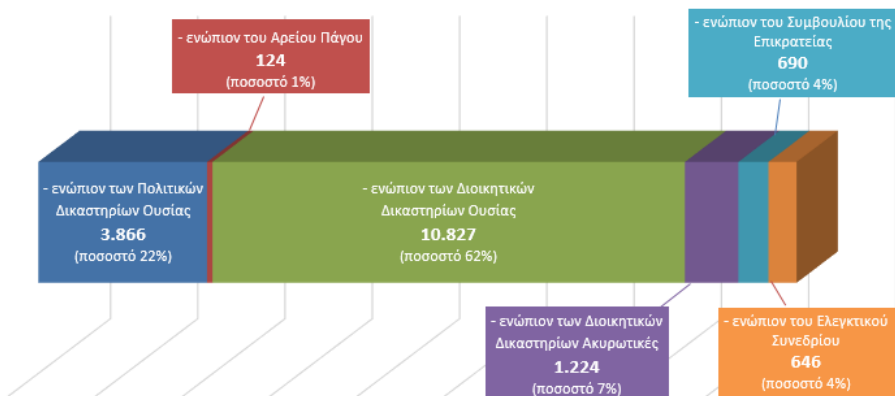
Ο συνολικός αριθμός αποφάσεων που εκδόθηκαν ή επιδόθηκαν στο 2020 ήταν 26.343, από τις οποίες οι 17377 είχαν θετική έκβαση για το Δημόσιο, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 66% των συνολικών αποφάσεων. Η απεικόνιση φαίνεται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 5):

- Υπόλοιπες αποφάσεις
- Αριθμός αποφάσεων με θετική έκβαση για το δημόσιο το 2020

Γράφημα 5: Αποφάσεις με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο

Από τις αποφάσεις με θετική έκβαση για το δημόσιο η πλειοψηφία ανήκει σε αυτές ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων Ουσίας σε ποσοστό 62% και ακολουθούν οι αποφάσεις ενώπιον των Πολιτικών Δικαστηρίων Ουσίας σε ποσοστό 22%. Η ανάλυση των αποφάσεων αυτών απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα (Γράφημα 6):

Γράφημα 6: Ανάλυση Αποφάσεων με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο

B. Αναφορά στις υποθέσεις της ακυρωτικής διαδικασίας

Στο άρθρο 3 του ν. 3086/2002 προβλέπεται ότι στην παρούσα ετήσια έκθεση περιλαμβάνεται και ειδικότερη αναφορά στην έκβαση των υποθέσεων της ακυρωτικής διαδικασίας και στην επισήμανση των αιτίων ακύρωσης κανονιστικών ή ατομικών πράξεων της Διοίκησης. Η νομοθετική αυτή ρύθμιση αποσκοπεί στη διάγνωση των προβλημάτων εφαρμογής του νόμου από τη Διοίκηση, προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα νομοθετικά ή διοικητικά μέτρα. Τέτοιες αιτίες ακύρωσης μπορεί να είναι:

- α)** η αναρμοδιότητα της διοικητικής αρχής που εξέδωσε την πράξη,
- β)** η παράβαση ουσιώδους τύπου που έχει ταχθεί για την ενέργεια της πράξης (όπως η τήρηση των κανόνων για τη νόμιμη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία των συλλογικών οργάνων, η αναφορά της αιτιολογίας στο σώμα της πράξης, όταν οι σχετικές διατάξεις το ορίζουν κ.α.),
- γ)** η παράβαση κατ' ουσία διάταξης νόμου (π.χ. παράβαση δεδικασμένου, υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδότησης, υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας, έλλειψη αιτιολογίας σε ατομικές διοικητικές πράξεις, όταν δεν επιβάλλεται η παράθεση της αιτιολογίας στο σώμα της ατομικής διοικητικής πράξης),
- δ)** η κατάχρηση εξουσίας, η οποία συντρέχει, όταν η πράξη της Διοίκησης φέρει μεν καθ' εαυτή όλα τα στοιχεία της νομιμότητας, γίνεται όμως για σκοπό καταδήλως άλλο από εκείνον για τον οποίο έχει νομοθετηθεί (βλ. άρθρο 48 π.δ. 18/89 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», ΦΕΚ Α' 8) και
- ε)** η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας από τη Διοίκηση.

Από την εκτίμηση των στατιστικών στοιχείων, που λήφθηκαν υπόψη, δηλ. αποφάσεων του ΣτΕ και των Διοικητικών Εφετείων ακυρωτικής διαδικασίας που επιδίδονται στην Κ.Υ. του Ν.Σ.Κ. ή τέθηκαν υπόψη μας, προκύπτει ότι ποσοστό περίπου 80% των αιτήσεων ακυρώσεως, για τις οποίες εκδόθηκαν αποφάσεις, απορρίφθηκαν για διάφορους λόγους, ενώ ποσοστό περίπου 20% των αιτήσεων αυτών έγιναν δεκτές. Το μεγαλύτερο ποσοστό από τις αιτήσεις ακύρωσης που έγιναν δεκτές οφείλεται σε έλλειψη αιτιολογίας ή σε παράθεση πλημμελούς αιτιολογίας, ενώ άλλοι λόγοι ακύρωσης είναι η υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδότησης, η κακή σύνθεση συλλογικού οργάνου, η μη κλήση σε ακρόαση σε περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείτο, η αναρμοδιότητα και η παράβαση διάταξης νόμου, συμπεριλαμβανομένης και της παράβασης των όρων διακήρυξης διαγωνισμού.

Συμπέρασμα: Από τα παραπάνω προκύπτει ότι βασικός λόγος ακύρωσης των ατομικών διοικητικών πράξεων είναι, κατά τρόπο επαναλαμβανόμενο, η παντελής έλλειψη αιτιολογίας ή, συνηθέστερα, η παράθεση πλημμελούς αιτιολογίας, ενώ των κανονιστικών διοικητικών πράξεων η υπέρβαση της νομοθετικής εξουσιοδότησης, χωρίς να παραγνωρίζεται η εμφάνιση των λοιπών λόγων ακύρωσης ή να μειώνεται η σημασία τους. Και ναι μεν, είναι αναμενόμενο ότι θα υπάρξουν διοικητικές πράξεις με νομικά ή πραγματικά σφάλματα, τα οποία θα τις καθιστούν ακυρωτέες, πλην όμως, το φαινόμενο αυτό και αν δεν μπορεί να αποφευχθεί εντελώς, μπορεί τουλάχιστον να περιορισθεί. Εκεί, πάντως, όπου η παθολογία της διοικητικής πράξης είναι αδικαιολόγητα υψηλή, είναι στην περίπτωση των διοικητικών πράξεων, που ακυρώνονται λόγω έλλειψης ή, κυρίως, λόγω παράθεσης πλημμελούς αιτιολογίας, πράγμα το οποίο μαρτυρεί ατελή, πλημμελή ή και αμελή τρόπο έκδοσης των διοικητικών πράξεων. Στη θεραπεία αυτής της κατάστασης θα μπορούσε να συμβάλει τα μέγιστα η εντονότερη εποπτεία και επικουρία εκ μέρους των Προϊσταμένων κάθε Διεύθυνσης των διοικητικών οργάνων, που επιμελούνται των στοιχείων έκδοσης (νομικού και πραγματικού) της διοικητικής πράξης, έτσι ώστε να εξαλειφθεί ή, έστω, να περιορισθεί ο αριθμός των διοικητικών πράξεων που ακυρώνονται. Σε περίπτωση δε, κατά την οποία οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων αδυνατούν και οι ίδιοι να δώσουν λύση στο προκύπτον ζήτημα, προκειμένου να εκδοθεί κάποια διοικητική πράξη, πρέπει τα διοικητικά όργανα να ερευνούν, εάν για το νομικό αυτό θέμα υπάρχει νομολογία του ΣτΕ ή γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει, να αντιμετωπίζεται με την επιβαλλομένη συνεργασία με το αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου ή το Δικαστικό Γραφείο ή με την υποβολή, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3086/2002, σχετικού ερωτήματος στο Ν.Σ.Κ. Βέβαια, ως ριζική λύση, η οποία μάλιστα θα

δημιουργούσε νέα κουλτούρα στη Διοίκηση, θα έτεινε στην ουσιαστική εξάλειψη του φαινομένου της ακύρωσης των διοικητικών πράξεων και μεσο-μακροπρόθεσμα θα περιόριζε καθοριστικά την επιβάρυνση του δικαστικού και του διοικητικού μηχανισμού από άσκοπες ακυρωτικές δίκες, προτείνεται η καθιέρωση προληπτικού μηχανισμού επεξεργασίας των σχεδίων των κανονιστικών τουλάχιστον διοικητικών πράξεων από το Ν.Σ.Κ., κατ' αντιστοιχία με τα ισχύοντα στο ΣτΕ για την επεξεργασία των προεδρικών διαταγμάτων.

Γ. Ειδικότερες παρατηρήσεις για κατηγορίες δικαστικών υποθέσεων του Δημοσίου.

Είναι γνωστό ότι κατά τα τελευταία είκοσι και πλέον έτη έχουν αναληφθεί από την πολιτεία αλληπάλληλες νομοθετικές προσπάθειες να περιορισθούν κατά το δυνατόν οι υποθέσεις που άγονται προς επίλυση και συσσωρεύονται στα διοικητικά (κυρίως) δικαστήρια, επειδή η υπέρμετρη επιβάρυνση των δικαστηρίων έχει ευρύτατες δυσμενείς επιπτώσεις στο κράτος δικαίου και στην υποχρέωση απονομής δικαιοσύνης σε εύλογο χρόνο. Η επιβάρυνση μάλιστα των δικαστηρίων εμφανίζεται παντελώς αδικαιολόγητη στις περιπτώσεις που τα νομικά ζητήματα έχουν επιλυθεί με πάγια νομολογία των ανώτατων δικαστηρίων και παρόλα αυτά η Διοίκηση ρητά ή σιωπηρά ωθεί τους πολίτες στην προσφυγή στα δικαστήρια, αρνούμενη την ικανοποίηση των νόμιμων αιτημάτων τους. Η πρακτική αυτή, πέραν των γενικότερων επιπτώσεων στην καλή και έγκαιρη λειτουργία της Δικαιοσύνης, έχει πάντως, δεδομένης της βέβαιης κατάληξης των υποθέσεων αυτών σε βάρος του Δημοσίου και άμεσες δυσμενείς οικονομικές συνέπειες, ήτοι την επιβάρυνση του Δημοσίου με τόκους, ενώ σε περίπτωση υπερβολικής καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης επέρχονται και επιπλέον δυσμενείς οικονομικές συνέπειες για το Δημόσιο, λόγω της δυνατότητας των πολιτών να ζητήσουν δίκαιη χρηματική ικανοποίηση, εξαιτίας της παρέλευσης του εύλογου χρόνου διάρκειας της δίκης, χωρίς να παραβλέπεται ή να θεωρείται ήσσονος σημασίας η αχρείαστη ταλαιπωρία των πολιτών.

Θα μπορούσαν ενδεικτικά να αναφερθούν ως περιπτώσεις εμφανιζόμενες πολύ συχνά που οδηγούνται στα δικαστήρια και οι

σχετικές αποφάσεις είναι δυσμενείς για το Δημόσιο, δεδομένης της παγιωμένης πλέον νομολογίας, οι εξής κατηγορίες υποθέσεων:

α) Προσφυγές στα διοικητικά δικαστήρια, για να ακυρωθεί η άρνηση της Διοίκησης να άρει μη συντελεσμένες ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις λόγω της παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος (πέραν της δεκαετίας) από την κήρυξή τους με την έγκριση του οικείου ρυμοτομικού σχεδίου. Στη συντριπτική πλειονότητα αυτών των περιπτώσεων τα δικαστήρια δέχονται τις προσφυγές των ιδιωτών, ακυρώνουν την άρνηση και αναπέμπουν στη Διοίκηση για να άρει την απαλλοτρίωση, τροποποιώντας το ρυμοτομικό σχέδιο. Η σχετική νομολογία έχει παγιωθεί εδώ και χρόνια (ενδ. Σ.τ.Ε. 673/2017, 1452/2016, 4054/2015, 3751/2015, 4792/2013), πλην όμως, η Διοίκηση δεν προβαίνει σε νομοθετική ρύθμιση του θέματος, επιπλέον δε, αρνείται σε πολλές περιπτώσεις να προχωρήσει σε συμμόρφωση προς τη δικαστική απόφαση, με αποτέλεσμα να ανοίγει νέα σειρά δικών στα Τριμελή Συμβούλια Συμμόρφωσης των δικαστηρίων (ν.3068/2002). Επισημαίνεται σχετικά ότι για τη συγκεκριμένη κατηγορία υποθέσεων η Ελλάδα έχει καταδικασθεί αρκετές φορές από το ΕυρΔΔΑ και εξακολουθεί να επιτηρείται από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, επειδή θεωρείται ιδιαίτερα προβληματική, ως προς το συγκεκριμένο πεδίο, η τήρηση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (δίκαιη δίκη – συμμόρφωση της Διοίκησης στις αποφάσεις των εθνικών Δικαστηρίων).

β) Αγωγές διαφόρων κατηγοριών κρατικών λειτουργών, δημοσίων υπαλλήλων ή συνταξιούχων που αφορούν στη μισθολογική ή συνταξιοδοτική τους μεταχείριση, ενώ για το ίδιο θέμα υπάρχει πάγια νομολογία ανωτάτων δικαστηρίων.

γ) Άλλης τάξης ζήτημα εμφανίζεται πολύ συχνά στο πλαίσιο χειρισμού υποθέσεων ανακοπών που ασκούνται από πολίτες κατά

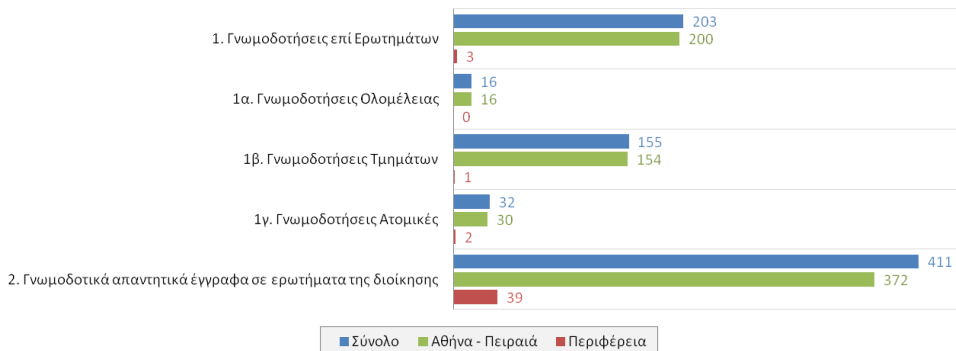
πράξεων εκτέλεσης του ΚΕΔΕ, οι οποίες πράξεις, λόγω των άστοχων χειρισμών των Δ.Ο.Υ. ή των Τελωνείων, εμφανίζουν τυπική ακυρότητα που συμπαρασύρει τη διαδικασία εκτέλεσης (όπως λ.χ. παράλειψη κοινοποίησης της ατομικής ειδοποίησης, μη νόμιμη κοινοποίηση κ.ο.κ.) και μετά βεβαιότητας θα ακυρωθούν από το Δικαστήριο που δικάζει τις παραπάνω ανακοπές, κατ' εφαρμογή πάγιας νομολογίας. Η ακύρωση όμως επέρχεται μετά από χρόνια αναμονής, ενώ θα μπορούσε το Δημόσιο να επισπεύσει τη διαδικασία, ανακαλώντας τις άκυρες πράξεις και επαναλαμβάνοντας άμεσα και χωρίς καθυστέρηση τη διαδικασία. Συνέπεια τούτων είναι, αφενός να επιβαρύνονται τα δικαστήρια με υποθέσεις που θα έχουν βέβαιη (δυσμενή για το Δημόσιο) κατάληξη, αφετέρου να μην προχωρεί έγκαιρα και αποτελεσματικά η είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, αποφασίζει αν θα ασκήσει ή όχι ένδικα μέσα κατά αποφάσεων των δικαστηρίων (που επιδέχονται τέτοια μέσα) ή αν θα ασκήσει ένδικα βοηθήματα (αγωγές, αιτήσεις κ.λπ.) κατά αντιδίκων του Δημοσίου. Προς τον σκοπό αυτό και προκειμένου να αποφεύγεται η άσκοπη χρήση ενδίκων μέσων, έχει εκδοθεί και ισχύει σχετική πρόσφατη Εγκύκλιος του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. προς τους λειτουργούς του Ν.Σ.Κ., με θέμα την αποφυγή άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων που δεν έχουν σοβαρές πιθανότητες ευδοκίμησης, ώστε να καταβάλλεται συντονισμένη και σοβαρή προσπάθεια για τον περιορισμό των ενδίκων μέσων που ασκούνται από το Δημόσιο. Πάντως, η ύπαρξη αντιφατικών νομολογιακών δεδομένων αλλά, κυρίως, η βραδύτητα της αμετάκλητης νομολογιακής επίλυσης θεμάτων που τίθενται σε μεγάλο αριθμό υποθέσεων, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις αντιστοιχούν σε εκατοντάδες και πολλές φορές χιλιάδες ομοειδείς υποθέσεις (κυρίως μισθολογικού ή

συνταξιοδοτικού αντικειμένου) και τέλος, το (περιορισμένο) φαινόμενο της μη εναρμόνισης κατωτέρων δικαστηρίων προς τις νομολογιακές λύσεις των ανωτάτων δικαστηρίων, αποτελούν συνθήκες που δυσχεραίνουν τον περαιτέρω περιορισμό των ενδίκων μέσων, η άσκηση των οποίων, στις περιπτώσεις αυτές, δεν μπορεί να παραλειφθεί. Στα θέματα αυτά, καθοριστικός μπορεί να αποβεί ο ρόλος της πιλοτικής δίκης στα διοικητικά δικαστήρια, αφού με απόφαση του ΣτΕ μπορούν να λυθούν χιλιάδες όμοιες υποθέσεις που εκκρεμούν στα Πρωτοβάθμια Δικαστήρια καθώς επίσης και η επέκταση του θεσμού αυτού και στην πολιτική δίκη. Συναφώς προς τα παραπάνω ζητήματα σημειώνεται ότι, κρίσιμη κρίνεται η συμμετοχή μελών του Ν.Σ.Κ. στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, αφού ο συνδυασμός της δικαστικής και διοικητικής εμπειρίας τους μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επιτυχή αντιμετώπιση των θεμάτων τα οποία τίθενται, ιδίως στις διαδικασίες στις οποίες συμμετέχει ως διάδικος ή εμπλέκεται το Δημόσιο. Η συμμετοχή αυτή, ιδίως σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές του Υπουργείου Δικαιοσύνης συχνά παραλείπεται, ενώ μετέχουν εκπρόσωποι της δικαιοσύνης, των δικηγορικών συλλόγων και υπηρεσιακοί παράγοντες.

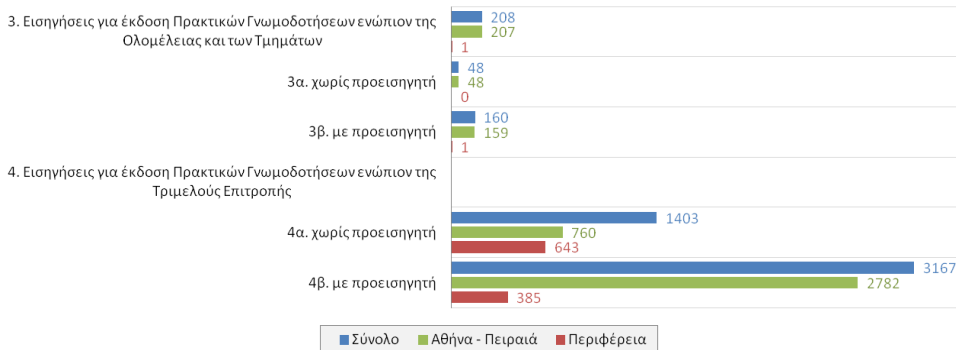
Δ. Συγκεντρωτικά διαγράμματα στατιστικής αποτίμησης της δραστηριότητας του Ν.Σ.Κ.

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

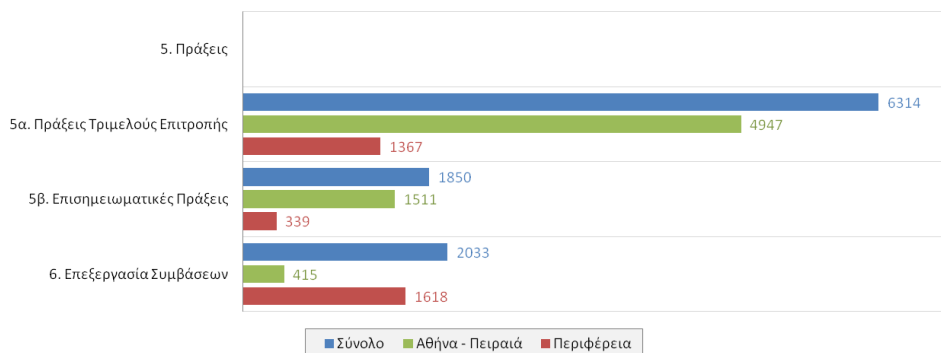
Γράφημα 7: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Γνωμοδοτήσεις)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

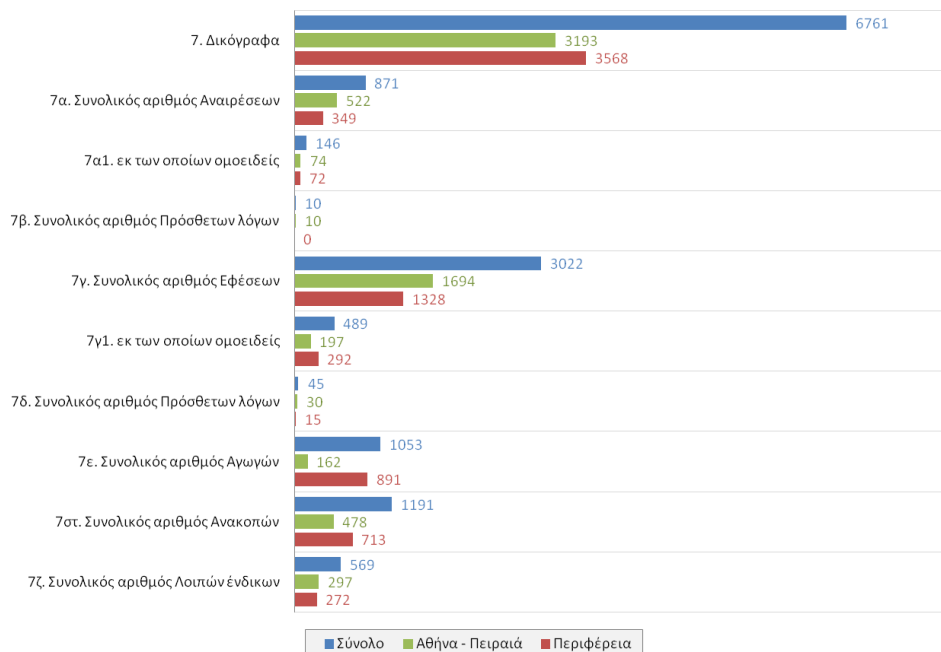
Γράφημα 8: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Εισηγήσεις)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

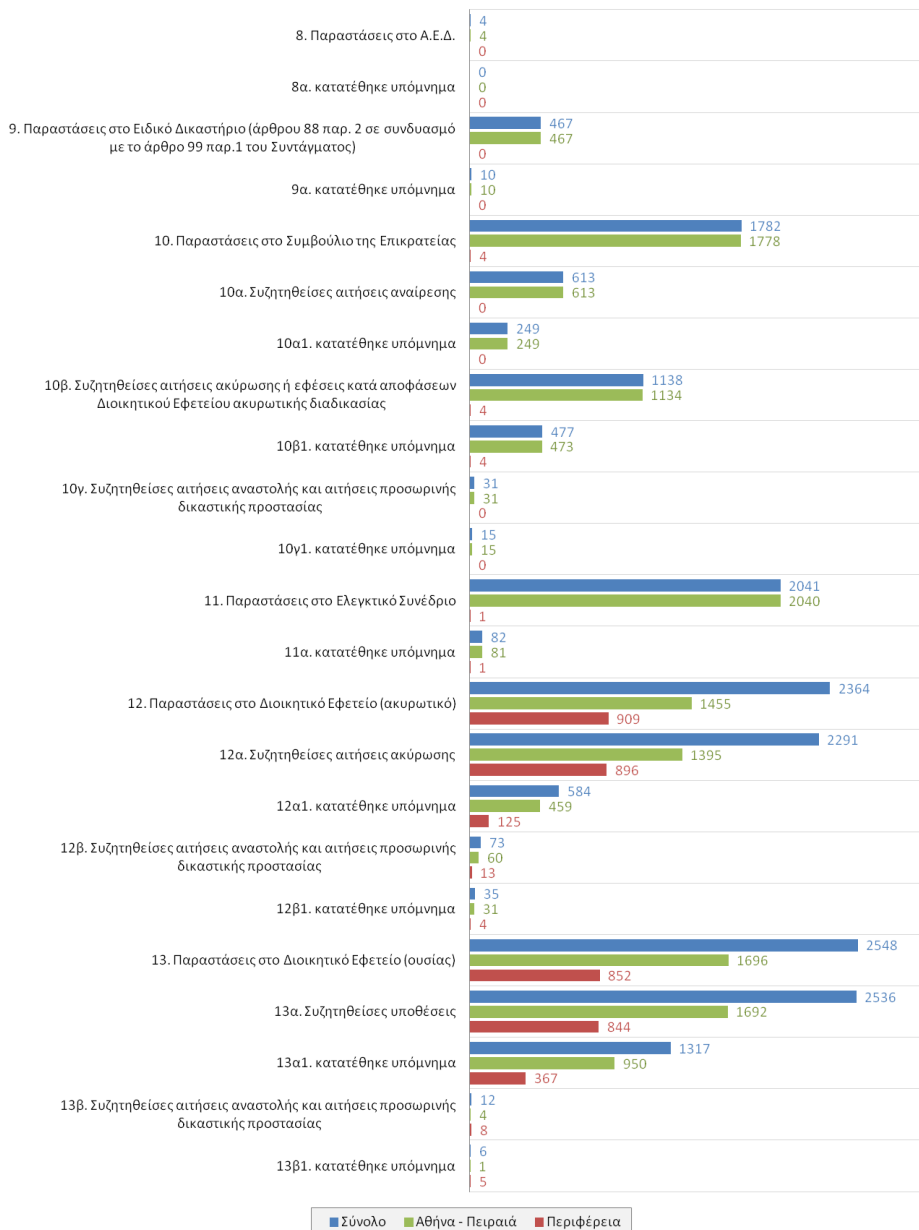
Γράφημα 9: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Πράξεις και Συμβάσεις)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

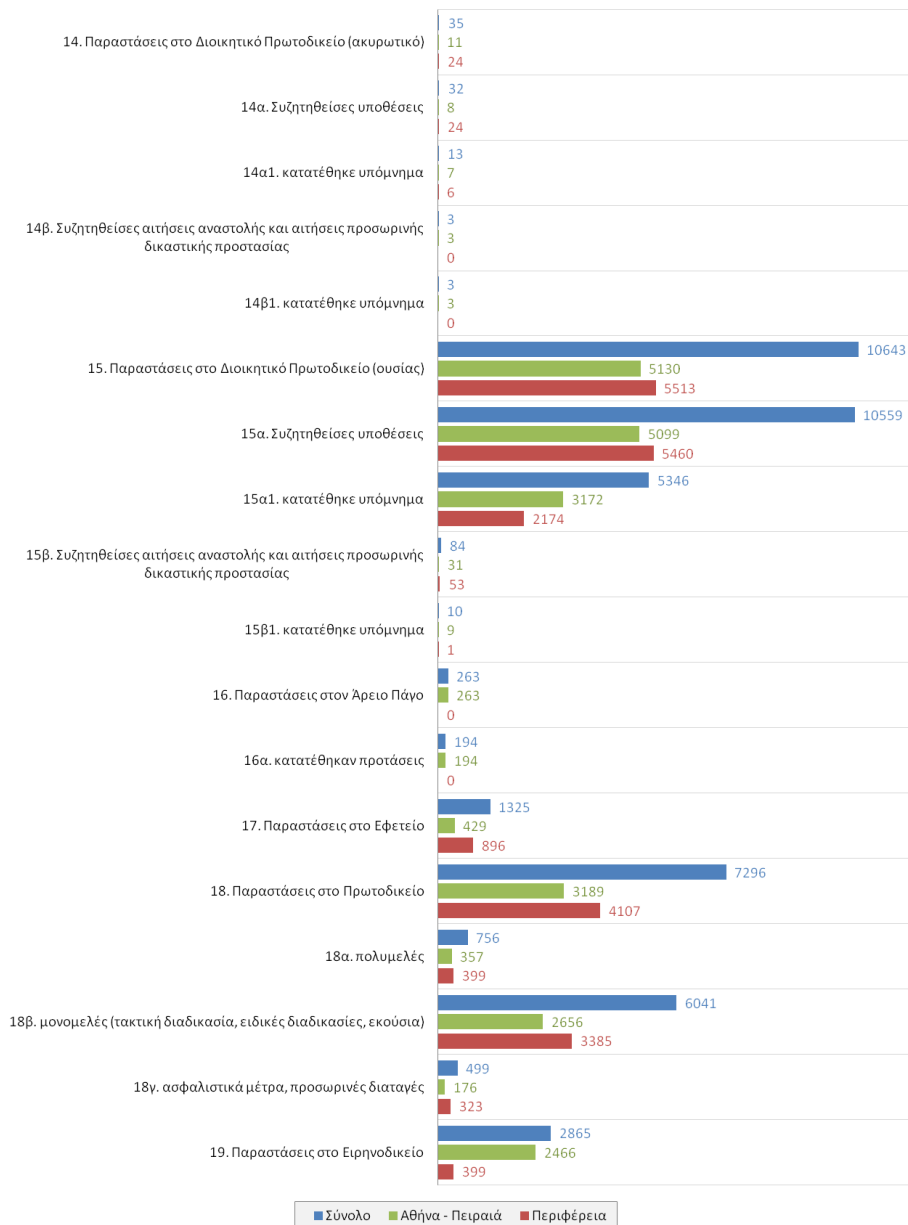
Γράφημα 10: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Δικόγραφα)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

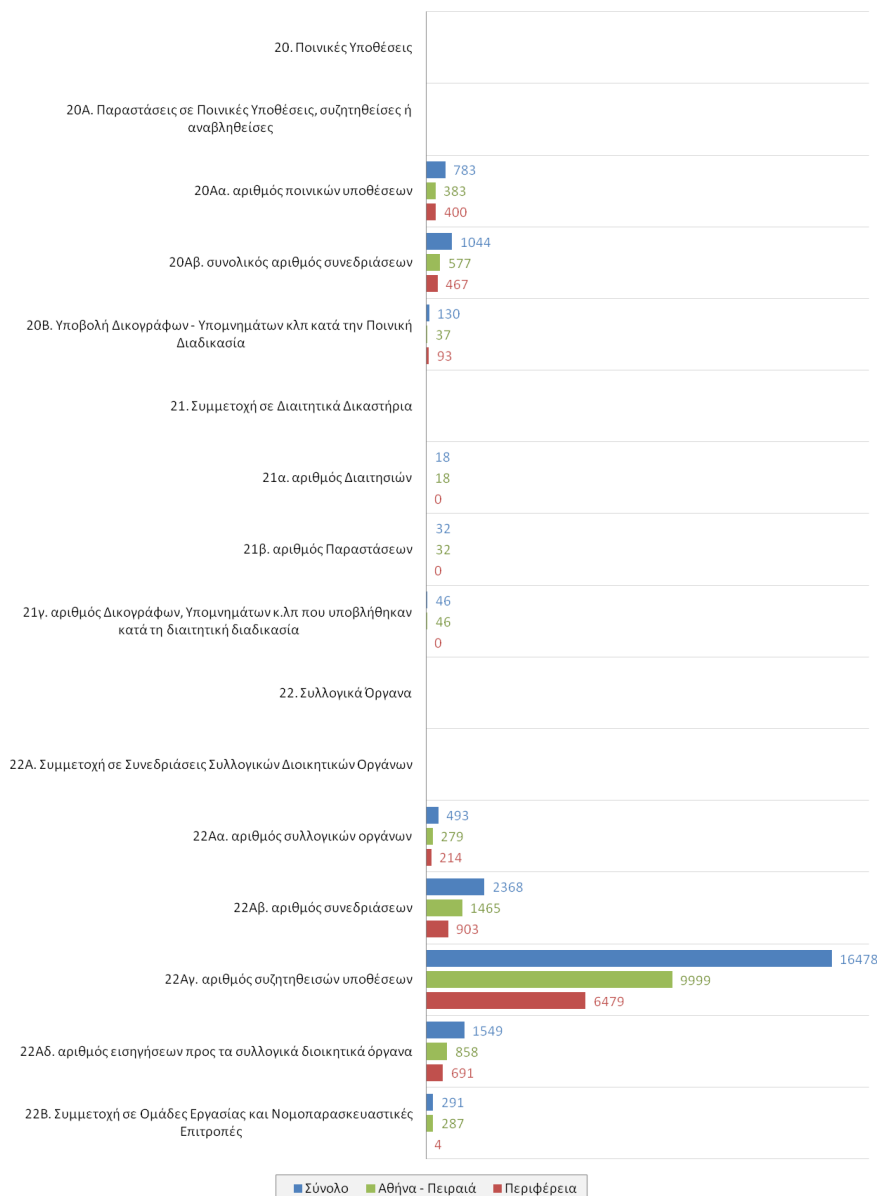
Γράφημα 11: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Παραστάσεις 1 από 2)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

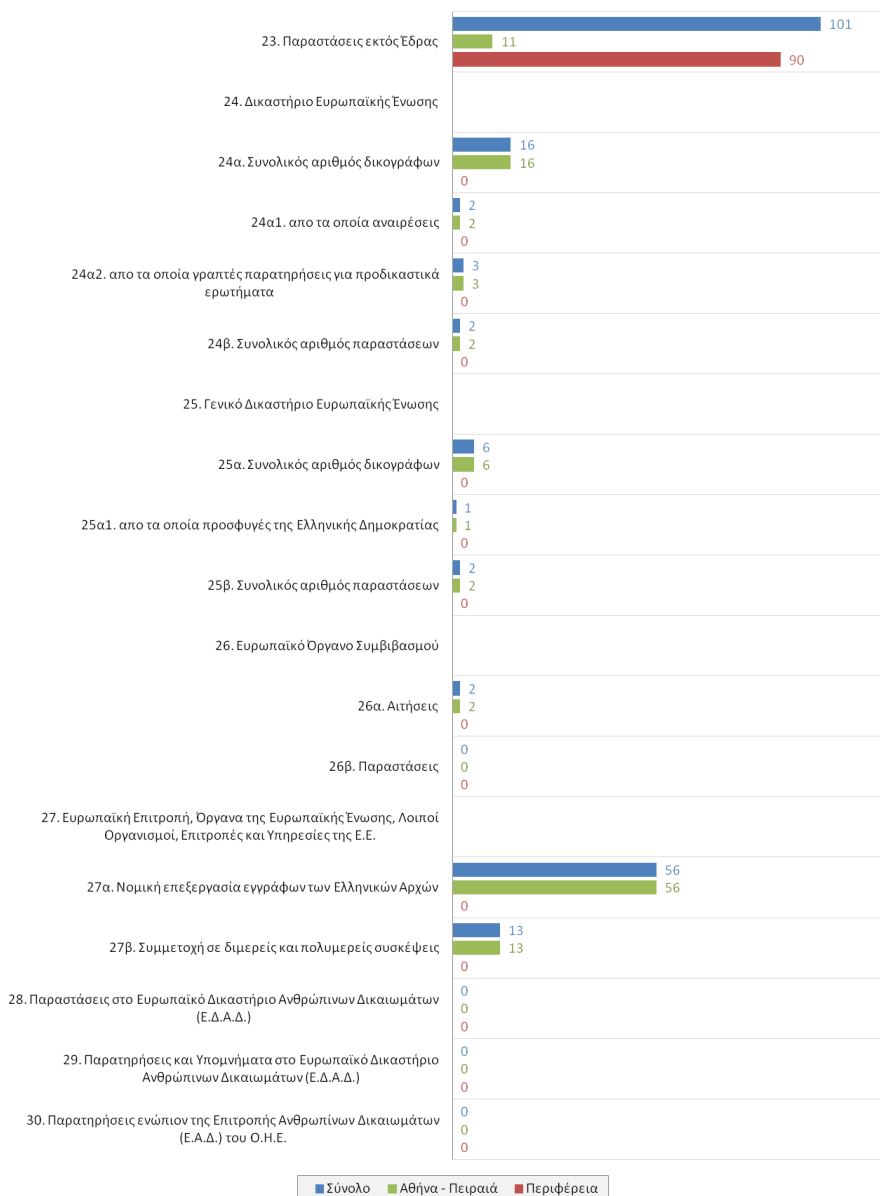
Γράφημα 12: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Παραστάσεις 2 από 2)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

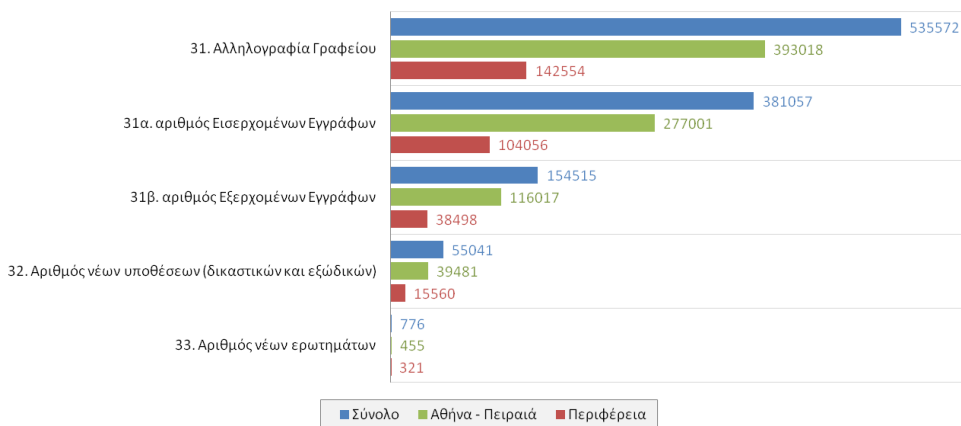
Γράφημα 13: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Ποινικά, Διαιτητικά Δικαστήρια, Συλλογικά Όργανα)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

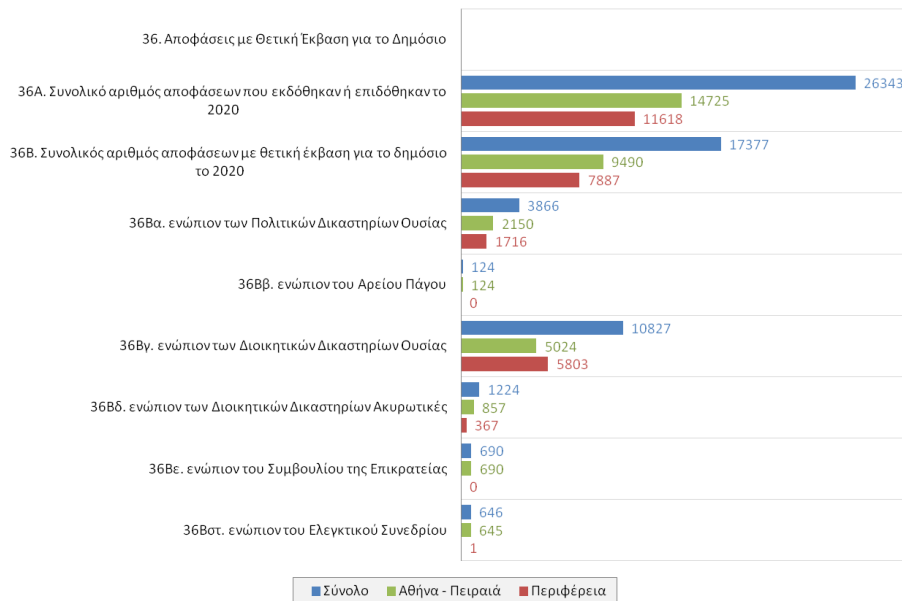
Γράφημα 14: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Παραστάσεις εκτός έδρας)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

Γράφημα 15: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Αλληλογραφία Γραφείου)

Στατιστική Αποτίμηση Δραστηριότητας για το έτος 2020

Γράφημα 16: Στατιστική Αποτίμηση της Δραστηριότητας για το έτος 2020 (Αποφάσεις με Θετική Έκβαση για το Δημόσιο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Λειτουργικά ζητήματα του Ν.Σ.Κ. και σύγχρονες προκλήσεις

A. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) όπως αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, αποτελεί το θεσμικό όργανο, που προβλέπεται στο άρθρο 100Α του Συντάγματος που είναι αρμόδιο για την καθοδήγηση της Διοίκησης με τις γνωμοδοτήσεις και τις νομικές συμβουλές, τη δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Κράτους ενώπιον των εθνικών και διεθνών Δικαστηρίων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Κράτους και τον συμβιβασμό αυτού σε διαφορές του με τρίτους.

B. Ο ρόλος του Ν.Σ.Κ. στη σύγχρονη εποχή ενισχύεται από τη συνταγματική του κατοχύρωση, που παρέχει στους λειτουργούς του εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας ανάλογες προς εκείνες που ισχύουν για τους δικαστικούς λειτουργούς (ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 88 παρ. 2 και 5 και 90 παρ. 5 του Συντάγματος). Μετά, ωστόσο, από 139 χρόνια λειτουργίας, διαπιστώνεται ότι οι ανάγκες της σύγχρονης εποχής επιβάλλουν τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης, της δομής και της λειτουργίας του, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η αμεσότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αναγκών της Διοίκησης για νομική συνδρομή και καθοδήγηση προς διασφάλιση της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και του δημοσίου συμφέροντος. Ήδη βρ'ίσκεται στο τελικό στάδιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας ο νέος Οργανισμός του Ν.Σ.Κ. για τη νέα οργανωτική δομή και τη λειτουργία του Ν.Σ.Κ., αλλά και για την κατάσταση των μελών του, στη βάση των πορισμάτων στα οποία κατέληξαν

συγκροτηθείσες ομάδες εργασίας και αφού προηγήθηκε γόνιμος διάλογος. Η κατεύθυνση της αναδιάρθρωσης είναι το Ν.Σ.Κ. να υιοθετήσει πιο απλές, ευέλικτες και αποτελεσματικές μορφές λειτουργίας, αλλά και να αποδεσμευθεί από αρμοδιότητες, που κατά καιρούς του έχουν ανατεθεί, οι οποίες δεν προσιδιάζουν στη φύση και στον χαρακτήρα του και το αποπροσανατολίζουν από τον βασικό του ρόλο.

Γ. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, του διαδικτύου και της ραγδαίας και διαρκώς εξελισσόμενης τεχνολογίας, το Ν.Σ.Κ. καλείται να αντιμετωπίσει επίκαιρα θέματα και καινούργια αντικείμενα της νομικής επιστήμης, σκέψης και πρακτικής, όπως διεθνείς συμβάσεις, χρηματοοικονομικές διευθετήσεις, ιδιωτικοποιήσεις, παραχωρήσεις, μνημόνια, πρωτόκολλα συνεργασίας, προγραμματικές συμφωνίες, συμπράξεις συνδεδεμένων εταιρειών, διεπαγγελματικές συμφωνίες, συμβάσεις για μεγάλα αναπτυξιακά έργα, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, υποθέσεις σύγχρονων μορφών οικονομικών εγκλημάτων. Το ευρωπαϊκό κεκτημένο επηρεάζει ήδη σημαντικούς τομείς του δημοσίου, αλλά και του ιδιωτικού δικαίου. Στις προκλήσεις και τις ανάγκες αυτές το Ν.Σ.Κ. ανταποκρίνεται οργανώνοντας έτσι τη δομή του και τη στελέχωσή του, συνιστώντας ομάδες εργασίας, ώστε να μπορεί αφενός μεν, να υπερασπίζεται αποφασιστικά, σθεναρά και αποτελεσματικά τα συμφέροντα του Κράτους, αφετέρου δε, να καθοδηγεί γρήγορα και με ασφάλεια τη Διοίκηση στα νομικά θέματα που αντιμετωπίζει, προκειμένου η τελευταία να ενεργεί άμεσα, απρόσωπα, με διαφάνεια και αντικειμενικότητα, με γνώμονα πάντοτε την αρχή της νομιμότητας.

Τα κρισιμότερα, συνεπώς, στοιχεία για την επιτυχή απάντηση στις προκλήσεις του καιρού μας είναι:

α) η εξειδίκευση, η διαρκής ενημέρωση και μετεκπαίδευση των μελών του Ν.Σ.Κ. και

β) η άμεση ανταπόκριση στα διαρκή αιτήματα της Διοίκησης για νομική συνδρομή και καθοδήγηση.

Τα παραπάνω στοιχεία εμφανίζονται στις μέρες μας, όχι μόνο ως απολύτως αναγκαίες και επιβεβλημένες στοχεύσεις του Ν.Σ.Κ., αλλά και ως όρος ύπαρξης ενός ισχυρού, αναδιοργανωμένου, εκσυγχρονισμένου Ν.Σ.Κ. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η βέλτιστη αξιοποίηση του κύριου και του διοικητικού προσωπικού του, η ορθολογική κατανομή του και η επίτευξη της καλύτερης δυνατής σχέσης κόστους και οφέλους.

Δ. Στο παραπάνω πλαίσιο, τα τελευταία τρία (3) έτη δόθηκε προτεραιότητα στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Ν.Σ.Κ. και στην επέκταση χρήσης ηλεκτρονικών υπηρεσιών στο Ν.Σ.Κ. με απώτερο στόχο μας, να μειωθεί στο ελάχιστο η διακίνηση εγγράφων σε φυσική μορφή.

Ειδικότερα, έγινε προμήθεια και ενσωμάτωση της ψηφιακής υπογραφής στη λειτουργία του Ν.Σ.Κ.

Υλοποιήθηκαν και λειτούργησαν νέες πληροφορικές εφαρμογές στο ΟΠΣ Ν.Σ.Κ. που αφορούν υπηρεσίες προς όσους συναλλάσσονται με το Ν.Σ.Κ. και προς τους χρήστες-μέλη του Ν.Σ.Κ., που έχουν ως στόχο την ευελιξία στη διαχείριση των υποθέσεων, αλλά αποβλέπουν και στην εξοικείωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Ν.Σ.Κ., με τις απαιτήσεις της νέας αυτής εποχής.

Το Ν.Σ.Κ. προμηθεύτηκε και χορήγησε στο σύνολο των μελών του κυρίου προσωπικού του, αλλά και σε μέρος του διοικητικού προσωπικού του, USB token, ενώ προέβη και στην εγκατάσταση ψηφιακής υπογραφής στους υπηρεσιακούς Η/Υ και στα laptop που

χρησιμοποιούν, με αποτέλεσμα η ψηφιακή υπογραφή να έχει ενσωματωθεί, ήδη από το έτος 2018, στο σύνολο των λειτουργιών του Ν.Σ.Κ. Η δυνατότητα αυτή άλλωστε, διευκόλυνε ιδιαίτερα το έργο μας στις πρωτόγνωρες ημέρες της πανδημίας Ν.Σ.Κ.

Επιπλέον, με τη θέσπιση του απαραίτητου νομικού πλαισίου με το άρθρο 43 του ν. 4607/2019 και την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με αριθμό 272/19-6-2019, υλοποιήθηκε πληροφοριακή εφαρμογή που επιτρέπει να υποβάλλονται ηλεκτρονικά, με τη χρήση, είτε των προσωπικών κωδικών πρόσβασης στο taxisnet, είτε των προσωπικών κωδικών πρόσβασης Ermis, οι αιτήσεις, κάθε φύσης, από ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, για την εξώδικη αναγνώριση απαιτήσεων ή τη συμβιβαστική επίλυση διαφοράς τους με το Δημόσιο ή για διακοπή της παραγραφής των αξιώσεων.

Περαιτέρω, προωθήσαμε σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων, κανονιστικών αποφάσεων, αλλά και εγκύκλιων οδηγιών για την επιτάχυνση και απλοποίηση της λειτουργίας του Ν.Σ.Κ. κατά τη δικαστική εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών νομικών προσώπων των οποίων διεξάγει τη νομική υπηρεσία. Εκδόθηκαν επίσης εγκύκλιες οδηγίες, με τις οποίες δόθηκαν κατευθύνσεις, τόσο για τη δομή και το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων που εκδίδει το Ν.Σ.Κ., όσο και για τον γενικότερο χειρισμό των ερωτημάτων και την επικοινωνία των μελών του Ν.Σ.Κ. με τη Διοίκηση, ορίστηκε δε και τηρείται, αυστηρό χρονοδιάγραμμα τριών μηνών, εντός του οποίου το Ν.Σ.Κ. εκδίδει τη γνωμοδότησή του. Επίσης, για υποβοήθηση του έργου του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ., αλλά και για λόγους συντονισμού και ομοιόμορφου χειρισμού ομοειδών υποθέσεων, καταρτίστηκαν πρότυπα δικογράφων (για κτηματολογικές αγωγές και κοινωνικοασφαλιστικές υποθέσεις) και θεσπίστηκε η υποχρεωτική χρήση πρότυπων

Πρακτικών και Πράξεων, που αναρτήθηκαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ν.Σ.Κ. και βρίσκονται στη διάθεση του συνόλου των λειτουργών του Ν.Σ.Κ.

Νομοθετικές Ρυθμίσεις με Πρωτοβουλία του ΝΣΚ

Κατά το δικαστικό έτος 2019-2020 και παρά την κρίση του κορωνοϊού, προωθήθηκε σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων και εκδόθηκε πλήθος κανονιστικών αποφάσεων, για την καλύτερη λειτουργία του ΝΣΚ και για την επιτάχυνση και απλοποίηση της λειτουργίας του κατά τη δικαστική υποστήριξη του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών νομικών προσώπων που εκπροσωπούμε. Και όλα τα παραπάνω, λειτουργώντας με τρόπο σύγχρονο, ευέλικτο και φιλικό προς τον πολίτη. **Ειδικότερα:**

Στον **ν. 4622/2019** «Για το Επιτελικό κράτος» προβλέφθηκε η ίδρυση Γραφείου ΝΣΚ στην Προεδρία της Κυβέρνησης και στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (άρθρα 21 και 102), με τον δε ν. 4714/2020, αυξήθηκαν κατά 6 οι οργανικές θέσεις του ΝΣΚ, προκειμένου να στελεχωθούν με επάρκεια τα Γραφεία αυτά.

Στον **ν. 4637/2019**, με τον οποίο έγιναν εκτεταμένες τροποποιήσεις στον νέο Ποινικό Κώδικα και στη νέα Ποινική Δικονομία εντάχθηκαν και διατάξεις για το Δημόσιο (άρθρο 11, το οποίο τροποποίησε τα άρθρα 8 και 20 του Οργανισμού μας) και ειδικότερα για τη δικαστική εκπροσώπησή του ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, ενώ υιοθετήθηκαν και άλλες ειδικότερες προτάσεις μας.

Στον **ν. 4690/20** και ειδικότερα στα άρθρα 74-77 για την επαναλειτουργία των δικαστηρίων, ρυθμίστηκαν ζητήματα που αφορούσαν στην παράσταση του Δημοσίου ενώπιον των συγκεκριμένων δικαστηρίων.

Στην **ΠΝΠ, με ημερομηνία 20-03-2020** (Α'68), προωθήσαμε τη ρύθμιση του άρθρου 39, όπου υπήρξε πρόβλεψη για τη λειτουργία του ΝΣΚ ενόψει της εμφάνισης του κορωνοϊού, ενώ για τη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων εκδόθηκαν **δύο ΚΥΑ**, με αριθμούς 124/2020 (Β'1080) και 133/2020 (Β'1216) και **οκτώ αποφάσεις** του Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμούς 121, 122, 127, 143, 162, 173, 190 και 211/2020.

Στον νόμο **4714/2020** (Α'148) περιλήφθηκαν πολύ σημαντικές ρυθμίσεις για τη λειτουργία του ΝΣΚ. Οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν στη σύσταση επιτροπής εξώδικης επίλυσης φορολογικών διαφορών, με συμμετοχή και μελών του ΝΣΚ, στη στελέχωση Δικαστικών Γραφείων Περιφερειών, με Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, στις προαγωγές λειτουργιών ΝΣΚ, στις αλλαγές στο σύστημα επιθεώρησης, σε ειδικά θέματα αναρρωτικών αδειών μελών του ΝΣΚ, στην ίδρυση ΓΝΣ στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, με ταυτόχρονη αύξηση των οργανικών θέσεων κατά 3, στη διαδικασία πληρωμής των αποζημιώσεων που επιδικάζονται σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου από το ΕΔΔΑ, στις δημοσιεύσεις σε ιστοσελίδες που αφορούν σε απαλλοτριώσεις του ν.2882/2001, στις αποσπάσεις, μετατάξεις και στη μετατροπή κενών θέσεων διοικητικού προσωπικού κλπ.

Στον **ν.4737/2020** (Α'204) προβλέφθηκε η αναμόρφωση της λειτουργίας του ΓΝΣ στον ΕΟΠΥΥ και αυξήθηκαν για την καλύτερη στελέχωσή του οι οργανικές θέσεις του ΝΣΚ, κατά 4.

Στον **ν.4761/2020** (Α'248) ιδρύθηκε Δικαστικό Γραφείο στον Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ) και οι οργανικές θέσεις αυξήθηκαν κατά μια.

Ανθρώπινα Δικαιώματα: Το ΝΣΚ στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του - μεταξύ άλλων- να παρακολουθεί και την εκτέλεση των αποφάσεων

στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), έχει αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες για να ελαχιστοποιηθεί ο αριθμός των παραβιάσεων της ΕΣΔΑ και των ανεκτέλεστων αποφάσεων του ΕΔΔΑ. Η πιο σημαντική ήταν η **νομοθετική πρωτοβουλία του ΝΣΚ για την εναρμόνιση εθνικών διατάξεων με την ΕΣΔΑ και τη νομολογία του ΕΔΔΑ**. Συγκεκριμένα επεξεργαστήκαμε, καταθέσαμε και παρουσιάσαμε στην «Ειδική Μόνιμη Επιτροπή της Βουλής για την παρακολούθηση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ», σχέδιο διατάξεων για τη ρύθμιση χρονιζουσών εκκρεμοτήτων και για την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στην ΕΣΔΑ και στη νομολογία του ΕΔΔΑ. Το σχέδιο αυτό ήδη με ομόφωνη -πλην ενός- γνώμη των κομμάτων, κατατέθηκε στις 05-08-2020, ως πρόταση νόμου, στη Βουλή. **Στόχος μας, έστω και μαξιμαλιστικός για την επόμενη τριετία είναι (ή πρέπει να είναι): μηδέν προσφυγές, μηδέν καταδίκες, μηδέν αποζημιώσεις, μηδέν ανεκτέλεστες αποφάσεις του ΕΔΔΑ για παραβιάσεις της ΕΣΔΑ και η Ελλάδα στην κορυφή του Πίνακα των 47 κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης με τις λιγότερες παραβιάσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.**

Κανονιστικές Ρυθμίσεις που αφορούν στη Λειτουργία του ΝΣΚ

Απόφαση Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό 469/2019 (Β'3887), για την καθιέρωση ενιαίου τύπου ηλεκτρονικού αρχείου για την καταγραφή των υποθέσεων που χειρίζεται ο κάθε λειτουργός του ΝΣΚ.

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών, με αριθμό 563/2019 (Β'4905) για τη λειτουργία του Γραφείου Επιθεώρησης και τον τρόπο διεξαγωγής της, Απόφαση του Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό 64/2020 (Β'572) για τον καθορισμό του χρονικού διαστήματος επιθεώρησης των λειτουργών του ΝΣΚ και την καθιέρωση ενιαίων εντύπων για τις

ανάγκες της επιθεώρησης και **Εγκύκλιος του Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό πρωτ. 75807/19-06-2020** για τον τρόπο διατύπωσης της γραπτής Γνώμης του Προϊσταμένου του επιθεωρούμενου. Με τις παραπάνω αποφάσεις και εγκυκλίους, συμπληρώθηκε το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του νέου συστήματος επιθεώρησης που ισχύει από 1-1-2020.

Απόφαση Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό 272/2020 (Β'2862), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του Οργανισμού μας. Πρόκειται για **σημαντικότερη αλλαγή** στην κατεύθυνση της απλούστερης, ταχύτερης και πιο αποτελεσματικής λειτουργίας του ΝΣΚ και των Γραφείων του, που εντάσσεται στο πλαίσιο των συντονισμένων προσπαθειών για να περιοριστεί η γραφειοκρατία και να επιταχυνθεί η εκτέλεση των αποφάσεων, αφού, πλέον, μεγάλος αριθμός απλών ή μικρού οικονομικού αντικειμένου υποθέσεις θα κλείνουν σε επίπεδο Γραφείων, χωρίς θεώρηση και έγκριση από τον Πρόεδρο του ΝΣΚ ή τον αρμόδιο Υπουργό.

Απόφαση Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό 322/2020 (Β'3498), κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 8 παρ. 4 του π.δ 238/2003 «Εκτέλεση των διατάξεων περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους» (Α' 214), με την οποία καθορίζονται ειδικότερα θέματα και λεπτομέρειες για την τήρηση των στοιχείων των ατομικών φακέλων και του μητρώου των μελών του ΝΣΚ, ώστε οι ατομικοί φάκελοι και το μητρώο του κύριου προσωπικού να περιλαμβάνουν μόνο όσα έγγραφα προβλέπονται στο άρθρο 8 του π.δ. και στην απόφαση.

Απόφαση Προέδρου του ΝΣΚ, με αριθμό 285/2020 (Β'3053) για την ίδρυση και λειτουργία στην Κεντρική Υπηρεσία του ΝΣΚ, Γραφείου Εκτέλεσης Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), με αποκλειστική αρμοδιότητα τη γενική εποπτεία, ευθύνη και συντονισμό της συμμόρφωσης στις

αποφάσεις του Δικαστηρίου, από την κοινοποίηση της απόφασης, μέχρι και την οριστική αρχειοθέτησή της. Και τούτο διότι, η έγκαιρη και πλήρης συμμόρφωσή μας προς τις οριστικές αποφάσεις του ΕΔΔΑ, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διεθνή εικόνα της Χώρας μας, αφού αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της ενδυνάμωσης των αρχών της χρηστής διοίκησης, του κράτους δικαίου και της ασφάλειας του δικαίου.

Παρεμβάσεις στη Λειτουργία του ΝΣΚ

Πέρα από τις παραπάνω νομοθετικές πρωτοβουλίες και την εκδοση πληθους κανονιατικών αποφασεων που βελτιώνουν τη λειτουργία του ΝΣΚ, έγιναν και άλλες παρεμβάσεις στην καθημερινή λειτουργία του. Ειδικότερα:

ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ: Το Γραφείο Επιθεώρησης που ιδρύθηκε με το άρθρο 44 του ν. 4607/2019 (Α'65) ξεκίνησε τη λειτουργία του από 1-1-2020. Στόχος μας είναι ένα δίκαιο, αξιοκρατικό, αντικειμενικό και διαφανές σύστημα επιθεώρησης που ανά τριετία θα επαναξιολογείται προκειμένου να διορθωθούν τυχόν αστοχίες του. Με το νέο κανονιστικό πλαίσιο ρυθμίζεται διεξοδικά ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται η επιθεώρηση των μελών του ΝΣΚ και των υπηρεσιακών μονάδων και καθιερώνεται ενιαίος τύπος εγγράφων για την Έκθεση Επιθεώρησης, τη Γνώμη του προϊσταμένου και το Ερωτηματολόγιο προς τα μέλη του ΝΣΚ για την αξιολόγηση της υπηρεσιακής μονάδας που υπηρετούν. Επιπλέον, προβλέπεται η έγκαιρη συλλογή των κρίσιμων στοιχείων για την αξιολόγηση της υπηρεσιακής μονάδας, με ευθύνη του Προϊστάμενου, ενοποιούνται κάποια από τα κριτήρια αξιολόγησης που συνδέονται μεταξύ τους, ενώ προστίθενται και νέα κριτήρια, προσαρμοσμένα στη σύγχρονη λειτουργία του ΝΣΚ. Για πρώτη φορά προβλέπεται, σε οργανωμένη και τακτική βάση **η αξιολόγηση υπηρεσιακών μονάδων** (και των

προϊσταμένων τους) στην οποία εξετάζεται, ιδίως, ο τρόπος με τον οποίο διεξάγεται η υπηρεσία στην αξιολογούμενη υπηρεσιακή μονάδα, το έργο που έχει εκτελεστεί κατά το καθορισμένο χρονικό διάστημα, η ενημερότητα της υπηρεσιακής μονάδας στη διεκπεραίωση των υποθέσεων, η ορθολογική στελέχωσή της σε κύριο προσωπικό, **η ισομερής και δίκαιη κατανομή** των υποθέσεων στους υπηρετούντες σε αυτήν και οι τυχόν λόγοι απόκλισης ως προς τη χρέωση, η καταλληλότητα των κτηριακών εγκαταστάσεων, καθώς και η επαρκής γραμματειακή και υλικοτεχνική υποστήριξη του Γραφείου. Κατά την αξιολόγηση των υπηρεσιακών μονάδων λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη **η γνώμη όλων των μελών** του ΝΣΚ που υπηρετούν σε αυτές, ως προς τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες αυτές λειτουργούν και διεξάγεται η υπηρεσία τους, αφού είναι υποχρεωτική η συμπλήρωση και παράδοση στους Επιθεωρητές ειδικού Ερωτηματολογίου, ενιαίου τύπου για όλες τις μονάδες, ανώνυμα και σε ομοιόμορφο φάκελο.

Ψηφιακός Μετασχηματισμός του ΝΣΚ

Το ζήτημα του εκσυγχρονισμού του ΝΣΚ, ήταν θέμα αιχμής και άμεσης προτεραιότητας και κατά το δικαστικό έτος 2019-2020, όπου ιδιαίτερο βάρος και προτεραιότητα δόθηκε στην επέκταση της χρήσης ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Ήδη, μετά την υπογραφή προγραμματικής συμφωνίας με την «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ», επίκειται άμεσα η διενέργεια του διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου για την αναβάθμιση του ΟΠΣ ΝΣΚ, γεγονός που θα αλλάξει ριζικά το περιβάλλον εργασίας μας.

Μετά τη θεσμοθέτηση και λειτουργία της πληροφοριακής εφαρμογής για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων κάθε φύσης στο ΝΣΚ από ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για την εξώδικη αναγνώριση απαιτήσεων ή τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς τους με το

Δημόσιο ή για διακοπή της παραγραφής των αξιώσεων, καθιερώθηκε η απλοποιημένη ηλεκτρονική διαβίβαση των σχετικών εγγράφων και δικογράφων, ενώ υλοποιήθηκαν σημαντικά βήματα μετάβασης του ΝΣΚ στη νέα ηλεκτρονική εποχή, μέσω της λειτουργίας νέων πληροφοριακών εφαρμογών στο ΟΠΣ ΝΣΚ, που αφορούν σε υπηρεσίες προς όσους συναλλάσσονται με το ΝΣΚ και προς τους χρήστες-μέλη του ΝΣΚ. Ομοίως, έγιναν βήματα και μέσω του συνδυασμού πληροφοριακών εφαρμογών και εισαγωγής απλουστευμένων λειτουργικών διαδικασιών στο ΝΣΚ, που έχουν ως στόχο την ευελιξία και την εξοικείωση στη διαχείριση των υποθέσεων, με σκοπό την ευκολότερη μετάβαση σε πλήρη ψηφιακή διαχείριση από τα μέλη μας, στο αμέσως επόμενο διάστημα.

Η χρήση της ψηφιακής υπογραφής από όλα τα μέλη του ΝΣΚ αποτέλεσε βασικό εργαλείο που εξυπηρέτησε την εκ περιτροπής και την από απόσταση εργασία του προσωπικού του ΝΣΚ, η εμπειρία δε αυτή, αποτελεί ήδη μια μορφή «υπηρεσιακού κεκτημένου», για την αποκλειστική χρήση της ψηφιακής υπογραφής, μετά την πλήρη επαναφορά στην κανονικότητα. Σημειώνεται επίσης, ότι η ψηφιοποίηση των αρχείων του ΝΣΚ βρίσκεται σε ένα ικανοποιητικό στάδιο και έχει επεκταθεί η ηλεκτρονική διακίνηση όλων των εγγράφων μεταξύ των υπηρεσιών και Γραφείων του ΝΣΚ.

Εξάλλου, ύστερα από σχετικές τεχνικές προσαρμογές και δοκιμές που έγιναν -με απαίτηση του ΝΣΚ- στην ψηφιακή πύλη "solon.gov.gr" του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) από τους διαχειριστές της, είναι πλέον εφικτή και για τα μέλη του ΝΣΚ, η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφου έφεσης στα πολιτικά δικαστήρια μέσω της διαδικτυακής πύλης της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων (portal.olomeleia.gr) και του "solon.gov.gr" του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ

καθώς και η λήψη πιστοποιητικών, όπως μη άσκησης ενδίκων μέσων κλπ.

Ενεργή Συμμετοχή όλων των Μελών του ΝΣΚ για θέματα Λειτουργίας

Κατά τον χρόνο που πέρασε, επιδιώξαμε, πριν προχωρήσουμε σε πρωτοβουλίες ή θεσμικές αλλαγές σε ζητήματα κρίσιμα για την υπηρεσιακή κατάσταση και την άσκηση των καθηκόντων των λειτουργών του ΝΣΚ, να έχουμε την άποψη και τις προτάσεις των μελών του ΝΣΚ, παρέχοντάς τους προηγουμένως την αναγκαία πληροφόρηση. Έτσι, ζητήθηκε η γνώμη των λειτουργών του ΝΣΚ:

- για την κατάρτιση του νέου θεσμικού πλαισίου του συστήματος επιθεώρησης,
- για την έκδοση της απόφασης του Προέδρου του ΝΣΚ, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του Οργανισμού μας για την επέκταση και σε νέες υποθέσεις της δυνατότητας σύνταξης Πράξεων ή Επισημειώσεων,
- για τροποποιήσεις στους βασικούς Κώδικες κλπ.

Στο σύνολο των περιπτώσεων, οι λειτουργοί του ΝΣΚ ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας και υπέβαλαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες προτάσεις, οι οποίες υιοθετήθηκαν σε μεγάλο βαθμό.

Η σταθερά υψηλή απόδοση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στις νομικές υπηρεσίες που προσφέρει σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, είναι επιστέγασμα της αποτελεσματικής συλλογικής του λειτουργίας και της άοκνης προσπάθειας των λειτουργών του, που συνδυάζουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και πλούσια εμπειρία από τον χειρισμό πλήθους δικαστικών και εξωδίκων υποθέσεων και ερωτημάτων κάθε χρόνο. Όμως, πάγια θέση μας είναι ότι για να

συνεχίσουμε την επιτυχημένη πορεία των 138 χρόνων ιστορίας του ΝΣΚ, αλλά και για να αναβαθμίσουμε και να εναρμονίσουμε τις υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο σύγχρονο, νεφελώδες πολλές φορές, νομικό περιβάλλον, απαιτούνται όχι μόνο διαρκείς βαθιές τομές και σοβαρές θεσμικές και καινοτόμες λειτουργικές αλλαγές, αλλά και πλήρης προσαρμογή στον νέο ψηφιακό κόσμο που διαμορφώνεται, τόσο στη δημόσια διοίκηση, όσο και στη δικαιοσύνη.

Ψηφιακός Εκσυγχρονισμός του ΝΣΚ

Μετά την υπογραφή της προγραμματικής συμφωνίας με την «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ» είναι έτοιμη η **Διακήρυξη** Ανοικτού Διεθνούς Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού για το Έργο: «Εκσυγχρονισμός του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και Αναβάθμιση Ψηφιακών Υπηρεσιών αυτού». Το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου, αφορά:

A) στην υλοποίηση της ολοκληρωμένης ψηφιακής διαχείρισης των λειτουργιών που αφορούν στο **εσωτερικό περιβάλλον** του ΝΣΚ, δηλαδή στην ύλη και τις λειτουργίες της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΝΣΚ και των Υπηρεσιών, των Μονάδων και των Γραφείων που υφίστανται στην ΚΥ, των Γραφείων Νομικού Συμβούλου και των Δικαστικών Γραφείων του ΝΣΚ, τα οποία διεκπεραιώνονται από το (κύριο και διοικητικό) προσωπικό τους, καθώς και του προσωπικού με το οποίο συνεργάζεται το ΝΣΚ (δικηγόροι, δικαστικοί επιμελητές κλπ.), για την εκπλήρωση της αποστολής του,

B) στην υλοποίηση της ολοκληρωμένης ψηφιακής διαχείρισης της **εξωτερικής λειτουργίας του ΝΣΚ** δηλαδή στη σχέση του και διεπαφή του με όλα τα δικαστήρια της ημεδαπής όλων των βαθμών και δικαιοδοσιών, τους φορείς του δημοσίου τομέα τους οποίους

υποστηρίζει δικαστικά και νομικά το ΝΣΚ, τους φορείς του δημοσίου τομέα έναντι των οποίων το ΝΣΚ διατελεί σε κάθε είδους υποχρέωση και προς τούτο τους υποβάλει πληροφορίες, έγγραφα ή δεδομένα ή και αντίστροφα, με τους φορείς του δημοσίου τομέα από τους οποίους αντλεί πληροφορίες, έγγραφα ή δεδομένα κατά την εκτέλεση του έργου του, με φυσικά και νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κάθε είδους, που επιθυμούν να συμβληθούν ή συμβάλλονται με το ΝΣΚ και με τους δημοσίους φορείς ή τους ιδιώτες που είναι αποδέκτες υπηρεσιών του.

Γ) Ήδη ολοκληρώνεται η επέκταση της ηλεκτρονικής διεπαφής της ΚΥ και των λοιπών υπηρεσιακών μονάδων του ΝΣΚ, με αντίστοιχη κατάργηση της φυσικής διακίνησης των εγγράφων, η επίδοση ή διαβίβαση των δικαστικών αποφάσεων του ΣτΕ και των διοικητικών δικαστηρίων προς το ΝΣΚ, με ψηφιακό τρόπο, η αυτοματοποιημένη αποστολή δικογράφων και εγγράφων από το ΝΣΚ, μέσω του ΟΠΣ, σε υπηρεσίες εκτός ΝΣΚ, αποκλειστικά με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η δημιουργία ψηφιακής μερίδας στο ΟΠΣ για κάθε λειτουργό του ΝΣΚ, με χρέωση, παρακολούθηση και μεταχρέωση όσων υποθέσεων του ανατίθενται προς χειρισμό, η εφαρμογή ψηφιακής υπογραφής, εντός του ΟΠΣ ΝΣΚ, η οποία θα εισάγεται αυτόματα, είτε σε μεμονωμένη βάση, είτε και μαζικά, σε έγγραφα για τα οποία υπάρχει αποθηκευμένο κείμενο σε μορφή PDF και η δημιουργία ροών για έκδοση και διακίνηση ηλεκτρονικών Πράξεων και Πρακτικών Τριμελούς Επιτροπής καθώς και των σχετικών εισηγήσεων, με πλήρη κατάργηση της έγχαρτης διαδικασίας. Τέλος, δρομολογείται και η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων ενώπιον του ΣτΕ και των διοικητικών δικαστηρίων μέσω του ΟΠΣ.

Μεσοπρόθεσμος στόχος είναι να μπου οι βάσεις έτσι ώστε το ΝΣΚ να λειτουργεί σε **πρωτοποριακό ψηφιακό νομικό περιβάλλον**, με νέες παραγωγικές λειτουργίες και λογισμικές εφαρμογές, με νέα

εργαλεία ΟΠΣ, με διαλειτουργικότητες και υποσυστήματα, με στοιχεία τεχνητής νοημοσύνης, με πλήρη κατάργηση φυσικών φακέλων, χαρτιών, φαξ, φωτοτυπιών. Να λειτουργεί το όλο σύστημα ψηφιακά και ηλεκτρονικά, με πρότυπα και σε ομογενοποιημένους, σταδιακά οργανωμένους οκτώ (8) Σχηματισμούς, ανά δικαστική ύλη, στελεχωμένους με μέλη του ΝΣΚ, με ειδικές σπουδές και εξειδίκευση στις αντίστοιχες κατηγορίες υποθέσεων, **εφόσον εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι χώροι για τη στέγασή τους και χωρίς να αποδυναμωθούν τα λειτουργούντα Γραφεία ΝΣΚ στα Υπουργεία και στα ΝΠΔΔ.**

Ανανέωση Στελεχιακού Δυναμικού του ΝΣΚ

Τέλος, κατά τα έτη 2019-2020, με βάση τον διαγωνισμό που προκηρύχθηκε, με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με αριθμό 403/15-11-2018 (Γ'1389) ενισχύθηκε σημαντικά το στελεχιακό δυναμικό του Ν.Σ.Κ. Ειδικότερα, διορίστηκαν και υπηρετούν σε υπηρεσιακές μονάδες της Αττικής και της περιφέρειας εβδομήντα (70) Δόκιμοι Δικαστικοί Πληρεξούσιοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αξιοποίηση των θεσμικών δυνατοτήτων

Α. Συμμετοχή μελών του Ν.Σ.Κ. σε συμβούλια ή επιτροπές σε αντικατάσταση δικαστικών λειτουργών ή βάσει άλλων διατάξεων.

Οι λειτουργοί του Ν.Σ.Κ. συμμετέχουν σε διάφορα συλλογικά όργανα της Διοίκησης, με σκοπό να αξιοποιηθεί η νομική τους γνώση και εμπειρία, ώστε να εξασφαλισθεί η ορθή εφαρμογή του νόμου από τα συλλογικά όργανα και κατ' ακολουθία, η εμπέδωση των βασικών αρχών του δικαίου στην εφαρμογή του νόμου από τη Διοίκηση. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 89 παρ. 2 εδάφιο πρώτο του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στους δικαστικούς λειτουργούς να εκλέγονται μέλη της Ακαδημίας Αθηνών ή του διδακτικού προσωπικού ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και να μετέχουν σε συμβούλια ή επιτροπές που ασκούν αρμοδιότητες πειθαρχικού, ελεγκτικού ή δικαιοδοτικού χαρακτήρα και σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, εφόσον η συμμετοχή τους προβλέπεται ειδικά από τον νόμο», ενώ στην επόμενη παρ. 3 ορίζεται ότι: «Η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς απαγορεύεται...».

Οι παραπάνω διατάξεις είχαν ως συνέπεια να μην μπορούν να συμμετέχουν πλέον δικαστικοί λειτουργοί σε συμβούλια ή επιτροπές γνωμοδοτικού χαρακτήρα, στις οποίες εφεξής, με βάση τις διατάξεις του ν. 2993/2002 (Α' 58) «Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και κατάστασης δικαστικών λειτουργών

(κ.ν. 1756/1988, ΦΕΚ Α' 35) και του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (κ.ν. 2812/2000, ΦΕΚ Α' 67) και άλλες διατάξεις», ο οποίος εκδόθηκε σε εκτέλεση της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 89 παρ. 2 του Σ., καλούνται κυρίως μέλη του Ν.Σ.Κ. σε αντικατάσταση των δικαστικών λειτουργών. Η συμμετοχή λειτουργών του Ν.Σ.Κ. στα παραπάνω συμβούλια ή επιτροπές έχει ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση της θεσμικής δραστηριότητας του Ν.Σ.Κ., με σκοπό τη διατήρηση της ορθής εφαρμογής του νόμου, την οποία μέχρι την αποχώρησή τους εξασφάλιζαν οι δικαστικοί λειτουργοί. Η συμμετοχή όμως αυτή των λειτουργών του Ν.Σ.Κ. έχει οδηγήσει, λόγω του μεγάλου αριθμού των συμβουλίων ή επιτροπών, στις οποίες καλούνται να συμμετάσχουν, σε υπέρμετρη επιβάρυνσή τους. Και αυτό, γιατί η δυσανάλογη και υπέρμετρη απασχόλησή τους σ' αυτά τα συμβούλια και επιτροπές, οδηγεί μοιραία στην απασχόλησή τους σε σημαντικό βαθμό, σε καθήκοντα εκτός των κυρίων θεσμικών καθηκόντων τους και μάλιστα πολλές φορές και εκτός της έδρας τους (συμβαίνει ιδιαίτερα στην Περιφέρεια). Για την αντιμετώπιση του παραπάνω προβλήματος θεσπίσθηκε η διάταξη της περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4002/2011 (ΦΕΚ Α' 180), σύμφωνα με την οποία, όπου, σε εφαρμογή της διάταξης της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 2993/2002, προβλέπεται η συμμετοχή λειτουργού του Ν.Σ.Κ. σε συμβούλια, επιτροπές ή ομάδες εργασίας, ο λειτουργός του Ν.Σ.Κ. μπορεί να αντικαθίσταται, ύστερα από αρνητική για την υπόδειξή του γνώμη του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., από δημόσιο υπάλληλο κατηγορίας Π.Ε. Α' βαθμού ή αντίστοιχης κατηγορίας και βαθμού, με εικοσαετή συνολική υπηρεσία, που ορίζεται από το όργανο που είναι αρμόδιο για την έκδοση της πράξης συγκρότησης ή από δικηγόρο με δεκαετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία, που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

Ανεξάρτητα, πάντως, από τη θέσπιση της διάταξης αυτής, με μεγάλο αριθμό άλλων νομοθετικών διατάξεων έχει ανατεθεί στα μέλη του Ν.Σ.Κ. η συμμετοχή σε ποικίλου αντικειμένου συλλογικά όργανα της Διοίκησης, με αποτέλεσμα την υπέρμετρη απασχόληση σε διοικητικά έργα και από την αιτία αυτή.

B. Επεξεργασία σχεδίων νόμων και κανονιστικών διοικητικών πράξεων από το Ν.Σ.Κ.

Από τον Οργανισμό του Ν.Σ.Κ. (άρθρο 2 παρ. 1 περ. η' του ν. 3086/2002) προβλέπεται ως βασική θεσμική αρμοδιότητά του, μεταξύ άλλων και η νομοτεχνική υποστήριξη της Διοίκησης κατά την κατάρτιση σχεδίων νόμων και κανονιστικών πράξεων. Τα μέλη του Ν.Σ.Κ. έχουν αποκτήσει ικανή εμπειρία από τη συμμετοχή τους σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, για τον λόγο δε αυτό, η εμπλοκή τους στην επεξεργασία σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και κανονιστικών αποφάσεων βοηθά στην κατάρτιση αρτιότερων σχεδίων των νομοθετημάτων αυτών, με αποτέλεσμα την εμπέδωση των θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου (αρχή χρηστής διοίκησης, αναλογικότητας, προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη, ασφάλειας δικαίου κ.ο.κ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

I. Εισαγωγή

Κατά το έτος 2020 το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους συνέχισε την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και εκτός των ελληνικών συνόρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ειδικότερα τον Οργανισμό του, με σκοπό τη δικαστική υπεράσπιση των συμφερόντων του Κράτους και γενικότερα τη νομική του υποστήριξη σε διεθνές επίπεδο.

II. Διεθνείς αρμοδιότητες Ν.Σ.Κ.

A. Γενικά

Το νομικό πλαίσιο που παρέχει έρεισμα για τις διεθνείς αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ., είναι οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 περ. ι) και παρ. 2α, 8 παρ. 2, 12 παρ. 1 και 25 Α του Οργανισμού του (ν. 3086/2002), οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 11 παρ. 8 (απόσπαση στην αλλοδαπή) του π.δ. 238/2003, έχουν δε αναφερθεί παραπάνω στο κεφάλαιο «Αρμοδιότητες του Ν.Σ.Κ.» (σελ. 33), καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 13 του ν. 4451/2017 (Α'16) και 2 παρ. 1 του ν. 2732/1999 (Α'154).

Ο κορμός των διεθνών αρμοδιοτήτων του Ν.Σ.Κ. αποτελείται από τον ίδιο τον Πρόεδρο, ενώ ο βασικός υποστηρικτικός μηχανισμός αυτών είναι ο Σχηματισμός Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Δικαστηρίων Αλλοδαπής της Κεντρικής Υπηρεσίας του Ν.Σ.Κ., μαζί με το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο

Υπουργείο Εξωτερικών και το Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τα οποία Γραφεία φέρουν, μεταξύ άλλων, το βάρος της εκπροσώπησης και υποστήριξης των συμφερόντων της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Δικαστηρίων της Ε.Ε.

για την ίδρυση και λειτουργία στην Κεντρική Υπηρεσία του ΝΣΚ, Γραφείου Εκτέλεσης Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), με αποκλειστική αρμοδιότητα τη γενική εποπτεία, ευθύνη και συντονισμό της συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Δικαστηρίου, από την κοινοποίηση της απόφασης, μέχρι και την οριστική αρχειοθέτησή της. Και τούτο διότι, η έγκαιρη και πλήρης συμμόρφωσή μας προς τις οριστικές αποφάσεις του ΕΔΔΑ, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διεθνή εικόνα της Χώρας μας, αφού αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της ενδυνάμωσης των αρχών της χρηστής διοίκησης, του κράτους δικαίου και της ασφάλειας του δικαίου.

Επίσης, στο πλαίσιο άσκησης των διεθνών αρμοδιοτήτων του Ν.Σ.Κ. και, κυρίως, όσον αφορά στην καθοδήγηση, στον συντονισμό και στην παρακολούθηση της εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αλλά στην αποτελεσματικότερη ενημέρωση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη διαδικασία της εκτέλεσης, μέλη του Ν.Σ.Κ. μπορούν να αποσπώνται στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης, αλλά και στον ίδιο τον Διεθνή Οργανισμό (άρθρο 11 παρ. 8 π.δ. 238/2003). Έτσι, για το 2020 δύο (2) μέλη του Ν.Σ.Κ. ήταν αποσπασμένα, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εξωτερικών στο Στρασβούργο και ειδικότερα: ένα (1) στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία και ένα (1) στην

Υπηρεσία Εκτέλεσης Αποφάσεων Ευρ.ΔΔΑ του Συμβουλίου της Ευρώπης.

B. Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

1. Ο Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ. είναι ο εκπρόσωπος (Agent) της Ελληνικής Δημοκρατίας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) (άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3086/2002), έχοντας διττό ρόλο: είναι ο εκπρόσωπος και συνήγορος της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του παραπάνω Δικαστηρίου και επίσης ο κρατικός λειτουργός που παρέχει συνδρομή στις εθνικές αρχές για την αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο εσωτερικό της χώρας.

Οι ειδικότερες αρμοδιότητες του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., ως Agent, είναι οι ακόλουθες:

- α)** Αναθέτει σε μέλη του Ν.Σ.Κ. τον χειρισμό της κάθε επιμέρους υπόθεσης ενώπιον του ΕΔΔΑ,
- β)** αλληλογραφεί και συνεργάζεται με το Δικαστήριο για γενικότερα ουσιαστικά ή διαδικαστικά ζητήματα που ανακύπτουν ενώπιον αυτού και ενημερώνει το Δικαστήριο για κάθε ζήτημα που αφορά στην εθνική έννομη τάξη,
- γ)** συνεργάζεται με τις αρμόδιες καθύλη εθνικές υπηρεσίες καθώς και τις υπηρεσίες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον προσδιορισμό των αναγκαίων μέτρων συμμόρφωσης (ατομικών και γενικών) προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ και παρακολουθεί την εξέλιξη των σχετικών εθνικών διαδικασιών,
- δ)** ενημερώνει την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης μέσω της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας σε αυτό για την πορεία λήψης των γενικών

και ειδικών μέτρων συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ,

- ε)** ενημερώνει τις εθνικές Αρχές για τη σημαντική νομολογία του ΕΔΔΑ και την καλύτερη εφαρμογή της ΕΣΔΑ σε εθνικό επίπεδο,
- στ)** επιμελείται για την ενημέρωση των εθνικών Αρχών για τα διάφορα ψηφίσματα (τελικά και προσωρινά) που υιοθετεί η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης, όταν παρακολουθεί τη συμμόρφωση των Κρατών μελών στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ,
- ζ)** ενημερώνει τις εθνικές Αρχές για έγγραφα και μνημόνια της Υπηρεσίας Εκτέλεσης Αποφάσεων του ΕΔΔΑ της Γραμματείας του Συμβουλίου της Ευρώπης, με τα οποία τίθενται γενικές αρχές ως προς την εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ,
- η)** συμμετέχει σε τακτική βάση στις σχετικές με την εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ συνόδους της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων δια του μέλους του, που αποσπά στην Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στο Συμβούλιο της Ευρώπης,
- θ)** συμμετέχει, είτε ο ίδιος, είτε με άλλο μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που ορίζεται από αυτόν, στην εθνική νομοπαρασκευαστική διαδικασία, προς εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με εκείνο της ΕΣΔΑ,
- ι)** συνεργάζεται με τους εκπροσώπους (Agents) των άλλων Κρατών μελών για κοινή αντιμετώπιση διαφόρων ζητημάτων που αναφύονται, είτε κατά τον χειρισμό των υποθέσεων ενώπιον του ΕΔΔΑ, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης των αποφάσεων του δικαστηρίου αυτού και

ια) συμμετέχει σε επιτροπές και ομάδες εργασίας που ασχολούνται με τη θέσπιση μέτρων για την καλύτερη εφαρμογή της ΕΣΔΑ.

2. Στο πλαίσιο των παραπάνω αρμοδιοτήτων, ένα μέλος του Ν.Σ.Κ. συμμετέχει, ως εκπρόσωπος του Agent, στον Μηχανισμό εποπτείας της εφαρμογής των αποφάσεων του ΕΔΔΑ που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπό την εποπτεία του Γ.Γ. Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων .

Γ. Σχηματισμός υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Αλλοδαπής, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γραφείο Εκτέλεσης Αποφάσεων Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.)

1. Με την απόφαση του Προέδρου του ΝΣΚ ; με αριθμό 285/2020 ιδρύθηκε και άρχισε να λειτουργεί στην Κεντρική Υπηρεσία του ΝΣΚ από 01.09.2020 Γραφείο Εκτέλεσης Αποφάσεων του ΕΔΔΑ.

2. Το παραπάνω Γραφείο επικουρεί τον Πρόεδρο του ΝΣΚ. κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του που αφορούν στην εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ. Ειδικότερα, το Γραφείο ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για τις αιτίες των παραβιάσεων και τα ενδεικνυόμενα, κατάλληλα μέτρα συμμόρφωσης. Στη συνέχεια, το Γραφείο συντάσσει και αποστέλλει στην Επιτροπή Υπουργών τα Σχέδια Δράσης και τις Εκθέσεις Δράσης (Action Plans/Action Reports) των εθνικών αρχών για τη συμμόρφωσή τους προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ και συνεργάζεται με τη Γραμματεία της Επιτροπής Υπουργών κατά την αξιολόγηση των μέτρων που λήφθηκαν και γενικά κατά τη διαδικασία συμμόρφωσης, μέχρι το την ολοκλήρωσή της.

3. Στις 09.03.2020 εκκρεμούσαν προς εκτέλεση 189 συνολικά αποφάσεις ελληνικού ενδιαφέροντος. Ο αριθμός των εκκρεμών προς εκτέλεση αποφάσεων ανέρχεται, σήμερα (26.02.2021) σε 109. Συνολικά κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο 2020 μέχρι το Δεκέμβριο 2020 τερματίστηκε η επιτήρηση 111 αποφάσεων, 80 από τις οποίες έκλεισαν κατά το χρονικό διάστημα λειτουργίας του Γραφείου Εκτέλεσης, ήτοι από 01.09.2020 έως 04.12.2020.

4. Ειδικότερα, το Γραφείο Εκτέλεσης αποφάσεων του ΕΔΔΑ επιμελήθηκε:

α) τη σύνταξη και αποστολή εγγράφων διάχυσης αποφάσεων του ΕΔΔΑ σε 3 υποθέσεις. Κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2020 μέχρι 31.12.2020 συντάχθηκαν και απεστάλησαν συνολικά έγγραφα διάχυσης σε 20 υποθέσεις,

β) τη σύνταξη και αποστολή «Σχεδίων Δράσης» και «Αναφορών Δράσης» σε 11 υποθέσεις,

γ) τη σύνταξη «Ανακοίνωσης» (Communication) για τη συζήτηση της Ομάδας υποθέσεων «Νησιώτης» ενώπιον της Επιτροπής Υπουργών,

δ) τη σύνταξη και αποστολή απαντήσεων σε αναφορές προσφευγόντων προς την Επιτροπή Υπουργών σε 2 υποθέσεις.

ε) την ενημέρωση της Υπηρεσίας Εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ σχετικά με την καταβολή της δίκαιης ικανοποίησης και τη διαγραφή τους από τον κατάλογο εκκρεμοτήτων της παραπάνω Υπηρεσίας σε 43 υποθέσεις

5. Στο παραπάνω πλαίσιο της εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ, το Γραφείο Εκτέλεσης, πέραν της καταβολής των ποσών της δίκαιης

ικανοποίησης στους δικαιούχους (καταβλήθηκε αποζημίωση ποσού 2.529.048,38 ευρώ σε 241 δικαιούχους εντός του 2020) επέλυσε σειρά νομικών προβλημάτων που ανέκυψαν ως προς την καταβολή της δίκαιης ικανοποίησης.

Γραφείο Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Αλλοδαπής, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε. και Γ.Δ.Ε.Ε.)

Ως σύντομη αποτίμηση της συμβολής του Γραφείου Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Αλλοδαπής, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε. και Γ.Δ.Ε.Ε.), για το έτος 2020 επισημαίνονται τα εξής:

- 1.** Επιμελήθηκε τη σύνταξη και αποστολή εγγράφων προς συμμόρφωση σε ασφαλιστικά μέτρα που χορήγησε το ΕΔΔΑ σε 106 υποθέσεις που αφορούσαν κυρίως ευαίσθητες ομάδες μεταναστών αιτούντων άσυλο (π.χ. έγκυες, ασυνόδευτους ανήλικους) αλλά και απέλαση ή συνθήκες διαβίωσης αυτών.
- 2.** Λειτουργήσε ως αντίκλητος του Ελληνικού Δημοσίου για τις προσφυγές που εκκρεμούν στο ΕΔΔΑ και κοινοποιούνται στο Ελληνικό Δημόσιο, διεκπεραιώνοντας όλη τη σχετική από και προς αυτό αλληλογραφία κατά την πορεία της εκκρεμοδικίας των παραπάνω προσφυγών.
- 3.** Συνεργάστηκε με τους εκπροσώπους (Agents) των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης στο ΕΔΔΑ, με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών, την από κοινού αντιμετώπιση ζητημάτων σε σχέση με τη διαδικασία στο ΕΔΔΑ.

4. Προέβη σε διορισμό δικηγόρων, την παρακολούθηση και παροχή οδηγιών σε αυτούς, σε υποθέσεις ιδιαίτερα σημαντικές για το Ελληνικό Δημόσιο που διεξάγονται σε δικαιοδοτικά όργανα στην αλλοδαπή ή σε διεθνή διαιτητικά όργανα. Οι υποθέσεις αυτές είναι:

α) παρακολούθηση της υπόθεσης της έφεσης του Ελληνικού Δημοσίου επί απόφασης που δέχθηκε σε πρώτο βαθμό αγωγή διεθνούς οίκου δημοπρασιών (Sothbey's), η οποία αφορούσε τη διεκδίκηση ενός Χάλκινου Ειδωλίου Αλόγου. Το Εφετείο εντός του 2020, σε μια ιδιαίτερα θετική για το Δημόσιο απόφαση, έκανε δεκτή την έφεση και έκρινε ότι δεν υπάρχει δικαιοδοσία των δικαστηρίων των Η.Π.Α. και παρέπεμψε την υπόθεση εκ νέου στο πρωτόδικο δικαστήριο,

β) διορισμό δικηγορικής εταιρείας στη Σιγκαπούρη για την αντίκρουση αντιρρήσεων που προβλήθηκαν από το Συμβούλιο Εξαγωγών Γαλακτοκομικών Προϊόντων ΗΠΑ (USDEC) κατά της εγγραφής της Γεωγραφικής Ένδειξης της Φέτας στο οικείο μητρώο της Σιγκαπούρης και παρακολούθηση της υπόθεσης,

γ) διορισμό δικηγορικής εταιρείας στην Τουρκία για την παροχή γνωμοδότησης σε υπόθεση που αφορά την κληρονομιά Σιδερίδη στην Τουρκία και τα δικαιώματα του Ταμείου Εθνικού Στόλου σε αυτή. Πέραν αυτών προέβη σε αναζήτηση και διορισμό δικηγόρου στην αλλοδαπή για την υπεράσπιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου σε συνολικά 11 υποθέσεις.

5. Ενέκρινε τη συνεργασία διορισθείσας δικηγορικής εταιρείας με νομικούς εμπειρογνώμονες (2) σε εκκρεμή υπόθεση διαιτησίας (Cyprus Popular Bank Public Co Ltd).

6. Χειρίσθηκε 2 σημαντικές υποθέσεις ενώπιον του ΕΔΔΑ (1 επί αιτήματος για έκδοση γνωμοδότησης και 1 επί ατομικής προσφυγής),
7. Συμμετείχε σε ομάδα εργασίας για τη σύνταξη σχεδίου διατάξεων στο πλαίσιο λήψης γενικών μέτρων συμμόρφωσης σε αποφάσεις του ΕΔΔΑ.

Δ. Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Οι κυριότερες δραστηριότητες του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Κράτους, στο Υπουργείο Εξωτερικών, για το έτος 2020 είναι οι παρακάτω:

Κατά το έτος 2020, στο Γραφείο εισήλθαν 261 νέες προδικαστικές υποθέσεις ενώπιον του ΔΕΕ, 173 νέες προσφυγές ενώπιον του ΕΔΔΑ, 26 νέες υποθέσεις ενώπιον ακυρωτικών δικαστηρίων, καθώς και 322 υποθέσεις ενώπιον των δικαστηρίων ουσίας, οι 186 από τις οποίες, αφορούσαν προσωπικές χρεώσεις.

Αντίστοιχα, αρχειοθετήθηκαν οριστικά 280 φάκελοι όλων των κατηγοριών και κατά το 2020 επιδιώχθηκε η αποφυγή άσκησης αβάσιμων ενδίκων μέσων στην ημεδαπή, αλλά και η προώθηση διαδικασίας φιλικού διακανονισμού στις υποθέσεις ΕΔΔΑ η εναλλακτικά υποβολή μονομερών δηλώσεων, μετά από σύνταξη πρακτικών τριμελούς επιτροπής και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα την αποφυγή καταδίκης της χώρας ή/και τον περιορισμό καταβλητέων αποζημιώσεων σε ποσοστά κυμαινόμενα μεταξύ 30%-40% των συνήθων ποσών.

Σημειώνεται ότι το 2020 παρατηρήθηκε τεράστια αύξηση σε αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων στο ΕΔΔΑ που αφορούν κυρίως τη κατάσταση

διαμενόντων στα ΚΥΤ των νησιών και ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες εγκύων, ανήλικων και ασθενών.

Υποθέσεις συνθηκών κράτησης σε φυλακές της χώρας, αλλά και υπέρβασης εύλογου χρόνου δίκης εξακολουθούν να αποτελούν μεγάλο μέρος των νέων προσφυγών, ενώ σταθερή παρατηρείται η αύξηση σε υποθέσεις που αφορούν σε θέματα ελευθερίας έκφρασης, θρησκευτικής ελευθερίας, αλλά και του δικαιώματος στη περιουσία.

Σημειώνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και σε περίπτωση καταδίκης, τα επιδικαζόμενα ποσά υπολείπονται κατά πολύ τα αιτούμενα από τους προσφεύγοντες υπέρρογκα ποσά πχ υπόθεση ΠΑΠΑΧΕΛΑ/ΑΜΑΖΩΝ που αφορούσε στη κατάληψη του ξενοδοχείου ΣΙΤΥ ΠΛΑΖΑ και αντί του αιτούμενου ποσού των περίπου 7 εκατομμυρίων ευρώ, επιδικάστηκε σε βάρος της ΕΔ ποσό 300 χιλιάδων, δηλ. σε ποσοστό μικρότερο του 5% του αιτήματος.

Ομάδα εργασίας για το PSI

Η ομάδα εργασίας για τις δίκες του Ν.4050/12, χειρίστηκε περί τις 40 δικαστικές υποθέσεις στα δικαστήρια ημεδαπής και αλλοδαπής, καθώς και σε διεθνή επενδυτικά δικαστήρια, με συνολικό οικονομικό αντικείμενο περίπου 9,75 δις ευρώ.

Ε. Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Είδος ενέργειας	Αρμόδιο Ευρωπαϊκό Όργανο	Σύνολο
Δικόγραφα Ενώπιον των Ενωσιακών Δικαιοδοτικών Οργάνων		
Αναιρέσεις κατά αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	2
Προσφυγές κατά αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	1
Υπομνήματα (αντίκρουσης, απάντησης, ανταπάντησης) και αιτιολογημένα αιτήματα σε αναιρέσεις και σε προσφυγές ενώπιον του ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	11
Υπομνήματα (αντίκρουσης, απάντησης, ανταπάντησης) και αιτιολογημένα αιτήματα σε υποθέσεις προσφυγών	Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	5
Παρατηρήσεις επί προδικαστικών ερωτημάτων ειδικού ενδιαφέροντος για την Ελλάδα	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	3
Παραστάσεις		
Παραστάσεις στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση προσφυγών της Ελληνικής Δημοκρατίας κατά αποφάσεων της Επιτροπής	Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	2
Συμμετοχή στα Λοιπά Ευρωπαϊκά Όργανα		
Αιτήσεις συμβιβασμού ενώπιον του Ευρωπαϊκού Οργάνου Συμφιλίωσης	Ευρωπαϊκό όργανο Συμφιλίωσης	2
Συμμετοχές σε διμερείς και πολυμερείς συσκέψεις στην ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	13

Πίνακας 3: Συνοπτικός Πίνακας Δραστηριότητας ενώπιον των Ευρωπαϊκών Οργάνων

Λοιπές Δραστηριότητες

1. Το Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου προβαίνει σε νομική επεξεργασία των θέσεων και απαντήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, σε εικαζόμενες παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου, καθώς και σε υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων, που αφορούν στον αγροτικό τομέα. Πρόκειται για σημαντικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι η προσήκουσα απάντηση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αποφυγή ή τον περιορισμό επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης, καθώς και την περαίωση διαδικασιών επί παραβάσει ή διαδικασιών στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, χωρίς να ασκηθεί προσφυγή της Επιτροπής κατά της χώρας (άρθρα 108 παρ. 2 και 258 ΣΛΕΕ).

Ακολουθεί πίνακας, στον οποίο εμφανίζονται οι εν λόγω δραστηριότητες.

Είδος ενέργειας	Αρμόδιο Ευρωπαϊκό Όργανο	Σύνολο
Νομική Επεξεργασία Απαντητικών Εγγράφων		
Νομική επεξεργασία θέσεων και απαντήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας σε εικαζόμενες παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	47
Νομική επεξεργασία απαντήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας σε υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	9

Πίνακας 4: Λοιπές Δραστηριότητες γραφείου Κοινοτικού Δικαίου

2. Το Γραφείο παρέχει επίσης συνδρομή κατά τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία που λαμβάνει χώρα στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην οποία συμμετέχει η Ελληνική Δημοκρατία, ενώ επίσης μέλη του συμμετέχουν σε νομοτεχνικές και νομοπαρασκευαστικές επιτροπές που συγκροτούνται από Ευρωπαϊκά Όργανα.

3. Περαιτέρω, το Γραφείο παρέχει συνδρομή στις υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (εφεξής ΥΠΑΑΤ), καθώς και στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) κατά την επεξεργασία των αναγκαίων κανονιστικών ρυθμίσεων για τη λήψη συμπληρωματικών μέτρων εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας στον αγροτικό τομέα.

4. Το Γραφείο αναπτύσσει και σε εθνικό επίπεδο γνωμοδοτική και δικαστική δραστηριότητα που αφορά το ενωσιακό δίκαιο. Παρέχει επίσης, νομική συνδρομή στον ΟΠΕΚΕΠΕ, με γνωμοδοτήσεις που εκδίδει, κατόπιν υποβολής ερωτημάτων από τον Υπουργό Αγροτικής

Ανάπτυξης και Τροφίμων για θέματα ενωσιακού δικαίου. Ενδεικτικά αναφέρονται τρεις γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ. που εκδόθηκαν ύστερα από εισήγηση μελών του Γραφείου:

α. Γνμ Στ' Τμήματος ΝΣΚ 74/2020, με την οποία ερμηνεύθηκε, μεταξύ άλλων, το άρθρο 15 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013), μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2393/2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017 (ΕΕ L 350 της 29.12.2017)

β. Γνμ Β' Τακτικής Ολομέλειας 181/2020 κατά παραπομπή δυνάμει της Γνμ Στ' Τμήματος ΝΣΚ 154/2020, με την οποία ερμηνεύθηκε το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2988/1995 του Συμβουλίου της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1995 (ΕΕ L 312) σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και τα άρθρα 4 και 5 του ίδιου κανονισμού, σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 122 του ν. 4270/2014 περί Δημοσίου Λογιστικού.

Ειδικότερα, με τις ανωτέρω γνωμοδοτήσεις έγινε δεκτό, μεταξύ άλλων, ότι:

α) με βάση τον κανόνα ότι τα ευρωπαϊκά γεωργικά ταμεία χρηματοδοτούν μόνον τις πραγματοποιούμενες σύμφωνα με τις διατάξεις της Ένωσης δαπάνες και, με βάση την υποχρέωση επιμέλειας και ανάκτησης που έχουν τα κράτη μέλη και το σύστημα οικονομικής ευθύνης που αυτή συνεπάγεται, η τετραετής προθεσμία παραγραφής του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού

2988/1995, δεν έχει την έννοια ότι δεν διεξάγεται έρευνα, κατόπιν καταγγελιών, για πληρωμές/παρατυπίες παλαιότερες των τεσσάρων ετών από το τρέχον έτος (στις περιπτώσεις που δεν πρόκειται για επαναλαμβανόμενες παρατυπίες). Η παραγραφή δεν συνιστά διοικητική ενέργεια, ούτε εξετάζεται αυτεπαγγέλτως, αλλά προβάλλεται κατ' ένσταση από τον καθ' ού η ανάκτηση και, εφόσον προβληθεί, εξετάζεται ατομικά κατά περίπτωση. Ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να την προβάλλει στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 28 του ν. 2520/1997. Με βάση την κρίση της περί της βασιμότητας ή μη της ένστασης, η υπηρεσία θα την αποδεχθεί ή θα την απορρίψει και θα αποφασίσει κατά πόσον θα προβεί ή όχι στην εισηγητική έκθεση για έκδοση απόφασης ανάκτησης ή μη των επίμαχων ποσών. (ομόφωνα).

β) Μία παρατυπία είναι «διαρκής» ή «επαναλαμβανόμενη», όταν τελείται από οικονομικό φορέα ο οποίος αντλεί οικονομικά οφέλη από ένα σύνολο όμοιων πράξεων που συνιστούν παράβαση της ίδιας διάταξης του δικαίου της Ένωσης, ακόμα και αν δεν πρόκειται ακριβώς για τα ίδια πραγματικά περιστατικά ή όταν συνίσταται σε παράλειψη που εξακολουθεί. Το χρονικό διάστημα που μπορεί, στην περίπτωση αυτή, να μεσολαβεί μεταξύ αυτών - ξεκινώντας από το χρόνο της καταγγελίας προς το παρελθόν μέχρι τη διάπραξη ή και αντίστροφα, μέχρι την παύση της παρατυπίας - δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο της τετραετίας (ομόφωνα).

γ) Η παραγραφή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2988/1995 έχει εφαρμογή, τόσο στις παρατυπίες του άρθρου 5 αυτού, όσο και στις λοιπές παρατυπίες του άρθρου 4 του εν λόγω κανονισμού. Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του κανονισμού 2988/1995 θεσπίζει απόλυτο όριο εφαρμοζόμενο και για τη λήψη διοικητικών μέτρων. Σε περίπτωση θέσπισης από τα κράτη μέλη μεγαλύτερης προθεσμίας παραγραφής, η παραγραφή

επέρχεται, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο κατά τη λήξη χρονικού διαστήματος ίσου με το διπλάσιο της μεγαλύτερης αυτής προθεσμίας (ομόφωνα).

δ) Το άρθρο 122 του ν. 4270/2014 περί Δημοσίου Λογιστικού βρίσκεται σε διάσταση με το άρθρο 3 παρ. 1 του κανονισμού 2988/1995, ως προς το χρονικό σημείο έναρξης της παραγραφής. Συνεπώς, υφίσταται αυτοτελής υποχρέωση των υπηρεσιών να εφαρμόζουν το άρθρο 3 παρ. 1 του καν. 2988/95, όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δ.Ε.Ε., δηλαδή, τόσο ως προς την έναρξη, όσο και ως προς τη διάρκεια της παραγραφής. Περαιτέρω όμως, απαιτείται νομοθετική ρύθμιση, ορίζουσα ως εναρκτήριο σημείο της παραγραφής της δίωξης της παρατυπίας τη διάπραξή της. Υπό την προϋπόθεση δε της νομοθετικής πρόβλεψης της αφετηρίας αυτής, η πενταετία θεωρείται, κατά τα νομολογιακά δεδομένα εύλογο χρονικό διάστημα της παραγραφής αυτής (κατά πλειοψηφία).

γ. Γνμ Στ' Τμήματος ΝΣΚ 178/2020, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο ερωτήματος με αφορμή την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς το διατακτικό δικαστικής απόφασης περί ακύρωσης ως πλημμελώς αιτιολογημένης πράξης επιβολής προστίμου λόγω παράβασης στο πλαίσιο του κοινοτικού καθεστώτος ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου. Με τη Γνωμοδότηση έγινε δεκτό ότι, ανεξάρτητα από το αν, μετά την κατάργηση του εν λόγω κοινοτικού καθεστώτος, εξακολουθεί ή όχι να υφίσταται η κοινή απόφαση Α252679/1989 των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας (Β' 159), με την οποία είχαν ληφθεί τα αναγκαία εθνικά μέτρα εφαρμογής του κοινοτικού καθεστώτος, σε κάθε περίπτωση, η αναφορά της στο προοίμιο της απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που πρέπει να εκδοθεί προκειμένου να επανασυσταθεί και να επανασυγκροτηθεί το όργανο που είχε

προβλεφθεί για την επανάληψη της διαδικασίας επιβολής του προστίμου είναι σύννομη.

5. Καθ' όλο το έτος 2020 μέλος του Γραφείου μετείχε στη Μικτή Επιτροπή Νομικής και Νομοτεχνικής Υποστήριξης του ΟΠΕΚΕΠΕ, η οποία παρέχει νομική συνδρομή για την επίλυση των θεμάτων που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία του και για τη νομοτεχνική επεξεργασία συμβάσεων και κανονιστικών πράξεων (άρθρο 25 παράγραφος 3 του ν. 4039/2012). Η εν λόγω Επιτροπή κατά το έτος 2020 πραγματοποίησε τριάντα δύο (42) συνεδριάσεις, κατά τις οποίες εξέδωσε σαράντα ένα (41) γνωμοδοτικά πρακτικά.

Σημαντικά Αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής Δραστηριότητας

Η δραστηριότητα του Γραφείου έχει επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα προς όφελος της Ελληνικής Δημοκρατίας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

6. Οι πολύ ευνοϊκές εξελίξεις των δικαστικών υποθέσεων για το ζήτημα των μονίμων βοσκοτόπων

Με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΔΕΕ) της 5^{ης} Μαΐου 2019 στην υπόθεση C-341/17 P, που εκδόθηκε επί αναίρεσης της Ελληνικής Δημοκρατίας με παρέμβαση υπέρ της του Βασιλείου της Ισπανίας, έγινε για πρώτη φορά δεκτή η επιχειρηματολογία της για την ερμηνεία του ορισμού του μόνιμου βοσκοτόπου στον Κανονισμό 796/2004, έτσι ώστε να περιλαμβάνονται σε αυτόν όχι μόνον εκτάσεις με πώδη και αγροστώδη βλάστηση, αλλά και βοσκοτόποι με μεσογειακά χαρακτηριστικά, δηλαδή με ξυλώδη και θαμνώδη βλάστηση. Αν και με την απόφαση αυτή δεν ακυρώθηκε η προσβληθείσα δημοσιονομική διόρθωση σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, η

νομολογία του Δικαστηρίου είχε πολύ σημαντικά δημοσιονομικά αποτελέσματα στις επόμενες υποθέσεις που ολοκληρώθηκαν εντός του 2020. Ειδικότερα:

Υπόθεση C-252/18 P: Με απόφαση του ΔΕΕ της 13ης Φεβρουαρίου 2020, επί αναίρεσης της Ελληνικής Δημοκρατίας (EU:C:2020:95), κατ' εφαρμογή της ανωτέρω νομολογίας, αναιρέθηκε η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΓΔΕΕ) της 1ης Σεπτεμβρίου 2017, στην υπόθεση T-506/15 κατά το μέρος της που απέρριψε την προσφυγή της Ελληνικής Δημοκρατίας σχετικά με κατ' αποκοπήν διόρθωση ύψους 25 %, που είχε επιβληθεί στον τομέα των αποσυνδεδεμένων άμεσων ενισχύσεων για τα έτη υποβολής αιτήσεων 2009 έως 2011, λόγω αδυναμιών κατά τον ορισμό και τον έλεγχο των μονίμων βοσκοτόπων και η ακυρώθηκε η δημοσιονομική διόρθωση που είχε επιβληθεί σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1119/22.06.2015 (ΕΕ L 182, σελ.39 επ., ad hoc 48) της Επιτροπής στο πλαίσιο της εκκαθάρισης δαπανών των γεωργικών ταμείων. Η Επιτροπή, σε συμμόρφωση με την απόφαση του Δικαστηρίου, με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/859 της 16^{ης} Ιουνίου 2020 (ΕΕ L 195/19.06.2020, 59 επ.), προέβη σε συμψηφισμό της καθαρής ακυρωθείσας διόρθωσης, που ανήλθε σε **268.617.952,22 ευρώ**, με άλλες υποχρεώσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας, προερχόμενες από δημοσιονομικές διορθώσεις, με αντίστοιχη ελάφρυνση του κρατικού προϋπολογισμού των επόμενων ετών.

Υπόθεση C-797/18 P. Με απόφασή του ΔΕΕ που δημοσιεύθηκε την 30η Απριλίου 2020 (EU:C:2020:340), έγινε δεκτή αναίρεση της Ελληνικής Δημοκρατίας, κατά της απόφασης του ΓΔΕΕ της 4ης Οκτωβρίου 2018, στην υπόθεση T-272/16 και ακυρώθηκε η απόφαση της Επιτροπής C(2016) 1509/17.03 2016 (ad hoc 50), κατά το μέρος της με το οποίο επιβλήθηκαν εφάπαξ και κατ' αποκοπήν διορθώσεις

25 % και 10 % που εφαρμόστηκαν στις στρεμματικές ενισχύσεις για τους βοσκοτόπους όσον αφορά τα έτη υποβολής αιτήσεων 2012 και 2013, λόγω αδυναμιών κατά τον καθορισμό και τον έλεγχο των επιλέξιμων μονίμων βοσκοτόπων. Το Δικαστήριο εφήρμοσε και πάλι την ανωτέρω νομολογία του, σύμφωνα με την οποία καθοριστικό κριτήριο για τον ορισμό του «μόνιμου βοσκοτόπου» δεν είναι το είδος της βλάστησης που καλύπτει τη γεωργική έκταση, αλλά η πραγματική χρήση της εν λόγω έκτασης για γεωργική δραστηριότητα χαρακτηριστική των «μονίμων βοσκοτόπων». Κατά συνέπεια, η παρουσία ξυλωδών φυτών ή θάμνων δεν μπορεί αφ' εαυτής να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό μιας έκτασης ως «μόνιμου βοσκοτόπου», εφόσον δεν επηρεάζεται κατ' αυτόν τον τρόπο η αποτελεσματική χρήση της επιφάνειας για σκοπούς γεωργικής δραστηριότητας (σκέψη 63 της απόφασης). Σε εκτέλεση της απόφασης του ΔΕΕ η Επιτροπή επέστρεψε στην Ελληνική Δημοκρατία το ποσό των **166.798.668,02 ευρώ** με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/1734 της 18ης Νοεμβρίου 2020(ΕΕ L 390 της 20^{ης}.11.2020, σελ. 10-59).

Υπόθεση T-46/19. Με απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2020 (ΕΥ:Τ:2020:396), το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δέχθηκε εν μέρει προσφυγή που είχε ασκήσει η Ελληνική Δημοκρατία και ακύρωσε την εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής (ΕΕ) 2018/1841/16.11.2018 (ad hoc 55, ΕΕ L 298/23.11.2018, 34 επ.) κατά το μέρος της με το οποίο επιβλήθηκε κατ' αποκοπήν δημοσιονομική διόρθωση ύψους 2 % επί των αποσυνδεδεμένων άμεσων ενισχύσεων, ανερχόμενη σε 12.342.563,07 ευρώ για το οικονομικό έτος 2016 και σε 12.060.282,13 ευρώ για το οικονομικό έτος 2017. Η διόρθωση αυτή είχε επιβληθεί, διότι, σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής ως προς αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονταν ως «μόνιμοι βοσκοτόποι», η συνολική δηλωθείσα έκταση είχε υπερεκτιμηθεί κατά

1,94% στο σύνολο της επικράτειας. Η Επιτροπή αναμένεται να εκτελέσει την απόφαση αυτή με την επιστροφή του ποσού των **24.402.845,20 ευρώ** εντός του 2021.

Το δημοσιονομικό όφελος από τις ανωτέρω υποθέσεις ανέρχεται σε **268.617.952,22 ευρώ + 166.798.668,02 ευρώ + 24.402.845,20 ευρώ = 459.819.465,44 ευρώ.**

7. Περαιώση της έρευνας της Επιτροπής RD1/2019/801/GR σχετικά με τα προγράμματα “Αγροτική ανάπτυξη ΕΓΤΑΑ - Γνώση και Καινοτομία, Επενδύσεις ΕΓΤΑΑ για την αγροτική ανάπτυξη - Δικαιούχοι ιδιωτικού τομέα, Αγροτική ανάπτυξη ΕΓΤΑΑ - Μέτρα με κατ’ αποκοπή στήριξη, Αγροτική ανάπτυξη - ΕΓΤΑΑ Leader και Επενδύσεις ΕΓΤΑΑ για την αγροτική ανάπτυξη - Δικαιούχοι δημόσιου τομέα πρόγραμμα «Επενδύσεις ΕΓΤΑΑ για την αγροτική ανάπτυξη - Δικαιούχοι ιδιωτικού τομέα». Την 21^η Οκτωβρίου 2020, περαιώθηκε η παραπάνω έρευνα της Επιτροπής, χωρίς επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης. Ειδικότερα, βάσει των πορισμάτων της αρχικής της έρευνας, η Επιτροπή είχε προτείνει την επιβολή κατ’ αποκοπή διόρθωσης σε ποσοστό 5% επί του συνόλου των δαπανών των επενδυτικών μέτρων του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης της Ελλάδας για την περίοδο 2014-2020, δηλαδή των μέτρων με κωδικούς M04, M06, M08, καθώς και άλλων επενδυτικών μέτρων (μέτρα M98, M07 και M20, καθώς και δαπάνες για επενδυτικά έργα από άλλα μέτρα εκτός ΟΣΔΕ), διότι είχε θεωρήσει ότι η εφαρμογή από τις ελληνικές αρχές των εν λόγω μέτρων δεν ήταν σύμφωνη με τους ενωσιακούς κανόνες. Το άθροισμα των δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού για τα εν λόγω μέτρα ανήλθε σε 193.877.558 ευρώ. Μετά τη διεξαγωγή διμερούς σύσκεψης, στην οποία μετείχαν μέλη του Γραφείου, και την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας, κατά την οποία έγιναν στο σύνολο τους δεκτοί οι ισχυρισμοί της Ελληνικής

Δημοκρατίας, αποφεύχθηκε η επιβολή της παραπάνω δημοσιονομικής διόρθωσης, ύψους (193.877.558 * 5%) 9.693.878 ευρώ.

8. Περαιώση της έρευνας της Επιτροπής CEB/2019/051/GR, σχετικά με την εκκαθάριση των ετήσιων λογαριασμών του ΟΠΕΚΕΠΕ για το οικονομικό έτος 2018. Την 31^η Ιουλίου 2020, με την επιστολή ARES (2020) 4057768/2020 η Επιτροπή, μετά και από διμερή συνάντηση της με τους εκπροσώπους των ελληνικών αρχών, μεταξύ των οποίων μέλος του Γραφείου, περαιώσε την ανωτέρω έρευνα χωρίς να χρειαστεί να επιβληθεί δημοσιονομική διόρθωση. Σημειώνεται ότι με την αρχική επιστολή διαπιστώσεων, είχε προταθεί προς διόρθωση για το μεν ΕΓΤΕ το ποσό των 6.456.904,15 ευρώ, για το δε ΕΓΤΑΑ το ποσό του 1.578.033,90 ευρώ, συνολικά, δε, το ποσό των 8.034.938,05 ευρώ.

9. Ολοκλήρωση της έρευνας της Επιτροπής NAC/2018/001/GR σχετικά με το καθεστώς προαιρετικής συνδεδεμένης στήριξης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατά τα έτη υποβολής αιτήσεων 2016 και 2017 με αποδοχή των θέσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας ως προς τον υπολογισμό του κινδύνου. Στις 28 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή με έγγραφό της πρότεινε τον αποκλεισμό από τη χρηματοδότηση της ΕΕ ποσού ύψους 971 995,15 ευρώ, αποδεχόμενη τον υπολογισμό του κινδύνου, στον οποίο είχαν προβεί οι Ελληνικές αρχές. Με τον τρόπο αυτό αποκλείστηκε το ενδεχόμενο επιβολής κατ'αποκοπήν δημοσιονομικής διόρθωσης επί του συνόλου των δαπανών για καθένα από τα μέτρα, στα οποία, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της η Επιτροπή είχε διαπιστώσει παράβαση των ενωσιακών κανόνων. Ειδικότερα, αντί για τις προταθείσες δημοσιονομικές διορθώσεις κατ' αποκοπήν 5% για το

μέτρο M16 έτους 2016, 10% για τα μέτρα M3, M6, M7 και M 14 το 2016, 10% για το μέτρο M3 το 2017 και 7% για τα μέτρα M6, M14 και M16 για το 2017, το ύψος των οποίων θα ανερχόταν συνολικά περίπου σε 12.177.935 ευρώ, η Επιτροπή επέβαλε τελικά δημοσιονομική διόρθωση 971.995,15 ευρώ. Κατά συνέπεια, μετά τη διεξαγωγή δύο διμερών συσκέψεων, στις οποίες μετέσχε μέλος του Γραφείου, και τη συστηματική ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των υπηρεσιών και της Επιτροπής, **αποφεύχθηκε η επιβολή της παραπάνω δημοσιονομικής διόρθωσης, ύψους 11.205.940 ευρώ.**

10. Παράβαση 2008/4585 σχετικά με την οινοπαραγωγή στη Σάμο.

Με απόφαση του Κολλεγίου Επιτρόπων της 30^{ης}. Οκτωβρίου 2020 έκλεισε η υπόθεση της ανωτέρω παράβασης, η οποία αφορούσε τον αποκλεισμό των οινοπαραγωγών της Σάμου από την ανεξάρτητη παραγωγή και εμπορία οίνου. Με τρεις προειδοποιητικές επιστολές (30.09.2011, 23.10.2014 και 26.02.2016) και δύο αιτιολογημένες γνώμες της (21.06.2013 και 25.07.2016) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε διαπιστώσει την αθέτηση από την Ελληνική Δημοκρατία των υποχρεώσεων που επιβάλλουν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, και ιδίως τα άρθρα 103, 152, 154, 164 και 167, η αρχή της «ανοιχτής αγοράς» της κοινής οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι όπως καθορίζεται στο άρθρο 173 του κανονισμού και κατοχυρώνεται από το άρθρο 12 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η ελευθερία της άσκησης επαγγέλματος και η ελευθερία της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας όπως κατοχυρώνονται από το άρθρο 15 παράγραφος 1 και το άρθρο 16 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και η αρχή της αναλογικότητας. Στη συνολική διαδικασία το Γραφείο είχε ενεργή συμμετοχή και οι απαντήσεις των Ελληνικών αρχών σε όλες της αιτιάσεις της Επιτροπής κατά τα διάφορα στάδια της υπόθεσης

διαμορφώθηκαν με τη συνδρομή που παρείχε στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΑΑΤ.

11. Συμβολή στο σύστημα προστασίας των ΠΟΠ και των ΠΓΕ. Το Γραφείο μας, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, συμβάλλει πολλαπλώς στην προάσπιση και περαιτέρω κατοχύρωση των ελληνικών προϊόντων ποιότητας, τα οποία αναγνωρίζονται σε ενωσιακό επίπεδο, είτε ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, είτε ως Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης. Ειδικότερα, κατά το 2020 ιδιαίτερης σημασίας ήταν οι ακόλουθες δράσεις στον τομέα αυτό.

Συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας στη νέα δικαστική υπόθεση της ΠΟΠ ΦΕΤΑ ενώπιον του ΔΕΕ. Στις 17 Δεκεμβρίου 2020 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενημέρωσε την Ελληνική Δημοκρατία ότι δέχεται τη συμμετοχή της, με παρέμβαση υπέρ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην προσφυγή της τελευταίας κατά του Βασιλείου της Δανίας για την προστασία της ΠΟΠ ΦΕΤΑ (C-159/20). Με την προσφυγή της η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να κρίνει ότι η Δανία: α) παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, καθόσον δεν απέτρεψε ή δεν σταμάτησε τη χρήση, από Δανούς παραγωγούς γαλακτοκομικών προϊόντων, της ονομασίας «φέτα» για τυρί το οποίο δεν πληροί τις προδιαγραφές του προϊόντος κατά τον κανονισμό (ΕΚ) 1829/2002 της Επιτροπής, β) επιτρέποντας σε Δανούς παραγωγούς γαλακτοκομικών προϊόντων να παράγουν και να πωλούν απομιμήσεις φέτας, παραβαίνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, και το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012. Στη δίκη ζήτησαν να μετάσχουν, τόσο η Ελληνική όσο και η Κυπριακή Δημοκρατία.

Μετά από αποδοχή των αιτημάτων παρέμβασης, η δίκη συνεχίζεται με συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας υπέρ των θέσεων της Επιτροπής.

Συνδρομή του Γραφείου μας στη διασφάλιση της ΠΟΠ ΦΕΤΑ στη Σιγκαπούρη. Το Γραφείο μας, σε συνεργασία με την Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους παρέχει συνδρομή στους δικηγόρους που έχουν ορισθεί από την Ελληνική Δημοκρατία στη Σιγκαπούρη, προκειμένου να αντικρουσθεί η προσφυγή του USDEC (U.S. Dairy Export Council, Συμβούλιο Εξαγωγών Γαλακτοκομικών Προϊόντων των Η.Π.Α.) με αίτημα τη διαγραφή της ΠΟΠ ΦΕΤΑ από το οικείο μητρώο προϊόντων ΠΟΠ της Σιγκαπούρης. Μετά από εντατικές συντονισμένες ενέργειες το Μάρτιο του 2021 η υπόθεση έκλεισε με παραίτηση των τρίτων ενδιαφερομένων από το αίτημά τους και η ΠΟΠ ΦΕΤΑ προστατεύεται και στη Σιγκαπούρη.

Συμμετοχή μέλους του Γραφείου μας ως Προέδρου στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων κατά αιτήσεων καταχώρησης, τροποποίησης ή ακύρωσης ονομασιών ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η Επιτροπή αυτή, η λειτουργία της οποία προβλέπεται από τον Κανονισμό 1151/2011, γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις που ασκούνται από τρίτους ενδιαφερόμενους ενστάσεις κατά αιτήσεων καταχώρησης, τροποποίησης ή ακύρωσης ονομασιών ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ που αφορούν τα εθνικά μας προϊόντα.

12. Συνδρομή στην ΑΜΚΕ και στην ΚεΜΚΕ: Σημαντική είναι η συνδρομή που παρέχεται από το Γραφείο προς την Αποκεντρωμένη Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων του ΥπΑΑΤ και την Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων του Υπουργείου Οικονομικών. Η συνεργασία του με τις εν λόγω Μονάδες είναι συνεχής, γίνεται δε συστηματικά νομική επεξεργασία των απαντήσεων των Ελληνικών Αρχών προς την αρμόδια Διεύθυνση Ανταγωνισμού AGRI της Επιτροπής, σε έρευνες

που διενεργεί για πιθανές παράνομες κρατικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα. Παρέχεται επίσης συνδρομή των Μονάδων αυτών κατά τη διαδικασία ελέγχου της εκτέλεσης των αποφάσεων της Επιτροπής επί κρατικών ενισχύσεων. Κατά το έτος 2020 στο πλαίσιο αυτό:

α. Εισήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφυγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας (υπόθεση C-11/2020), με την οποία ζητείται να αναγνωρισθεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη ΣΛΕΕ διότι δεν έλαβε εντός των νόμιμων προθεσμιών όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2011 στην υπόθεση SA.28864 σχετικά με τις αντισταθμιστικές ενισχύσεις που καταβλήθηκαν από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) κατά τα έτη 2008 και 2009. Την υπόθεση χειρίζεται το Γραφείο μας ενώπιον του ΔΕΕ.

β. Κατά το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 στην Ευρώπη, υπήρξε πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για άμεση και συνεχή τροποποίηση των ενωσιακών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, προκειμένου, στη συνέχεια, να καταστεί δυνατή η εκπόνηση έκτακτων προγραμμάτων ενισχύσεων των επιχειρήσεων από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας και τη στήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας. Το Γραφείο μας, ειδικότερα κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 2020, επεξεργάστηκε τις σχετικές νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής σε ό,τι αφορά τον αγροτικό τομέα και μετείχε στο συντονισμό των παρεμβάσεων των εκπροσώπων της Ελληνικής Δημοκρατίας στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως ταχείας διαβούλευσης των κρατών μελών, προκειμένου να υιοθετηθούν οι έκτακτες ενωσιακές ρυθμίσεις.

13. Προδικαστικές υποθέσεις ενώπιον του ΔΕΕ : Κατά το έτος 2020 κοινοποιήθηκαν στο Γραφείο, με εντολή χειρισμού, είκοσι έξι (26) προδικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούσαν ενώπιον του ΔΕΕ. Οι υποθέσεις αυτές έτυχαν μελέτης από τα μέλη του Γραφείου, τα οποία παρακολουθούν την έκβασή τους και ενημερώνουν συστηματικά τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και Τροφίμων για τις αποφάσεις που εκδίδονται, με σκοπό την ορθή εκ μέρους τους εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου.

Διακρίνονται, ως ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, οι εξής υποθέσεις στις οποίες μέλη του Γραφείου εκπροσώπησαν την Ελληνική Δημοκρατία ενώπιον του ΔΕΕ:

α. Προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της Γαλλίας (C-490/19), σχετικά με το ζήτημα εάν η αντιγραφή χαρακτηριστικών της εμφάνισης ενός προϊόντος που προστατεύεται με ΠΟΠ δύναται να αποτελέσει πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος, δεδομένου ότι το ΠΟΠ προστατεύει την ονομασία και όχι τα χαρακτηριστικά του. Αφορμή για την υποβολή του ερωτήματος υπήρξε η κυκλοφορία στις ΗΠΑ και κατοχύρωση αμερικανικού σήματος, για τυρί που φέρει τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του ΠΟΠ τυριού morbier (οριζόντια μαύρη γραμμή που χωρίζει το τυρί σε δύο τμήματα). Το Δικαστήριο με την απόφασή του της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2020 (EU:C:2020:1043) έκρινε ότι το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και

τροφίμων, έχουν την έννοια ότι δεν απαγορεύουν μόνον τη χρήση της καταχωρισμένης ονομασίας από τρίτο, αλλά και ότι απαγορεύουν την αναπαραγωγή του σχήματος ή της εμφάνισης που χαρακτηρίζει ένα προϊόν το οποίο καλύπτεται από καταχωρισμένη ονομασία, όταν η αναπαραγωγή αυτή είναι ικανή να δημιουργήσει στον καταναλωτή την πεποίθηση ότι το επίμαχο προϊόν καλύπτεται από την εν λόγω καταχωρισμένη ονομασία. Πρέπει, δε, να εκτιμηθεί κάθε φορά ειδικώς από το εθνικό δικαστήριο αν η εν λόγω αναπαραγωγή μπορεί να παραπλανήσει τον Ευρωπαϊό καταναλωτή που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, λαμβανομένων υπόψη όλων των παραγόντων που ασκούν επιρροή στην υπόθεση.

β. Προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Γαλλικό Συμβούλιο της Επικρατείας(C-485/18), στο πλαίσιο προσφυγής μεγάλου ομίλου γαλακτοκομικών προϊόντων κατά της νομιμότητας εθνικού διατάγματος σχετικά με την αναγραφή της καταγωγής του γάλακτος, καθώς και του γάλακτος και των κρεάτων που χρησιμοποιούνται ως συστατικά. Με την απόφασή του της 1^{ης} Οκτωβρίου 2020 (EU:C:2020:763) το Δικαστήριο έκρινε, όπως είχε υποστηρίξει και η Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από μέλη του Γραφείου, ότι το άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, έχει την έννοια ότι η υποχρεωτική ένδειξη της χώρας καταγωγής ή του τόπου προελεύσεως του γάλακτος και του γάλακτος που χρησιμοποιείται ως συστατικό πρέπει να θεωρείται «θέμα που εναρμονίζεται ειδικά» από τον κανονισμό αυτόν, κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 1 αυτού, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράλειψη της εν λόγω ενδείξεως θα μπορούσε να παραπλανήσει τους καταναλωτές, και ότι δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν

μέτρα με τα οποία επιβάλλεται η αναγραφή πρόσθετων υποχρεωτικών ενδείξεων, βάσει του άρθρου 39 του ως άνω κανονισμού, υπό την προϋπόθεση αφενός, αυτές να συνάδουν προς τον σκοπό τον οποίον επιδιώκει ο νομοθέτης Ένωσης μέσω της ειδικής εναρμονίσεως της υποχρεωτικής ενδείξεως της χώρας καταγωγής ή του τόπου προελεύσεως, και αφετέρου, να συγκροτούν ένα συνεκτικό σύνολο με τη συγκεκριμένη ένδειξη. Στην περίπτωση τέτοιων εθνικών μέτρων που δικαιολογούνται από λόγους που αφορούν την προστασία των καταναλωτών, οι δύο απαιτήσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 39, ήτοι, αφενός, η ύπαρξη «αποδεδειγμένης διασύνδεσης μεταξύ ορισμένων ιδιοτήτων του τροφίμου και της καταγωγής ή της προέλευσής του», και, αφετέρου, η «απόδειξη ότι η πλειονότητα των καταναλωτών προσδίδει ιδιαίτερη αξία στην παροχή αυτής της πληροφορίας», δεν πρέπει να ερμηνεύονται συνδυαστικώς και, επομένως, η ύπαρξη αυτής της αποδεδειγμένης διασυνδέσεως δεν δύναται να εκτιμηθεί αποκλειστικώς βάσει υποκειμενικών στοιχείων τα οποία αφορούν την αξία που δύνανται να προσδώσουν οι καταναλωτές στην πλειονότητά τους στη σχέση μεταξύ ορισμένων ιδιοτήτων ενός τροφίμου και της καταγωγής ή της προέλευσής του. Επίσης το Δικαστήριο έκρινε στο πλαίσιο της υπόθεσης αυτής ότι το άρθρο 39 παράγραφος 2, του κανονισμού 1169/2011 έχει την έννοια ότι ο όρος «ιδιότητες του τροφίμου» δεν περιλαμβάνει την ανθεκτικότητα ενός τροφίμου στη μεταφορά και στους κινδύνους αλλοιώσεως κατά τη διαδρομή, με αποτέλεσμα το χαρακτηριστικό αυτό γνώρισμα να μην μπορεί να ληφθεί υπόψη για να εκτιμηθεί η ύπαρξη ενδεχόμενης «αποδεδειγμένης διασυνδέσεως μεταξύ ορισμένων ιδιοτήτων του τροφίμου και της καταγωγής ή της προελεύσεώς του», για την οποία γίνεται λόγος στην εν λόγω διάταξη.

Επιστημονικές Δραστηριότητες

14. Τα μέλη του Γραφείου δραστηριοποιούνται επιστημονικά στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου και παρακολουθούν τακτικά τις εκδηλώσεις της Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου, της οποίας αποτελούν μέλη.

Επίσης, η Πάρεδρος του Γραφείου Ελένη Λευθεριώτου, μετά από πρόσκληση του Πρύτανη του Καθολικού Πανεπιστημίου της Lille στη Γαλλία (Université Catholique de Lille), πραγματοποίησε στις 04.12.2020 διαδικτυακή διάλεξη, στο πλαίσιο του μαθήματος του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης του αγγλόφωνου προγράμματος της νομικής σχολής του εν λόγω Πανεπιστημίου με θέμα: «The Preliminary Ruling: A mirror to the structure and Policies of the European Union».

Συνοπτικά Αποτελέσματα

15. Σημαντική δημοσιονομική ελάφρυνση του κρατικού προϋπολογισμού (περιορισμός των καταλογισμών και επιστροφή των σχετικών ποσών) από τη διαχείριση των ανωτέρω (5) υποθέσεων.

Συνολικό ποσό ελάφρυνσης: 488.754.221,53 ευρώ (459.819.465,44 + 9.693.878+8.034.938,05+11.205.940)

16. Αποφασιστική και αποτελεσματική συνδρομή του Γραφείου στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των Ελληνικών Αρχών και των Ευρωπαϊκών Οργάνων και ιδίως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τις υπηρεσίες ΔΕΕ.

ΣΤ. Διεθνής Επίλυση Διαφορών

Στο πλαίσιο υπεράσπισης της Ελληνικής Δημοκρατίας, ομάδες μελών του Ν.Σ.Κ., είτε αυτοτελώς, είτε - σε εξαιρετικές περιπτώσεις και υπό τον συντονισμό και την εποπτεία του Ν.Σ.Κ.- σε συνεργασία με εξειδικευμένες αλλοδαπές δικηγορικές εταιρίες, παραστάθηκαν σε διεθνή διαιτητικά δικαστήρια (ICSID, ICC, LCIA κ.λ.π.).

Δεδομένης της συμμετοχής του από το 2013 σε διεθνείς επενδυτικές διαιτησίες του ICSID(έτος κοινοποίησης της πρώτης αίτησης διαιτησίας κατά της Ελλ.Δημοκρατίας ενώπιον του Κέντρου),το Ν.Σ.Κ. απέκτησε μοναδική τεχνογνωσία στα σχετικά ζητήματα, διεθνή αναγνώριση, διατηρεί δε σταθερή επαφή με τη Γραμματεία του Κέντρου.

Μέλος του Ν.Σ.Κ., κατόπιν σχετικού αιτήματος της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνούς Οικονομικής και Εμπορικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, έχει ορισθεί και γνωστοποιηθεί ως εθνικό σημείο επαφής (contact –point) στο ICSID στο πλαίσιο αναθεώρησης των κανόνων διαδικασίας της διαιτησίας και της διαμεσολάβησης, παρίσταται δε σε σχετικές διεθνείς συναντήσεις ή/και καταθέτει γραπτές προτάσεις/σχόλια, παρατηρήσεις.

Μέλη του Ν.Σ.Κ. διατυπώνουν σχόλια και υποβάλλουν παρατηρήσεις σε διάφορα σχέδια επενδυτικών συμβάσεων, ιδίως σχετικά με τις προβλέψεις επίλυσης διαφορών(π.χ. ρήτρες διαιτησίας). Ενδεικτικά, αναφέρεται το ολοκληρωμένο κείμενο, με ημερομηνία 27.02.2018 σχετικά με τις διαπραγματεύσεις ΕΕ-Μεξικού για το οποίο διατυπώθηκαν παρατηρήσεις σχετικά με το προβλεπόμενο επενδυτικό δικαστικό σύστημα και γενικότεροι προβληματισμοί (π.χ. third-party funding).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Έργο - Δραστηριότητες Διεύθυνσης Διοικητικού και Λειτουργικής Υποστήριξης το 2020

- 1.** Για όλο το διάστημα της πανδημίας, οργάνωση του έργου των διοικητικών υπαλλήλων (πλάνα εργασίας, τηλεργασία, εργασία εκ περιτροπής, προστασία ομάδων αυξημένου κινδύνου, χορήγηση αδειών ειδικού σκοπού), σε συνεργασία με τους Προϊσταμένους, με ενημέρωση για την καθημερινή εικόνα λειτουργίας της Υπηρεσίας, της σχετικής εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών. Επίσης, συντονισμός ενεργειών σε θέματα COVID-19 (ανάρτηση ενημερωτικού υλικού, διοργάνωση rapid test, επικοινωνία με ΕΟΔΥ και αρμόδιους φορείς, απολύμανση χώρων Κεντρικής Υπηρεσίας).
- 2.** Χορήγηση βεβαιώσεων κίνησης σε όλο το προσωπικό (Λειτουργούς και Διοικητικό) μέσω της εφαρμογής του Ανθρώπινου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου.
- 3.** Στο πλαίσιο του προγραμματισμού κάλυψης αναγκών διοικητικής στελέχωσης, διαφόρων υπηρεσιακών μονάδων του ΝΣΚ ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες μετάταξης 11 διοικητικών υπαλλήλων (σχετικές ανακοινώσεις - προσκλήσεις του Προέδρου με αριθμό 37768/25-02-2019 και 190527/08-11-2019). Από αυτούς, οι 6 στην Κεντρική Υπηρεσία και οι 8 στα Δικαστικά Γραφεία Καβάλας, Ηρακλείου, Λάρισας, Χανίων, Πολυγύρου Πατρών και Κορίνθου.
- 4.** Σε συνεργασία με την ομάδα εργασίας που συγκροτήθηκε με απόφαση του Προέδρου του ΝΣΚ και τους προϊσταμένους των υπηρεσιακών μονάδων, καταρτίστηκε και καταχωρήθηκε στη σχετική

εφαρμογή του Υπουργείου Εσωτερικών το ψηφιακό οργανόγραμμα και τα περιγράμματα των θέσεων εργασίας του διοικητικού προσωπικού. Επίσης, μετά από εισηγήσεις της Διεύθυνσης εκδόθηκαν οι αποφάσεις κατανομής του προσωπικού, ανά κατηγορία κλάδο και ειδικότητα, στις οργανικές μονάδες του ΝΣΚ, οι οποίες επικαιροποιούνται, σύμφωνα με τις αλλαγές που επέρχονται στο διοικητικό προσωπικό.

5. Το Τμήμα Πληροφορικής και Υποστήριξης Συστημάτων δραστηριοποιήθηκε συνοπτικά- μεταξύ των άλλων - και στα παρακάτω πεδία:

- εγκατάσταση προγραμμάτων για την χρήση των ψηφιακών υπογραφών στους υπηρεσιακούς Η/Υ των Λειτουργών του Ν.Σ.Κ., σε όλες τις οργανικές μονάδες και στους φορητούς τους Η/Υ (Jsign, NEXU, κλπ).
- Καθημερινός έλεγχος και παραμετροποίηση όλων των συστημάτων Κεντρικής Υπηρεσίας και λοιπών Μονάδων, συντήρηση υφιστάμενων υποδομών (Computer Room, Η/Υ, printers, scanners κλπ).
- Αναβάθμιση και δημιουργία εφαρμογών εκτός του ΟΠΣ (άδειες υπαλλήλων, επιτροπές κλπ).
- Εγκατάσταση σε όλους τους υπαλλήλους της Οικονομικής Υπηρεσίας των συστημάτων Πάπυρος και Sap, με απομακρυσμένη πρόσβαση με χρήση VPN.
- Έλεγχος της υποβολής - αποκλειστικά ηλεκτρονικά – των αιτήσεων εξώδικης αναγνώρισης απαιτήσεων και συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών με το Δημόσιο.
- Έλεγχος της διαλειτουργικότητας με το ΣτΕ και το Γ.Λ.Κ.

- Επέκταση της συνεργασίας με την Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών Σάκκουλα.
- Συνεχής διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς στο νέο ΟΠΣ με τίτλο «Εκσυγχρονισμός του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του ΝΣΚ και Αναβάθμιση Ψηφιακών Υπηρεσιών αυτού».
- Ψηφιακή κατάθεση δικογράφων στα δικαστήρια από τους Λειτουργούς του Ν.Σ.Κ.
- Συντήρηση υποδομών στις οργανικές μονάδες του Ν.Σ.Κ. για το ΣΥΖΕΥΞΙΣ 1 και προετοιμασία για το ΣΥΖΕΥΞΙΣ 2
- Περαιτέρω ανάλυση πρακτικών απλούστευσης των διαδικασιών, με την επέκταση της άυλης ηλεκτρονικής διακίνησης των εγγράφων, τόσο εντός των Τμημάτων και των Οργανικών Μονάδων του Ν.Σ.Κ., όσο και με τους όλους φορείς του Δημοσίου που συνεργάζεται.

6. Διευρύνθηκε η ηλεκτρονική επεξεργασία, καταχώριση και διακίνηση των εγγράφων-δικογράφων, στην καθημερινή λειτουργία Τμημάτων όπως, το Ευρετήριο - Εικονοποίηση - Καταχώριση Δεδομένων, η Διεκπεραίωση και το Αρχείο.

7. Οργανώθηκαν δύο αιμοδοσίες (36η και 37η) στο πλαίσιο λειτουργίας της τράπεζας αίματος, η οποία λειτουργεί αδιαλείπτως από το 2000, σε συνεργασία με την υπηρεσία αιμοδοσίας του Νοσοκομείου ΣΩΤΗΡΙΑ. Η τράπεζα στέκεται αρωγός στο πλευρό όλου του προσωπικού, κύριου και διοικητικού, καθώς και των οικογενειών τους.

Έργο - Δραστηριότητες Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων το 2020

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αποτελεί έναν καθοριστικό μοχλό στην εύρυθμη λειτουργία ολόκληρης της Υπηρεσίας, σε όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας και ολοκλήρωσης της ορθής πληρωμής των δαπανών.

Το αντικείμενο της Διεύθυνσης εκτείνεται σε μία σειρά αντικειμένων όπως η κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού, η σύνταξη δημοσιονομικών αναφορών, η κατάρτιση συμβάσεων, η διενέργεια προμηθειών, η μισθοδοσία των μελών του ΝΣΚ, η εκκαθάριση αμοιβών συνεργαζόμενων φυσικών και νομικών προσώπων, ο έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και αναλήψεων υποχρέωσης, η εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων, η καταβολή δικαστικών δαπανών σε δικαιούχους και οι ενέργειες για τη βεβαίωση είσπραξης εσόδων από δικαστικές δαπάνες και παράβολα.

Αποτελείται από τα κάτωθι τέσσερα (4) τμήματα:

- Τμήμα Προϋπολογισμού, Δημοσιονομικών Αναφορών, Συμβάσεων, Προμηθειών και Συντήρησης.
- Τμήμα Εκκαθάρισης Αποδοχών και Πληρωμών.
- Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης.
- Τμήμα Εκκαθάρισης Δικαστικών Δαπανών.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά, η ποσοτική αποτίμηση των εκδοθέντων και εξοφληθέντων ενταλμάτων και αναλήψεων υποχρέωσης (τα οποία καλούνται συνολικά ως εκδοθείσες πράξεις) για το έτος 2020, όπως προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι, εκδόθηκαν 3137 πράξεις (από αυτές 2793 αφορούσαν εντάλματα τακτικά, παγίων, προπληρωμής και ΕΑΠ ενώ 344 αφορούσαν αναλήψεις, ανακλήσεις, συμπληρωματικές αναλήψεις και επιτροπικά) και εξοφλήθηκαν συνολικά 2777 χρηματικά εντάλματα.

	ΚΥΡΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΕΑΠ)	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΤΤΕ)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΕΚΔΟΘΕΙΣΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΕΑΠ)	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΤΤΕ)	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ
ΙΑΝ	63	0	1	29	0	8	80	4	185	4	0	0	48	52
ΦΕΒ	43	0	0	0	1	10	169	2	225	2	0	8	157	167
ΜΑΡ	8	0	0	0	1	9	155	0	173	0	2	10	138	150
Α΄ ΤΡΙΜ	114	0	1	29	2	27	404	6	583	6	2	18	343	369
ΑΠΡ	9	0	0	0	5	5	233	0	252	0	1	9	217	227
ΜΙΑ	9	0	0	0	2	7	119	0	137	0	6	5	192	203
ΙΟΥΝ	22	0	3	0	2	7	300	0	334	0	0	7	261	268
Β΄ ΤΡΙΜ	40	0	3	0	9	19	652	0	723	0	7	21	670	698

	ΚΥΡΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΕΑΠ)	ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (Τ-Ε)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (ΕΑΠ)	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ (Τ-Ε)	ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ ΕΝΤΑΛΜΑΤΑ
ΙΟΥΛ	15	0	6	0	17	10	274	0	322	0	15	7	284	306
ΑΥΓ	19	0	2	0	8	4	180	0	213	0	10	7	161	178
ΣΕΠ	38	0	2	0	3	10	193	0	246	0	5	4	202	211
Γ' ΤΡΙΜ	72	0	10	0	28	24	647	0	781	0	30	18	647	695
ΟΚΤ	23	2	1	0	6	12	318	0	362	0	5	10	295	310
ΝΟΕ	24	0	1	0	2	10	198	0	235	0	3	12	214	229
ΔΕΚ	11	12	1	0	16	6	407	0	453	0	16	16	444	476
Δ' ΤΡΙΜ	58	14	3	0	24	28	923	0	1050	0	24	38	953	1015
ΕΤΗΣΙΟ	284	14	17	29	63	98	2626	6	3137	6	63	95	2613	2777

Πίνακας 5: Στατιστικά Στοιχεία Εκδοθεισών Πράξεων & Εξοφληθέντων Χρηματικών Ενταλμάτων 2020

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται ο αριθμός των εντολών για τη βεβαίωση δικαστικών δαπανών και παραβόλων και το συνολικό ποσό που βεβαιώθηκε το έτος 2020. Το ποσό ξεπερνά το ένα εκατομμύριο πεντακόσιες σαράντα επτά χιλιάδες ευρώ (συγκεκριμένα 1.547.688,90€) που αντιστοιχεί σε 4.286 ενέργειες/εντολές προς τις ΔΟΥ σε όλη την επικράτεια.

Αριθμός ενεργειών	Συνολικό Ποσό
4286	1.547.688,90 €

Πίνακας 6 : Εντολές ΔΥΟ για τη Βεβαίωση Δικαστικών Δαπανών και παραβόλων για το έτος 2020

Παράλληλες δραστηριότητες

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Πέρα από την άσκηση των βασικών αρμοδιοτήτων του, που αναφέρονται στο άρθρο 2 του ν. 3086/2002, το ΝΣΚ έχει αναπτύξει, αξιοποιώντας το θεσμικό του πλαίσιο, πληθώρα υποστηρικτικών και παραλλήλων δραστηριοτήτων, οι οποίες αποσκοπούν στην επιμόρφωση των μελών του, στην ενημέρωση των πολιτών για τις αρμοδιότητες και την εν γένει αποστολή του, καθώς και στην προώθηση μιας συστηματικότερης συνεργασίας με τις δημόσιες υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς του.

B. Επιστημονικές Εκδηλώσεις

Στις 22 Ιανουαρίου 2020 στο πλαίσιο του προγράμματος σεμιναρίων και διαλέξεων για το δικαστικό έτος 2019-2020, στην αίθουσα επιστημονικών εκδηλώσεων (Αίθουσα Βασιλείου Οικονομίδη) της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΝΣΚ, διοργανώθηκε η 5η επιμορφωτική

εκδήλωση με ομιλητές: τον Πρόεδρο του ΝΣΚ Χρήστο Κοραντζάνη με θέμα «Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σε σημαντικά φορολογικά θέματα τα τελευταία χρόνια-Επίδραση στη γνωμοδοτική αρμοδιότητα του ΝΣΚ», τον Πρόεδρο του ΝΣΚ Ιωάννη Μπακόπουλο με θέμα «Υποθέσεις ΚΕΔΕ-Θεωρία και Νομολογία», και τον Δικαστικό Πληρεξούσιο Α΄ ΝΣΚ Θησέα Κουρή με θέμα «Η λειτουργία του Ειδικού Νομικού Γραφείου του ΝΣΚ για φορολογικές υποθέσεις-παρελθόν και παρόν». Συντονιστής της εκδήλωσης ο Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ και Προϊστάμενος του Ειδικού Νομικού Γραφείου Δημοσίων Εσόδων, Στέφανος Δέτσης.

Γ. Εισηγήσεις-Ομιλίες και Συμμετοχές Λειτουργιών του ΝΣΚ σε Ημερίδες και Σεμινάρια

1. Εισηγήση - Μελέτη του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Θεόδωρου Ψυχογιού, με θέμα: «Δημοτική Γλώσσα και Νομική Επιστήμη», η οποία παρουσιάστηκε στις 13 Ιανουαρίου 2020 στο Σεμινάριο Διοικητικού Δικαίου «Μιχαήλ Στασινόπουλος» στο Συμβούλιο της Επικρατείας, λόγω συμπλήρωσης 35 ετών από τη μεταφορά του Αστικού Κώδικα στη δημοτική γλώσσα.

2. Ομιλία - Παρέμβαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη - Κωνσταντίνου Χαλκιά, στην εκδήλωση του Κύκλου Ιδεών για την Εθνική Ανασυγκρότηση με θέμα: «Η εφαρμογή των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως θεμελιώδης προϋπόθεση σεβασμού της ΕΣΔΑ» που διοργανώθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2020, στο ξενοδοχείο Electra Palace.

3. Χαιρετισμός του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά, στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση

της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών στις 8 Φεβρουαρίου 2020, στην αίθουσα τελετών του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

4. Ομιλία του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη - Κωνσταντίνου Χαλκιά, στην Ημερίδα που διοργάνωσε το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) με θέμα: «Πρόσφατα ζητήματα εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ από την Ελλάδα, με έμφαση στη Νομοθετική και την Εκτελεστική εξουσία» στις 19 Φεβρουαρίου 2020, στο Αμφιθέατρο "Άλκης Αργυριάδης" του Πανεπιστημίου Αθηνών.

5. Ομιλία του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη - Κωνσταντίνου Χαλκιά, στην εκδήλωση ορκωμοσίας 10 νέων Δόκιμων Δικαστικών Πληρεξουσίων, που διοργανώθηκε στις 27 Ιουλίου 2020, στην Κεντρική Υπηρεσία του ΝΣΚ.

6. Συμμετοχή της Παρέδρου του ΝΣΚ Ελένης Λευθεριώτου, ως προσκεκλημένης ομιλήτριας στο διαδικτυακό σεμινάριο που διοργανώθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2020 από το Νομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Lille στο πλαίσιο του προπτυχιακού μαθήματος "Ε.Ε. - θεσμοί και διαδικασίες", με ειδικότερη θεματική το προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΕ.

7. Ομιλία του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά, σε εκδήλωση που διοργανώθηκε διαδικτυακά στις 26 Απριλίου 2021 από το Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και τον εκδοτικό οίκο Σάκκουλα, με θέμα: «Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη νέα εποχή, με αφορμή τη θέση σε ισχύ του 15ου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ».

Δ. Παρουσιάσεις, συνεντεύξεις και άρθρα σε περιοδικά του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά.

1. Εισήγηση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά, η οποία φιλοξενείται στο περιοδικό “Το Σύνταγμα” (τεύχος 3/2019), από την εκδήλωση του «Κύκλου Ιδεών για την Εθνική Ανασυγκρότηση», που πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2020, υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματέως του Συμβουλίου της Ευρώπης, Marija Pejčinović – Burić, για το ιδιαίτερα σημαντικό και επίκαιρο ζήτημα, θεμελιώδους σημασίας για το κράτος δικαίου και για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αυτό της εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

2. Στις 19 Ιανουαρίου 2020 πραγματοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη του Περιφερειάρχη Αττικής, κ. Γεωργίου Πατούλη, με τους 66 Δημάρχους της Αττικής και τη συμμετοχή του Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Κωνσταντίνου Τσιάρα, του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ. Ιωάννη - Κωνσταντίνου Χαλκιά και του Προέδρου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ), κ. Γεώργιου Καταπόδη. Τα θέματα που έθιξε ο Πρόεδρος του ΝΣΚ ήταν η συμμετοχή λειτουργών του ΝΣΚ στην Επιτροπή του άρθρου 152 του ν. 3463/2006 και στην Επιτροπή επιλογής δικηγόρων στους Δήμους, οι γνωμοδοτήσεις που εκδίδονται μετά από ερωτήματα του Υπουργού Εσωτερικών για θέματα εποπτείας ή ευρύτερης σημασίας για τους ΟΤΑ και την Τοπική Αυτοδιοίκηση και η μελετώμενη δημιουργία "επιτελικού" Γραφείου του ΝΣΚ, στην Περιφέρεια Αττικής.

3. Στις 10 Μαρτίου 2020 έγινε ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη - Κωνσταντίνο Χαλκιά, στα μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής για την Παρακολούθηση των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σε σχέση με τις ομάδες υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του ΕΔΔΑ και αφορούν στη χώρα μας.

4. Στις 13 Μαΐου 2020 πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά, με τον Πρωθυπουργό, κ. Κυριάκο Μητσοτάκη. Στη διάρκεια της συζήτησης έγινε αναφορά στις δραστηριότητες των λειτουργιών του ΝΣΚ σε δικαστικό, γνωμοδοτικό και διοικητικό επίπεδο. Επίσης, εκτέθηκαν οι άμεσοι στόχοι του ΝΣΚ, στο πλαίσιο της προσπάθειας απλοποίησης και επιτάχυνσης της λειτουργίας του, ευρύτερης χρήσης της αρμοδιότητάς του για εξωδικαστική και συμβιβαστική επίλυση διαφορών, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των ηλεκτρονικών και ψηφιακών υπηρεσιών του και ενίσχυση των Γραφείων που χειρίζονται υποθέσεις με άμεσο αντίκτυπο στον προϋπολογισμό του Κράτους και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

5. Στις 19 Μαΐου 2020 η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Αικατερίνη Σακελλαροπούλου, δέχθηκε τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ. Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, ο οποίος την ενημέρωσε για θέματα λειτουργίας του ΝΣΚ και ιδίως για θέματα επιτάχυνσης και απλοποίησης της λειτουργίας του, καθώς και για τις υποθέσεις που το ΝΣΚ χειρίζεται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) και στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

6. Στις 9 Ιουλίου 2020 έγινε ενημέρωση των μελών της "Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Παρακολούθησης των Αποφάσεων του

Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου" της Βουλής, στην αίθουσα της παλαιάς Γερουσίας της Βουλής από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, σχετικά με τη νομοθετική πρόταση που επεξεργάστηκαν τα μέλη του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Εξωτερικών, ο Σχηματισμός Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δικαστηρίων Αλλοδαπής και στελέχη της ΚΥ του ΝΣΚ για τη συμμόρφωση της Ελλάδας προς τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) και την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στη νομολογία του.

7. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2020 ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννης- Κωνσταντίνος Χαλκιάς, επισκέφθηκε τον Πρόεδρο της Βουλής, κ. Κωνσταντίνο Τασούλα, του παρέδωσε την Ετήσια Έκθεση για τις εργασίες του ΝΣΚ κατά το έτος 2019, του παρουσίασε τις σημαντικότερες δράσεις μας στα εθνικά και διεθνή δικαστήρια και τη μέχρι σήμερα προσπάθεια για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του ΝΣΚ, που επέτρεψε την υποδειγματική λειτουργία μας σε περίοδο πανδημίας, ενώ συζήτησε μαζί του για τις πρωτοβουλίες και τις θεσμικές αλλαγές που προγραμματίζονται για το τρέχον δικαστικό έτος, στο πλαίσιο της απλούστευσης της λειτουργίας και του εκσυγχρονισμού του ΝΣΚ.

8. Στις 16 Σεπτεμβρίου 2020 ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννης- Κωνσταντίνος Χαλκιάς, επισκέφθηκε τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Χρήστο Σταϊκούρα, του παρέδωσε την Ετήσια Έκθεση για τις εργασίες του ΝΣΚ κατά το έτος 2019 και συζήτησε μαζί του για τις θεσμικές αλλαγές που προγραμματίζονται για το τρέχον δικαστικό έτος, στο πλαίσιο της απλούστευσης της λειτουργίας και του εκσυγχρονισμού του ΝΣΚ.

9. Στις 8 Οκτωβρίου 2020 ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννης- Κωνσταντίνος Χαλκιάς, παρουσίασε σε συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, στην Αίθουσα Γερουσίας στη Βουλή, την Ετήσια Έκθεση του ΝΣΚ για το έτος 2019.

10. Στις 12 Οκτωβρίου 2020 επισκέφθηκαν τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, ο Πρόεδρος και μέλη του Πολυμελούς Συμβουλίου της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής και σε μια λιτή τελετή του προσφέρθηκε αναμνηστικό μετάλλιο σε αναγνώριση της προσφοράς του ΝΣΚ και των μελών του στην υπεράσπιση του δημοσίου συμφέροντος και στη διακονία του δικαιοσύνης συστήματος.

11. Άρθρο του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη - Κωνσταντίνου Χαλκιά, με τίτλο "Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους εκσυγχρονίζεται", που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Συνήγορος (τεύχος 140/2020).

12. Συνέντευξη του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά, που παραχώρησε στο περιοδικό "De Jure", απαντώντας σε πολλά επίκαιρα ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (De Jure - Elsa Athens, τεύχος 25 Νοέμβριος 2020).

13. Τον Μάρτιο 2021 εκδόθηκε το έργο με τίτλο: "Η εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ από την Ελλάδα" στη Σειρά "Μελέτες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα", όπου περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στην ημερίδα που οργάνωσαν το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) και το Κέντρο Διεθνούς Δικαίου (Athens PIL) του ΕΚΠΑ, στις 19 Φεβρουαρίου 2020. Στην ημερίδα συμμετείχαν με εισηγήσεις τους, οι

οποίες δημοσιεύονται στο παραπάνω βιβλίο, ο Πρόεδρος του ΝΣΚ, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, η Νομική Σύμβουλος του Κράτους, Στυλιανή Χαριτάκη και η Πάρεδρος του ΝΣΚ, Σταυρούλα Τρεκλή.

14. Άρθρο του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιάς, που δημοσιεύθηκε στις 4 Απριλίου 2021 στην εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ της Κυριακής" με θέμα «10+1 προτάσεις για την απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης».

Ε. Δράσεις του Σχηματισμού Επιστημονικών Δραστηριοτήτων και Δημοσίων Σχέσεων – Γραφείου Μελετών

Η αλματώδης χρήση της τεχνολογίας και συγκεκριμένα του διαδικτύου προς συλλογή νομικών στοιχείων και λοιπών πληροφοριών για την επεξεργασία των υποθέσεων και φακέλων, ως κοινή πρακτική τόσο των ιδιωτών όσο και των λειτουργών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οδήγησε στην αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της βάσης νομικών δεδομένων του ΝΣΚ. Προς τον σκοπό της πληρέστερης ενημέρωσης των χρηστών της βάσης νομικών δεδομένων του ΝΣΚ και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Σχηματισμού Επιστημονικών Δραστηριοτήτων και Δημοσίων Σχέσεων:

- Καταγράφεται η αποδοχή ή μη από το αρμόδιο όργανο όλων των γνωμοδοτήσεων του ΝΣΚ, με σκοπό την ενημέρωση τόσο της ιστοσελίδας του ΝΣΚ, στην οποία έχουν πρόσβαση όλοι οι πολίτες, όσο και της Εφαρμογής ΟΠΣ/ΝΣΚ, στην οποία έχουν πρόσβαση οι λειτουργοί του ΝΣΚ. Η άμεση και διαδικτυακή ενημέρωση παντός ενδιαφερομένου περί της αποδοχής ή μη των γνωμοδοτήσεων είναι κρίσιμη, δεδομένου ότι, κατά το νόμο, οι αποδεκτές γνωμοδοτήσεις είναι υποχρεωτικές για τη Διοίκηση,

- Γίνεται συσχετισμός, στις περιλήψεις των γνωμοδοτήσεων που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΝΣΚ, περί της τυχόν παραπομπής γνωμοδότησης από το Τμήμα στην Ολομέλεια και της εκδοθείσας σχετικώς γνωμοδότησης της Ολομέλειας,
- Δημιουργήθηκε το ψηφιακό Νομικό Δελτίο στο οποίο καταχωρήθηκαν οι Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ που εκδόθηκαν κατά το έτος 2020, στο οποίο έχει δυνατότητα άμεσης πρόσβασης όλο το προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους μέσω του ΟΠΣ/ΝΣΚ.

Τέλος, ο Σχηματισμός Επιστημονικών Δραστηριοτήτων και Δημοσίων Σχέσεων – Γραφείο Μελετών ασχολείται με την επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων των λειτουργών του ΝΣΚ, ενημερώνει με αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων τους λειτουργούς του ΝΣΚ σχετικά με τις νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις σε ζητήματα που αφορούν τις υποθέσεις του Δημοσίου, ενώ προβαίνει και σε ανάρτηση στο ΟΠΣ και την ιστοσελίδα του ΝΣΚ στην ανακοίνωση των επιστημονικών εκδηλώσεων του ΝΣΚ και των συμμετοχών των λειτουργών του ΝΣΚ σε ημερίδες και συνέδρια.

Δ. Λειτουργία Βιβλιοθήκης στην Κ.Υ. του Ν.Σ.Κ.

Η Βιβλιοθήκη του Ν.Σ.Κ. διαθέτει περίπου 11.150 ταξινομημένους τίτλους συγγραμμάτων και μονογραφιών και 112 τίτλους περιοδικών. Διαθέτει το σύνολο των γνωμοδοτήσεων του Ν.Σ.Κ. από το 1951 έως σήμερα, οι οποίες είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα του Ν.Σ.Κ., με πληροφόρηση για την αποδοχή ή μη της κάθε γνωμοδότησης. Στους χρήστες της Βιβλιοθήκης παρέχεται επίσης η δυνατότητα πρόσβασης σε βάσεις νομικών δεδομένων («ΝΟΜΟΣ», «ΝΟΜΟΤΕΛΕΙΑ», «ΔΣΑ», «ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ»). Η πρόσβαση και χρήση της Βιβλιοθήκης του Ν.Σ.Κ. επιτρέπεται σε λειτουργούς του

Ν.Σ.Κ., δικαστές, δικηγόρους και φοιτητές Νομικών Σχολών, σύμφωνα με την απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. περί «Κανονισμού Βιβλιοθήκης», με ημερομηνία 06-03-2015. Σε αυτήν απασχολείται υπάλληλος κλάδου ΤΕ1 Διοικητικού-Λογιστικού, πτυχιούχος Σχολής Βιβλιοθηκονομίας, η οποία επιμελείται την ανάρτηση των αποδεκτών γνωμοδοτήσεων, Πρακτικών και Πράξεων Τριμελών Επιτροπών Ν.Σ.Κ. στη Διαύγεια και διεκπεραιώνει ηλεκτρονικά διάφορα αιτήματα λειτουργών Ν.Σ.Κ., δικηγόρων, πολιτών κλπ., με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της Βιβλιοθήκης του Ν.Σ.Κ. :

Έχει ταξινομηθεί η συλλογή των συγγραμμάτων, αλφαβητικά ανά υποκατηγορία κλάδου δικαίου, ενώ για την περαιτέρω απλούστευση της αναζήτησης των βιβλίων οι κατηγορίες βιβλίων από 25 διευρύνθηκαν σε 69.

Τα συγγράμματα καταχωρήθηκαν, εκ νέου, στη βάση δεδομένων της βιβλιοθήκης (DB) προς ταχεία ανεύρεση και ταξινόμηση.

Αποσύρθηκαν παλαιά συγγράμματα και βιβλία που υπήρχαν σε περισσότερα του ενός αντίτυπα και παραδόθηκαν στον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού Α.Ε.

Αγοράστηκαν νέα βιβλία και περιοδικά παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία.

Τα φθαρμένα βιβλία και τόμοι περιοδικών βιβλιοδετήθηκαν προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες εργασίες επισκευής και αποκατάστασής τους. Η συντήρηση και η βιβλιοδέτηση των παλαιών βιβλίων αποτελεί πολύ σημαντικό έργο, διότι συντελεί ουσιαστικά στη διάσωση της νομικής κληρονομιάς και κατ' επέκταση της ιστορίας.

Ε. Λειτουργία τράπεζας αίματος για τους λειτουργούς και το διοικητικό προσωπικό του Ν.Σ.Κ.

Κατά το έτος 2020 συνέχισε τη λειτουργία της η τράπεζα αίματος που οργανώθηκε το έτος 2000, με την βοήθεια της Υπηρεσίας Αιμοδοσίας του Νοσοκομείου «Σωτηρία», προς χρήση των μελών του κυρίου και του διοικητικού προσωπικού του Ν.Σ.Κ., καθώς και των μελών των οικογενειών τους.

ΣΤ. Συνδικαλιστικές δραστηριότητες

Στον χώρο του Ν.Σ.Κ. λειτουργούν δύο συνδικαλιστικές οργανώσεις α) «Η Ένωση Μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους» και β) «Ο Σύλλογος Διοικητικών Υπαλλήλων Νομικού Συμβουλίου του Κράτους». Οι παραπάνω οργανώσεις στεγάζονται σε χώρους της Κ.Υ. του Ν.Σ.Κ. που έχουν παραχωρηθεί από τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ.

Η δράση της Ένωσης Μελών του Ν.Σ.Κ. είναι πολυδιάστατη και σημαντική (συμμετοχή του Προέδρου ή μελών του Δ.Σ. σε συνέδρια, ημερίδες, διαλέξεις, από κοινού και σε συνεργασία με τις Δικαστικές Ενώσεις, αντιμετώπιση κρίσιμων θεμάτων που άπτονται της γενικότερης λειτουργίας της Δικαιοσύνης, προαγωγή συμφερόντων των μελών τους, διοργάνωση εκδηλώσεων ψυχαγωγικού χαρακτήρα, κ.λπ.).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Π1. Αναφορές του Ν.Σ.Κ. στα Μ.Μ.Ε.

2
0
2
0

ΜΑΙ
05

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Δικαίωση της Ελλάδας για επιδοτήσεις σε βοσκοτόπια.

Μία ακόμα δικαστική δικαίωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήρθε για τη χώρα μας. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αναγνώρισε το ποσό των 166 εκ. ευρώ που είχαν παρακρατηθεί από κοινοτικές ενισχύσεις, καθώς είχε κριθεί, ότι είχε παραβιαστεί η κοινοτική νομοθεσία από τις επιδοτήσεις σε βοσκοτόπια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή είναι η δεύτερη κατά σειρά απόφαση που εκδίδεται από το Δικαστήριο της Ευρω-

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

παϊκής Ένωσης για το ίδιο θέμα, τις επιδοτήσεις σε βοσκοτόπια, καθώς είχε εκδοθεί και προηγούμενη απόφαση στις 13 Φεβρουαρίου, δικαιώνοντας - και αυτή - την Ελλάδα και επιστρέφοντας στα κρατικά ταμεία τότε ποσό 280 εκ. Ευρώ.

Έτσι, συνολικά με τις δύο αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης η χώρα μας έχει κερδίσει 435 εκ. Ευρώ.

Διαβάστε περισσότερα:

[Το Βήμα, ΤοΒήμα Team, 05/05/2020,](#)
[ΕΘΝΟΣ, Σοφία Σπίγγου 05/05/2020, Τα Νέα, TaNea Team, 05/05/2020, ΣΚΑΙ, Ιωάννα Μάνδρου, 05/05/2020, IN, Μίνα Μουστάκα, 05/05/2020, Proto Thema, Παναγιώτης Τσιμπουώκης, 05/05/2020, Capital, Παναγιώτης Στάθης, 05/05/2020, Καθημερινή, Ιωάννα Μάνδρου, 05/05/2020, Ναυτεμπορική, ΑΜΠΕ, 05/05/2020, Fortune Greece, 05/05/2020, The Best, 19/05/2020, mononews, Ρεγγίνα Σπυράτου, 05/05/2020](#)

Επιστρέφει στην Ελλάδα το χάλκινο ειδώλιο ίππου, που χρονολογείται στον 8ο αι. π.Χ., και επρόκειτο να δημοπρατηθεί από τον Οίκο Sotheby's.

Η Ελλάδα κέρδισε την δικαστική μάχη για το χάλκινο ειδώλιο 8ου αιώνα π.Χ. στη Νέα Υόρκη με εκτιμώμενη τιμή εκκίνησης μεταξύ 150.000 έως 250.000 δολάρια.

Χθες όπως έγινε γνωστό εκδόθηκε απόφαση από το εφετείο των ΗΠΑ η οποία ανατρέπει την πρώτη απόφαση αμερικανικού δικαστηρίου και απορρίπτει την αγωγή του οίκου Sotheby's κατά της Ελλάδας.

Σύμφωνα με την απόφαση οι διαφορές σχετικά με μνημεία και

Χάλκινο ειδώλιο αλόγου

αντικείμενα τα οποία έχουν κλαπεί και διατίθενται προς πώληση ή βγαίνουν σε δημοπρασία, δεν θα εκδικάζονται πλέον στα δικαστήρια του τοπικού δημοπρασίας ή σε αυτά της έδρας του Μουσείου ή του Οίκου Δημοπρασιών αλλά θα εφαρμόζονται ανάλογα οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις, οι οποίες, στην περίπτωση της Ελλάδας, ορίζουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία των Ελληνικών Δικαστηρίων.

Διαβάστε περισσότερα:

[The Toc, TheTOC Team, 10/06/2020,](#)
[Voria, 10/06/2020, ΣΚΑΙ, 10/06/2020,](#)
[mononews, Μαρία Θερμού, 10/06/2020](#)

Μετά από τρεις πρόσφατες μεγάλες νίκες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάζει των οποίων επιστρέφονται στο Ελληνικό Δημόσιο 519 εκατ. ευρώ, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) πέτυχε μια σημαντική δικαστική νίκη, αυτή τη φορά επί ελληνικού εδάφους, στο Εφετείο της Θεσσαλονίκης.

Με την απόφαση, με αριθμό 674/2020 του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, έγινε δεκτή η αρνητική αγωγή κυριότητας ακινήτου που άσκησε το Ελληνικό Δημόσιο και αναγνωρίστηκε τελεσίδικα ότι η "ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ..." ουδέποτε απέκτησε κυριότητα με πρωτότυπο ή πα-

Χαλκιδική

ράγωγο τρόπο σε έκταση 53.800 στρεμμάτων.

Η έκταση αυτή βρίσκεται στη Σιθωνία Χαλκιδικής και στην περιοχή μεταξύ των άλλοτε Κοινοτήτων Αγίου Νικολάου, Νικήτης και Παρθενώνος και περιλαμβάνει εννέα μικρά νησιά και νησίδες του Συγγιτικού Κόλπου, μεταξύ των οποίων τον Διάπορο, το Πετρονήσι, τα Καλαμονήσια, το Πρασονήσι, η Καλόγρια, κ.ά.

Με την απόφαση του Εφετείου αναγνω-

ρίστηκε ότι αυτή η έκταση αποτέλούσε δημόσια γαία του Οθωμανικού Δημοσίου, η οποία μετά την προσάρτηση των Νέων Χωρών περιήλθε στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, ως διαδόχου του Τουρκικού Δημοσίου.

Συνακόλουθα, αναγνωρίστηκε ότι και η παρεμβαίνουσα υπέρ της Ιεράς Μονής εταιρεία "Σ...ΑΕ" δεν απέκτησε από την πωλήτρια "ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ...", με το αγοραπωλητήριο συμβόλαιο, με αριθμό 1886/1973 την κυριότητα στην προαναφερθείσα έκταση, αφού η "ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ..." δεν ήταν κυρία της επίδικης έκτασης.

Τέλος, απορρίφθηκε τελεσίδικα ως αόρι-

στη η κύρια παρέμβαση της "ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝ. ΜΟΝΗΣ Σ....." για τμήμα 30.000 στρεμμάτων. Για την ιστορία θα πρέπει να αναφέρουμε πως αυτή η δικαστική διαμάχη ξεκίνησε το 1981,

δηλαδή χρειάστηκαν 39 ολόκληρα χρόνια για να τελεσιδικήσει η υπόθεση. Την υπόθεση χειρίστηκαν λειτουργοί του ΝΣΚ που υπηρετούν στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εσωτε-

ρικών (τομέας Μακεδονίας - Θράκης) που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη.

[Διαβάστε περισσότερα:](#)

[Capital, Αλεξάνδρα Γκίτση, 13/05/2020](#)

2
0
2
0
ΙΟΥΝ
03

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Η Ελλάδα πλήρωσε 1 εκατ. σε κρατούμενους και τρομοκράτες.

Το έντονο πρόβλημα του υπερπληθυσμού στα κατάστηματα κράτησης της χώρας, έχει οδηγήσει στην έκδοση σειράς καταδικαστικών αποφάσεων του Δικαστηρίου του Στρασβούργου από το 2011 έως και σήμερα.

Το συνολικό ποσό για την αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης, τα δικαστικά και λοιπά έξοδα αυτών των κρατουμένων άγγιζε τα προηγούμενα χρόνια έως και τα 2,7 εκατομμύρια ευρώ.

Ευρ. Δικαστήριο

[Διαβάστε περισσότερα:](#)

[New-Deal, Κέλλυ Κοντογεώργη, 03/06/2020](#)

Π2.Συναντήσεις του Προέδρου του Ν.Σ.Κ.

2
0
2
0
ΜΑΙ
13

Συνάντηση με τον
Πρωθυπουργό.

Κυρ. Μητσοτάκης

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης είχε σήμερα σειρά συναντήσεων με τον πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννη Κωνσταντίνο Χαλκιά, τον πρόεδρο της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Νικόλαο Μπουλαξή, τον πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού Ιωάννη Λιανό και τον πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, Κωνσταντίνο Μασσέλο, προκειμένου να συζητήσει μαζί τους θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία τους.

[Διαβάστε περισσότερα:](#)

[Capital, 13/05/2020, LawNet, 14/05/2020](#)

2
0
2
0
ΜΑΙ
19

Συνάντηση με την Πρ.
της Δημοκρατίας.

Αικ. Σακελλαροπούλου

Την Τρίτη, 19 Μαΐου 2020, η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Αικατερίνη Σακελλαροπούλου, δέχθηκε τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ. Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, ο οποίος την ενημέρωσε για θέματα λειτουργίας του ΝΣΚ και ιδίως για θέματα επιτάχυνσης και απλοποίησης της λειτουργίας του, καθώς και για τις υποθέσεις που το ΝΣΚ χειρίζεται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) και στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

[Διαβάστε περισσότερα:](#)

[LawNet, 22/05/2020](#)

Π3. Ομιλίες του Προέδρου του Ν.Σ.Κ.

2
0
2
0

ΙΑΝ

17

Ομιλία σε εκδήλωση του Κύκλου Ιδεών για την Εθνική Ανασυγκρότηση.

Ομιλία – Παρέμβαση του Προέδρου του ΝΣΚ στην εκδήλωση του Κύκλου Ιδεών για την Εθνική Ανασυγκρότηση με θέμα "Η εφαρμογή των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως θεμελιώδης προϋπόθεση σεβασμού της ΕΣΔΑ", στις 17 Ιανουαρίου 2020, στο ξενοδοχείο Electra Palace.

[Διαβάστε περισσότερα:](#) [NSK.gr - Ανακοινώσεις 24 Ιαν. 2020](#)

2
0
2
0

ΦΕΒ

08

Χαιρετισμός στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών.

Χαιρετισμός του Προέδρου του ΝΣΚ στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών στις 8 Φεβρουαρίου 2020, στην αίθουσα τελετών του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

[Διαβάστε περισσότερα:](#) [NSK.gr - Ανακοινώσεις 17 Φεβ. 2020](#)

2
0
2
0

ΦΕΒ

19

Ομιλία σε Ημερίδα του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ).

Ομιλία του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. στην Ημερίδα που διοργάνωσε το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ΙΜΔΑ με θέμα "Πρόσφατα ζητήματα εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ από την Ελλάδα, με έμφαση στη Νομοθετική και την Εκτελεστική εξουσία" στις 19 Φεβρουαρίου 2020, στο Αμφιθέατρο "Άλκης Αργυριάδης" του Πανεπιστημίου Αθηνών.

[Διαβάστε περισσότερα:](#) [NSK.gr - Ανακοινώσεις 21 Φεβ. 2020](#)

Ενημέρωση των μελών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής για την Παρακολούθηση των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ από τον Πρόεδρο του ΝΣΚ

Ενημέρωση των μελών της "Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Παρακολούθησης των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου" της Βουλής, που έγινε την Πέμπτη, 9 Ιουλίου 2020 και ώρα 18:00 στην αίθουσα της παλαιάς Γερουσίας της Βουλής από τον Πρόεδρο του ΝΣΚ, κ. Ιωάννη -Κωνσταντίνο Χαλκιά, σχετικά με τη νομοθετική πρόταση που επεξεργάστηκαν τα μέλη του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Εξωτερικών, ο Σχηματισμός Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Δικαστηρίων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δικαστηρίων Αλλοδαπής και στελέχη της ΚΥ του ΝΣΚ για τη συμμόρφωση της Ελλάδας προς τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) και την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στη νομολογία του.

Δείτε το σχετικό video: [HellenicParliament Συνεδριάσεις/Επιτροπές](#)

Ομιλία του Προέδρου ΝΣΚσε διαδικτυακή εκδήλωση που διοργάνωσε το ΙΔΡΥΜΑ ΤΣΑΤΣΟΥ

Ομιλία του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά σε εκδήλωση που διοργανώθηκε διαδικτυακά την Δευτέρα 26 Απριλίου 2021 από το Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και τον εκδοτικό οίκο Σάκκουλα, με θέμα: «» Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη νέα εποχή, με αφορμή τη θέση σε ισχύ του 15ου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ».

Διαβάστε περισσότερα: [NSK.gr - Ανακοινώσεις 21 Απρ. 2021](#) , **δείτε το σχετικό video:** [Youtube - Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη νέα εποχή \(live webcast\)](#)

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
για το έτος 2020

Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
(Ν.Σ.Κ.)

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ **ΚΡΑΤΟΥΣ**

Ακαδημίας 68 και Χαρ. Τρικούπη, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα

email: info@nsk.gr, web: www.nsk.gr